

Programmabegroting 2013

Inhoudsopgave

1	Algemeen	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Begrotingsopzet	5
2	Programma's	9
2.1	Algemeen bestuur	11
2.2	Openbare orde & veiligheid	17
2.3	Verkeer, vervoer en waterstaat	23
2.4	Economische zaken	27
2.5	Onderwijs	29
2.6	Cultuur, sport en recreatie	31
2.7	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	35
2.8	Volksgezondheid en milieu	39
2.9	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	43
2.10	Financiering en dekkingsmiddelen	47
3	Algemene dekkingsmiddelen	51
3.1	Inleiding	51
3.2	Onvoorziene uitgaven	51
3.3	Budgettaire ruimte	51
3.4	Vrije dekkingsmiddelen	52
3.5	Lokale heffingen	52
3.6	Financieringsfunctie	52
4	Paragrafen	55
4.1	Inleiding	55
4.2	Risicomanagement en weerstandsvermogen	57
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	63
4.4	Financiering	69
4.5	Bedrijfsvoering	73
4.6	Verbonden partijen	79
4.7	Grondbeleid	85
4.8	Lokale heffingen	91
4.9	Gemeentelijk woningbedrijf	97
5	Uitgangspunten	103
5.1	Inleiding	103
5.2	Personeelskosten	103
5.3	Opbouw personeelsbestand	104
5.4	Loonkosten	106
5.5	Inwoners en woonruimte	106
5.6	Onvoorziene uitgaven	109

5.7	Indeling programmabegroting	109
5.8	Toerekening van rente	109
5.9	Activering van investeringen	110
6	Financiële begroting	113
6.1	Inleiding	113
6.2	Algemene uitkering Gemeentefonds	113
6.3	Bezuinigingen & ombuigingen	114
6.4	Meerjaren investeringsoverzicht 2012 – 2015	117
6.5	Resultaat begroting	118
6.6	Voorbehoud	120
7	Reserves en voorzieningen	121
7.1	Inleiding	121
7.2	Stand reserve en voorzieningen	121
7.3	Vereveningsfonds OZB	122
7.4	Reserve Wmo	123
7.5	Reserve Nieuwe Investeringen	123
7.6	Reserve onderhoud riolering	124
8	Overzichten	125
8.1	Inleiding	125
8.2	Financiële begroting	127
8.3	Overzicht per beleidstaak	129
8.4	Overzicht per programma	135
8.5	Overzicht reserves en voorzieningen	147
8.6	Meerjaren investeringsoverzicht	153
8.7	Overzicht incidentele baten en lasten	159

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Met deze programmabegroting 2013 en het perspectief voor de jaren 2014 tot en met 2016 geven wij u inzicht in de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren. Deze begroting is onze leidraad voor ons handelen in deze periode, waarin we (verder) werken aan de realisatie van onze doelstellingen. Onze inzet is en blijft er op gericht om het wonen, werken en recreëren in onze gemeente voor de inwoners en de bezoekers zo optimaal mogelijk te maken en te houden.

Bij de programmabegroting 2013 hoort een nota van aanbieding. Daarin hebben wij in hoofdlijnen van deze begroting opgenomen. Korthedshalve verwijzen wij u daarnaar.

We weten nu niet welke ontwikkelingen er zullen volgen op rijksniveau en in hoeverre deze invloed hebben op de gemeenten.

1.2 Begrotingsopzet

De opzet van deze begroting is gelijk gebleven aan die van de vorige jaren. De indeling is als volgt:

➤ **Beleidsbegroting**, bestaande uit:

programmaplan: het voorgenomen beleid via de gebruikelijke programma's. Centraal staan de vragen: wat willen we bereiken, hoe gaan we dat doen en wat mag het kosten;

een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, zoals de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de dividenduitkeringen en de inkomsten uit de lokale belastingen en heffingen. Verder komt de financieringsstructuur ter sprake;

paragrafen: daar gaan we nader in op de beleidslijnen van de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De gebruikelijke paragrafen komen aan de orde:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- gemeentelijk woningbedrijf

➤ **Financiële begroting**, bestaande uit:

een overzicht van de baten en lasten per programma. We gaan nader in op de dekkingsmiddelen, de raming van het resultaat voor bestemming, de toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves en tot slot het resultaat na bestemming

een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente met een toelichting. We gaan in op de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd. Ook geven we aan wat de belangrijkste verschillen zijn met de begroting van 2012. We besteden apart aandacht aan de bezuinigingen en ombuigingen.

De jaarlasten, zoals deze zijn opgenomen in het meerjaren investeringsoverzicht, zijn niet in deze begroting opgenomen. Zij maken dus geen deel uit van de lasten van de diverse programma's. Deze lasten nemen we eerst op nadat de raad daarover een definitief besluit heeft genomen en budget en/of krediet beschikbaar stelt.

Voor een uitgebreid overzicht van de inhoud van deze begroting verwijzen wij u naar de inhoudsopgave op pagina 3 en 4.

In deze begroting zijn de gevolgen van de besluitvorming in de raad tot en met de vergadering van 9 juli 2012 opgenomen. Latere besluitvorming maakt dus geen deel uit van deze begroting. Via een begrotingswijziging zullen de gevolgen van deze latere besluitvorming, indien nodig, alsnog in deze begroting worden opgenomen.

De Goorn, oktober 2012.

Programmaplan 2013

2 Programma's

2.1 Algemeen bestuur

Inleiding

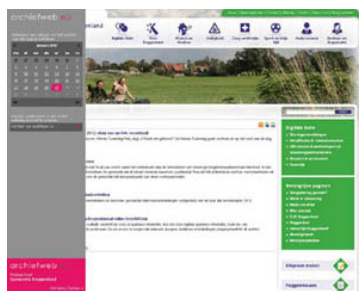
Onder "algemeen bestuur" verstaan we het besturen van de gemeente en het bestuur: de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, bestuursondersteuning, voorlichting en communicatie, representatie, burgerzaken en de bestuurlijke samenwerking. Ook de rekenkamer(functie) en de raadsgriffier behoren tot dit programma.

Beleidsvoornemen

Dienstverlening

Half 2012 is een nieuwe Klantmonitor uitgevoerd. De Klantmonitor peilt onder andere de klanttevredenheid van onze inwoners over onze dienstverlening. De monitor geeft aan dat onze inwoners de dienstverlening nu waarderen met een 7,9 (in 2010: 7,8). Landelijk is het meest recente cijfer een 7,6.

In het oog springen de scores op de afhandeltijd van producten waarnaar vraag is, alsmede de bejegening van de klant. Onze burgers zijn zeer tevreden over de baliemedewerkers of het nu gaat over vriendelijkheid, inlevingsvermogen of deskundigheid. Gemiddeld komen de scores boven de 8,5. Ook onze informatievoorziening via onze website en Koggennieuws zijn onderzocht in de klantmonitor. De gemiddelde waardering komt uit op een 7,1 voor beiden.

Onze informatievoorziening

Ook op de andere burgerrollen (o.a. wijkbewoner en partner) die onderzocht zijn, is in zijn algemeenheid een verbetering te constateren ten opzichte van twee jaar geleden. De burger geeft hoge scores voor ons voorzieningenniveau en de leefbaarheid in zijn of haar omgeving.

Het waardevolle van de klantmonitor is verder dat we volop gebruik kunnen maken van de suggesties die onze burgers doen. Dit helpt ons om daar waar mogelijk verbeteringen door te voeren. Immers de scores mogen niet leiden tot stilstand, er zijn altijd nog verbeteringen door te voeren.

Aan de hand van de uitkomsten maken we een plan van aanpak waarmee we tot en met 2014 werken aan verbetering van onze dienstverlening. In 2016 meten we de effecten van onze inzet. We blijven dus actief aan onze dienstverlening werken.

Juridische kwaliteitszorg

Dit gebied is gericht op borging van de juridische kwaliteit van de producten. De kwaliteitszorg is onder te verdelen in twee gebieden. Het betreft enerzijds afhandeling van juridische vraagstukken en anderzijds de 'controlfunctie'.

De "vraagstukken" die vanuit de organisatie worden voorgelegd, bestrijken bijna het gehele gebied van het recht. Voor wat betreft het aantal vragen dat wordt gesteld is al jaren een toename te zien. Naar verwachting zal deze lijn zich ook in 2013 voortzetten.

De 'controlfunctie' is niet gericht op controle, maar op de pure kwaliteitszorg en het verbeteren ervan. Het gaat hier onder meer om het monitoren en introduceren van nieuwe wetgeving binnen de gemeentelijke organisatie.

Voor 2013 staat een belangrijke wijziging op stapel van de Algemene wet bestuursrecht. Het gaat hier om het wetsvoorstel Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten. Ook gaat het om het nemen van maatregelen om de kwaliteit te verbeteren. In dit kader worden in 2013 de overeenkomsten ondergebracht in Corsa zodat deze altijd op een centrale plaats raadpleegbaar en de gevolgen van deze overeenkomsten duidelijk zijn.

Communicatie

Ook in 2013 blijven we veelvuldig via onze communicatiekanalen onze inwoners informeren over en betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente. Via het Koggennieuws en internet (inclusief digitale nieuwsbrief en Twitter) bereiken we 99 % van onze inwoners.

In 2013 willen we verder inzetten op de identiteit en het imago van Koggenland. Wie willen we als Koggenland zijn: de identiteit, en klopt dit bij het beeld dat buitenstaanders van de gemeente hebben: het imago. Het doel is ervoor te zorgen dat het imago van Koggenland naadloos aansluit bij onze identiteit. Op de werkgebieden waar dat niet zo is kan communicatie een grote bijdrage leveren om dit evenwicht te herstellen of te ontwikkelen.

Voor 2013 worden de speerpunten dan ook:

- imago en identiteit van Koggenland vaststellen door onderzoek en een scan van belevingswerelden.
- naar aanleiding van de uitkomsten, de huidige middelen (Internet en Koggennieuws) verder laten aansluiten bij de belevingswerelden van onze inwoners.

Modernisering GBA

De gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) bevat persoonsgegevens van iedereen die in Nederland woont of gewoond heeft. De overheid heeft deze gegevens nodig om bijvoorbeeld een paspoort, identiteitskaart (ID-kaart) of rijbewijs te maken. Ook gebruikt de overheid de gegevens uit de GBA om te weten wie er mogen stemmen bij verkiezingen en bij het verstrekken van uitkeringen.

Burgemeester Sipkes bij het Loket Burgerzaken

De huidige administratie staat aan de vooravond van een modernisering, die gevolgen kan hebben, zowel in technische, personele en financiële zin. De financiële gevolgen hebben te maken met de modulaire opbouw van het nieuwe GBA. Het nieuwe GBA zal met per 1 januari 2014 geïmplementeerd zijn. De wet die daarvoor moet zorgen is echter nog niet aangenomen. Daarom is nog niet bekend wat er precies softwarematig gebouwd moet worden. In het verlengde daarvan is er ook nog niets bekend over de kosten.

Leges huwelijk

Steeds meer huwelijken en registratie partnerschap vinden plaats op maandagmorgen. Op grond van de huidige wetgeving moet dit kosteloos geschieden. Op dit moment vindt ca. 50% van alle voltrekkingen op maandagmorgen plaats. Daarvoor kunnen we geen leges in rekening brengen, maar hebben wel de kosten. Globaal derven we ca. € 17.500 aan inkomsten.

Leges burgerzaken

Er komen meer richtlijnen voor de vaststelling van de leges voor de afgifte van paspoorten, ID-kaarten en rijbewijzen. Deze richtlijnen houden in dat de rijksoverheid bepaalt wat het maximale bedrag aan leges mag zijn. In het algemeen zijn de gemeenten vrij om de leges lager vast te stellen.

Het rijbewijs

Op welke wijze wij met deze toekomstige richtlijn omgaan kunnen we nu nog niet voorzien. Eerst moeten afwachten wat de richtlijn precies zal inhouden. De mogelijkheid is aanwezig dat we ons aan deze richtlijnen zullen conformeren. Dit kan betekenen dat de inkomsten uit deze leges hoger zullen worden.

Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)

Topografie beschrijft de fysieke werkelijkheid, de dingen die in een terrein aanwezig zijn. De BGT geeft deze werkelijkheid digitaal weer in de vorm van kaarten. Het doel van de BGT is dat de gehele overheid

gebruik maakt van dezelfde basisset grootschalige topografie. Het BGT is een onderdeel van het Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP). Op basis van dit programma worden bouwstenen voor een elektronische overheid gemaakt en toegepast. De BGT is één van deze bouwstenen en zelfs een noodzakelijke. Omdat de BGT in het NUP is opgenomen, krijgt de realisatie van het BGT prioriteit.

De planning om te komen tot een BGT is verdeeld in een verkenningsfase, de opbouwfase en een gebruiksfase. Totaal belooft dit een periode van zes jaar. De verkenningsfase begon in 2009. Medio 2015 moet alles klaar zijn.

In het I&A-plan van 2012 is € 40.000 opgenomen voor de kosten van de BGT. Omdat het een eenmalige last is brengen we dit ten laste van de reserve nieuwe investeringen.

Gemeenten hebben de verplichting om de BGT te beheren. Dat brengt kosten met zich mee, bijvoorbeeld voor het doen van metingen en voor het doorvoeren van iedere verandering in de buitenruimte. In 2013 onderzoeken we of hiervoor extra capaciteit nodig is en/of dat er met regiogemeenten kan worden samengewerkt.

Resultaatgericht werken

In de vergadering van 11 juli 2011 stelde u een krediet beschikbaar gesteld van € 53.000 om te voorzien in de kosten van deze optimalisatie van onze processen. Naast de vermindering van de doorlooptijd en de hoeveelheid onderhanden werk, kan dit leiden tot productiviteitsverbetering. Naast het optimaal inrichten van onze processen, willen we resultaatgericht sturen. We maken afspraken en stellen doelen. Door resultaatgerichte sturing en tussentijdse evaluatiemomenten houden we de focus op onze doelen en de resultaten die we willen bereiken.

Inmiddels zijn we ruim een jaar verder. Diverse medewerkers zijn opgeleid en er zijn processen "gelinkt", o.a., bij de aanvragen om een omgevingsvergunning, de aanvragen om voorzieningen Wmo, de begraafplaatsadministratie en het muziekonderwijs. Dit heeft er toe geleid dat de doorlooptijd is afgenomen, in sommige gevallen met 20% tot 25%.

In 2013 gaan we hiermee door en nemen we het proces van planning en control onder de loep. De lasten daarvoor zijn in de begroting opgenomen.

Automatisering

De automatisering neemt een steeds belangrijker plaats in: digitale verwerking van data, de informatievoorziening (internet en e-overheid), communicatie, kantoorwerkzaamheden, e.d. Daarnaast moeten we steeds meer maatregelen nemen om alle gegevens te beheersen, te beheren en te bewaken en te beschermen. In het automatiseringsplan 2013, dat u nog dit jaar wordt aangeboden, geven we een overzicht van het budget en de investeringen in het afgelopen jaar en kijken we vooruit naar 2013 en volgende jaren.

Inventaris gemeentehuis

Voor de verschillende opstallen werken we sinds enkele jaren onderhoudsplannen, o.a. voor het gemeentehuis. Er was echter geen inzicht in de vervanging van de inventaris & inboedel.

In het begin van 2012 is er een inventarisatie gehouden, waaruit we afleiden welke zaken op termijn vervangen moeten worden en op welke investering we moeten rekenen. We kijken kritisch of vervanging al dan niet nodig is. Is verder uitstel van de vervanging niet meer mogelijk, dan zal de raad een krediet beschikbaar moeten stellen en zal de dekking worden aangegeven. Vooralsnog hebben we in het investeringsoverzicht nog geen vervanging opgenomen.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Materieel buitendienst	€ 92.000	€ 152.000	€ 114.000	€ 51.500
Automatiseringsplan	€ 225.000	€ 216.000	€ 132.000	€ 128.000
	€ 317.000	€ 368.000	€ 246.000	€ 179.500
Jaarlijkse investeringslasten	€ 11.500	€ 30.500	€ 44.750	€ 51.188

Zoals we in de inleiding al hebben aangegeven zijn de lasten uit deze investeringen niet in de begroting opgenomen.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "algemeen bestuur" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Bestuursorganen	€ 733.736	€ 777.254	€ 796.382	€ 796.381	€ 785.648	€ 785.648
Bestuursondersteuning college van B&W	€ 1.290.809	€ 1.403.765	€ 1.228.644	€ 1.202.244	€ 1.153.744	€ 1.148.744
Burgerzaken	€ 572.533	€ 549.408	€ 458.347	€ 493.597	€ 475.972	€ 458.347
Baten secretarieleges burgerzaken	€ 164.064	€ 130.800	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
Bestuurlijke samenwerking	€ 147.001	€ 189.050	€ 177.554	€ 184.054	€ 184.054	€ 184.054
Bestuursondersteuning raad & rekenkamer	€ 515.292	€ 506.671	€ 454.081	€ 454.081	€ 454.081	€ 454.081
	€ 3.423.435	€ 3.556.948	€ 3.245.008	€ 3.260.357	€ 3.183.499	€ 3.160.874
Baten:						
Bestuursorganen	€ 12	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestuursondersteuning college van B&W	€ 38.018	€ 36.675	€ 38.500	€ 38.500	€ 38.500	€ 38.500
Burgerzaken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten secretarieleges burgerzaken	€ 324.016	€ 392.200	€ 369.000	€ 369.000	€ 369.000	€ 369.000
Bestuurlijke samenwerking	€ 14.563	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Bestuursondersteuning raad & rekenkamer	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 376.609	€ 429.875	€ 408.500	€ 408.500	€ 408.500	€ 408.500
Saldo programma	€ 3.046.826	€ 3.127.073	€ 2.836.508	€ 2.851.857	€ 2.774.999	€ 2.752.374

2.2 Openbare orde & veiligheid

Inleiding

Het programma Openbare orde en veiligheid omvat het verbeteren van de sociale veiligheid, de vermindering van criminaliteit en overlast van met name jeugdigen, maar zeker ook de voorbereiding op de rampenbestrijdingsorganisatie. Een aantal projecten zijn in 2012 gestart, naar aanleiding van het Lokaal Integraal Veiligheidsplan Koggenland 2012-2015 en het gekoppelde Lokaal Integraal Veiligheidsjaarplan 2012 (LIVJ). Beleidsvoornemens en projecten voor 2013 maken deel uit van dit programma. Het kan gaan om feitelijk onveilige situaties, maar vooral de veiligheid die men beleeft, speelt een grote rol.

De ambitie is om de volgende beleidsdoelstellingen en projecten als aandachtspunten aan te merken.

Beleidsvoornemens

“Streng” aanpak wegnemen van onveilige situaties

Het gevoel van onveiligheid wordt vooral beïnvloed door (jeugd)overlast, gebrek aan handhaving of sociale controle. Een sluitende aanpak m.b.t. jongeren zorgt dat dreigende problemen snel worden gesignaleerd en aangepakt. Maar hoe bereik je dat? In het verleden is een en ander al uitgezet, maar desondanks lijkt de jeugd daar niet gevoelig voor. En niet alleen de aandacht voor de totale leefsituatie van de jongeren, maar ook van andere kwetsbare groepen is van groot belang. Het Centrum voor Jeugd en Gezin speelt hierop in, in samenwerking met onze jongerenwerker. Vanuit de harde kant, wordt meer gekeken hoe een sluitende aanpak ingezet kan worden. Hiervoor is in 2012 het Veiligheidshuis West-Friesland opgericht.

In de vergadering van de commissie Burger en Bestuur van september 2012 bent u geïnformeerd over de eerste tussenevaluatie.

Veiligheidshuis Noord-Holland Noord

Medio 2011 is bestuurlijk de intentie uitgesproken om in West-Fries verband te starten met de uitrol van Veiligheidshuis West-Friesland. De drie regio's in Noord-Holland Noord zijn dan vertegenwoordigd in een regionaal Veiligheidshuis. Doel is om een sluitende ketenbenadering toe te passen, gericht op overlastgevende jeugd, veelplegers, daders en slachtoffers van huiselijk geweld, nazorg aan gewezen gedetineerden en multiprobleem zaken. Investeren in een netwerk staat centraal, waarbij goede informatie-uitwisseling tot stand komt voor één gezin/persoon/gebied, één plan. West-Friesland heeft ervoor gekozen om 2 jaar als proef te draaien als “virtueel” Veiligheidshuis, waarbij de ketenregisseur aansluit bij bestaande overlegvormen en daar waar nodig/gewenst.

De officiële start van Veiligheidshuis Noord-Holland Noord (i.p.v. West-Friesland) was 1 januari 2012. Op dit moment doet de gemeente Hoorn de voorfinanciering. Mede door de ontwikkelingen, de wens vanuit Den Haag om efficiënter te werken, te bezuinigen en de meerwaarde van het samenvoegen van de drie regionale veiligheidshuizen, is een regionale projectgroep bezig met een plan voor de samenvoeging tot één Veiligheidshuis Noord-Holland Noord per 1 januari 2013. Met ingang van deze

datum zal er gekeken moeten worden op welke wijze er gefinancierd dient te worden. Wij houden rekening met een bedrag van € 0,50 per inwoner.

Halt bureau

Het HALT bureau Noord-Holland Noord bestaat uit 2 takken:

- HALT afdoening
- HALT preventie taak

De HALT afdoening wordt in meerdere mate ingezet door het OM om jongeren naast hun straf ook op een andere manier te "straffen". Regionaal is de trend dat dit steeds meer wordt ingezet.

Naast deze afdoening doet HALT steeds meer op het gebied van preventie. Zo wordt ieder jaar elke groep 8 van iedere basisschool in Noord-Holland Noord bezocht. Er wordt voornamelijk uitgelegd wat het betekent als je in contact bent gekomen met justitie (en politie).

Ook wordt jaarlijks het voortgezet onderwijs bezocht. De school bepaalt zelf welk leerjaar bezocht wordt. Soms worden scholen meerdere keren bezocht, om meerdere thema's te bespreken zoals:

- groepsdruk ,welke ingaat op hoe je weerbaarder wordt,
- "kijk nou wat je doet", dat ingaat op de consequenties van gedrag
- schade die je niet ziet , zoals het ingooien van een raam, maar ziet niet dat er een klein kindje achter zit te spelen die dan onder het glas komt)
- digipesten: wat is de impact van sociale media aan de orde brengt

In 2013 zal de samenwerking worden versterkt, zodat er ook voorlichting vanuit het CJG kan worden gegeven.

Het bevorderen van de sociale en fysieke veiligheid

Veiligheid en veiligheidsbeleving zijn randvoorwaarden voor de leefbaarheid binnen de gemeente. De gemeente heeft hierin een specifieke verantwoordelijkheid. Een combinatie van deze verantwoordelijkheid komt terug in het project "Westfrisland". Op preventiegebied worden jongeren geïnformeerd over de gevolgen van drank- en drugsgebruik. En aan de andere kant wordt regelgeving strakker, waardoor o.a. toegangs- en sluitingstijden van paracommercie als reguliere horeca aan banden wordt gelegd.

Jeugd, Alcohol en Drugs

Het project Jeugd, Alcohol en Drugs, in West-Friesland bekend onder de projectnaam "Westfrisland", gaat in 2013 gewoon door en hier is € 0,50 per inwoner voor beschikbaar. Met name de preventieve en communicatieve kant van het project gaat breder ingezet worden. De vanuit de veiligheidshoek opgezette werkgroep regelgeving en handhaving vervalt in deze hoedanigheid. Dit, omdat het project is uitgebreid naar Noord-Holland Noord niveau en omdat een projectgroep aanstuurt, waardoor uitwerking van onderwerpen op ander niveau zal gaan plaatsvinden.

Drank- en Horecawet

Door de nieuwe Drank- en Horecawet – in mei 2012 is de Eerste Kamer akkoord gegaan - vindt er een verschuiving plaats op het gebied van handhaving. Deze verschuift naar de gemeenten. Gemeenten dienen met ingang van 1 januari 2013 (zoals het er nu naar uitziet) zelf de handhaving te organiseren. Hiervoor is een bedrag van € 25.000 begroot.

We houden er rekening mee dat er jaarlijks een bedrag naar de gemeenten toekomt in het gemeentefonds. In de regio is overleg gaande hoe dit wordt uitgerold: iedere gemeente voor zich, of slaan we de handen ineen en pakken we het regionaal op.

Bibob

Naast Bibob (bevordering integriteitsbeoordelingen door openbaar bestuur) toepassing op Drank- en Horecawet, is er regionaal afgesproken dat iedere gemeente gefaseerd Bibob zal gaan toepassen voor bouwvergunningen, milieuvergunningen en subsidieverlening. Hierdoor kan er vooraf inzicht worden verkregen in wie met welke bedoelingen zich waar binnen de gemeente komt vestigen. Bibob is met name een instrument om georganiseerde criminaliteit proactief tegen te gaan. Want klopt er iets niet met de papieren? Zijn er zaken onduidelijk? Moeten de gemeente zich gaan verdiepen in de organisatie van de aanvrager, voordat we vergunning verlenen? Met behulp van Bibob kunnen we erachter komen of er zich problemen aandienen (bv. witwaspraktijken, andere intenties etc). In 2013 wordt dit uitgerold over de afdelingen Bouwen & Milieu en Welzijn.

Gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie en NL-alert

In 2012 is het rampenplan geüpdatet en veel praktischer geworden. Binnen Koggenland zijn de medewerkers opgeleid en geoefend. In 2013 is het plan om regionaal kennis te maken met NL-alert. NL-alert is een nieuw waarschuwings- en alarmeringssysteem van de overheid voor de mobiele telefoons. Bij een (dreigende) ramp of noodsituatie worden degenen in de directe omgeving via de mobiele telefoon geïnformeerd over de situatie. In het bericht staat specifiek wat er aan de hand is en wat burgers op dat moment het beste kunnen doen. NL-alert maakt gebruik van cell-broadcasting. Op dit moment is het systeem nog in de testfase.

Brandweer

De snel veranderende maatschappij van vandaag vraagt van de brandweer steeds groter aanpassingen, zowel vakinhoudelijk als organisatorisch. De inzet van onze vrijwillige brandweerlieden is vooral gebaseerd op het voldoen aan de minimale wettelijke eisen en aan de maatschappelijke eisen. De vier blusgroepen, Avenhorn, Berkhout, Ursem en Obdam doen dit met veel kennis en plezier voor de burgers.

Toekomstplan

Voor de komende jaren is er een duidelijke visie voor de toekomst van de brandweer Koggenland neergezet in samenspraak met de blusgroepen, de veiligheidsregio, het college en de raad. De landelijke ontwikkelingen gespiegeld aan de huidige inrichting van de brandweerorganisatie maakten een nieuwe visie noodzakelijk. De blusgroepen kunnen we niet onbepert uitbreiden met vrijwilligers. Dit is niet te managen en te beoefenen wat de brandweer wettelijk verplicht is vanuit de Wet veiligheidsregio en het daaruit voortvloeiende Besluit Kwaliteit Brandweerpersoneel. Ook gelet op de doelstelling betaalbaar en betrouwbaar op tijd, moest er ook naar de kosten van de brandweer worden gekeken.

Brandweerkazerne in Obdam

In 2013 werken we verder aan de uitvoering van het toekomstplan.

In het meerjarenoverzicht investeringen zijn de financiële gevolgen van de variant D opgenomen. Op grond van deze variant, die is besproken in de vergadering van de raad van mei 2011, zorgt de afname van het aantal vrijwilligers van 90 naar 76 een besparing van ca. € 55.000. In 2014 staat de bouw van een nieuwe kazerne gepland in de kern Avenhorn/De Goorn voor € 1,6 miljoen. De kapitaallast bedraagt bij afschrijving in 40 jaar € 40.000 per jaar. De aanschaf van een SIV4 staat gepland in 2017. De financiële gevolgen daarvan zijn niet in deze begroting verwerkt.

Regionalisering

Zorgvuldig en gedegen, dat is de moraal wanneer we het projectplan Regionaliseren Brandweer Noord-Holland Noord in twee woorden omschrijven. Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio heeft op 29 juni 2012 het projectplan unaniem aangenomen. De regionalisering van de brandweer is daarmee weer een stap verder. Naar verwachting gaan op 1 januari 2015 de gemeentelijke brandweerkorpsen op in een regionale organisatie.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
<i>Reorganisatie brandweer:</i>				
personele gevolgen Variant D	€ 25.000-	€ 35.000-	€ 45.000-	€ 55.000-
kazerne Avenhorn/De Goorn		€ 1.600.000		
Aanschaffingen brandweer	€ 152.000	€ 86.000	€ 58.000	€ 247.000
	€ 127.000	€ 1.651.000	€ 13.000	€ 192.000
Jaarlijkse investeringslasten	€ 9.800-	€ 28.800	€ 24.600	€ 39.300

Zoals we in de inleiding al hebben aangegeven zijn de lasten uit deze investeringen niet in de begroting opgenomen.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "openbare orde en veiligheid" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Brandweer en rampenbestrijding	€ 1.574.022	€ 1.598.829	€ 1.609.492	€ 1.587.880	€ 1.530.290	€ 1.527.752
Openbare orde en veiligheid	€ 295.843	€ 381.850	€ 389.216	€ 389.216	€ 389.216	€ 389.216
	€ 1.869.865	€ 1.980.679	€ 1.998.708	€ 1.977.096	€ 1.919.506	€ 1.916.968
Baten:						
Brandweer en rampenbestrijding	€ 61.217	€ 59.789	€ 85.600	€ 85.600	€ 60.600	€ 60.600
Openbare orde en veiligheid	€ 4.569	€ 500	€ 2.250	€ 2.250	€ 2.250	€ 2.250
	€ 65.786	€ 60.289	€ 87.850	€ 87.850	€ 62.850	€ 62.850
Saldo programma	€ 1.804.079	€ 1.920.390	€ 1.910.858	€ 1.889.246	€ 1.856.656	€ 1.854.118

2.3 Verkeer, vervoer en waterstaat

Algemeen

Met het programma "verkeer, vervoer en waterstaat" zorgt de gemeente er voor dat personen en voer- en vaartuigen zich op de openbare weg en over (vaar)water kunnen verplaatsen. Het programma verkeer, vervoer en waterstaat biedt hiervoor de basisvoorwaarden, zoals wegen, verlichting en verkeersmaatregelen.

Beleidsvoornemen

Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan

In 2012 is hard gewerkt aan het opstellen van het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP). We verwachten dat het plan in mei of juni 2013 aan de raad ter vaststelling kan worden aangeboden. De resultaten van het GVVP worden verwerkt in de reguliere onderhouds- en reconstructieprogramma's. Hieruit vloeien dan ook geen rechtstreekse kosten voort.

Asfalt- en klinkerwegen

We hebben ruim 37 km asfaltwegen en ruim 51 km klinkerwegen in beheer en onderhoud, totaal ruim 89 km. Het meerjarig onderhoudsplan voor de wegen voor 2013 is gereed. In de commissie Grondgebied zijn de uitgangspunten voor het plan toegelicht. Belangrijk daarbij is dat de kwaliteitsnorm voor de wegen naar de landelijke norm is bijgesteld.

De Bobeldijk in Berkhout

Het onderhoudsplan is in het meerjaren investeringsoverzicht opgenomen. Voor de dekking van de kosten van het onderhoud maken we gebruik van de bestaande reserves. Gevolg daarvan is wel dat deze reserves medio 2016 uitgeput raken en steeds meer een beroep moet worden gedaan op de reserve Nieuwe Investeringen.

Beschoeiingen en bruggen

In 2011 is een onderhoudsplan voor de beschoeiingen opgesteld. Het plan geeft een overzicht van de te verwachten kosten over de periode 2011 tot en met 2025. Ook voor het onderhoud van de bruggen in de gemeente is een onderhoudsplan opgesteld.

Eens in de twee jaar evalueren we het beleid rond de reserves en voorzieningen. De eerstvolgende staat voor 2013 gepland. In deze notitie zullen we de mogelijke instelling van een onderhoudsvoorziening voor de beschoeiingen en de bruggen meenemen. Daarbij worden de financiële gevolgen uiteraard betrokken.

Westfrisiaweg

Het inpassingsplan en de onderliggende stukken liggen vanaf 4 september 2012 voor een periode van 6 weken ter inzage. Belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend op het ontwerp inpassingsplan kunnen beroep instellen bij de Raad van State. Na de beroepsprocedure wordt het inpassingsplan onherroepelijk.

Het tracé van de Westfrisiaweg

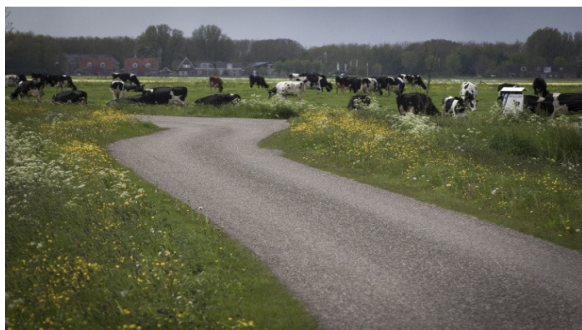
Voor alle tracédelen geldt dat grondeigenaren zijn geïnformeerd en benaderd door taxateurs voor het aankopen van grond en/of opstallen voor de opwaardering van de N23 Westfrisiaweg. Het streven is de benodigde gronden zoveel mogelijk minnelijk te verwerven.

Het jaar 2013 staat vooral in het teken van werkvoorbereiding en contracteren van de aannemer. Met de gemeenten wordt overleg gevoerd over specifieke eisen.

Overdracht wegen

De gemeente beheert in principe geen wegen buiten de bebouwde kom. Die wegen zijn in beheer bij het Rijk, de provincie of het Hoogheemraadschap HNK. Gemeenten krijgen van het rijk een bijdrage in het Gemeentefonds voor het beheer van wegen buiten de bebouwde kom. In de Wet herverdeling wegen is bepaald dat de gemeenten voor het onderhoud door een waterschap een bijdrage betalen. In ons geval is dat jaarlijks ruim € 570.000.

In een recent voorontwerp wegenbeleidsplan van HNK is opgenomen dat alle wegen die bij HNK in beheer zijn worden overgedragen aan de gemeenten. Uiteraard vervalt dan de betaling aan HNK, maar de verwachting is dat dit niet opweegt tegen de werkelijke kosten voor het onderhoud dat dan bij de gemeente komt. Met een 7-tal regio gemeenten zijn we in overleg met HNK om deze mogelijke ontwikkeling een gunstige wending te geven

Er spelen echter ook andere ontwikkelingen. Eén daarvan kan inhouden dat, als gevolg van een mogelijke toekomstige wetswijziging, alle wegen in de gemeente sowieso onder beheer van de gemeenten worden gebracht. We houden deze ontwikkeling in de gaten.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Onderhoud wegen t.l.v. Nieuwe investeringen	€ 680.000	€ 265.000	€ -	€ 990.000
Onderhoud wegen t.l.v. Res. Asphaltwegen	€ 160.000	€ 340.000	€ 260.000	€ 495.000
Onderhoud wegen t.l.v. Res. Elementverhardingen	€ 380.000	€ 95.000	€ 160.000	€ 95.000
Fiets- en voetgangersvoorzieningen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Verkeersmaatregelen buiten bebouwde komen	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
Verkeersmaatregelen binnen bebouwde kom	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Onderhoud beschoeiingen	€ 42.375	€ 50.750	€ 32.750	€ 32.750
	€ 1.577.375	€ 1.065.750	€ 767.750	€ 1.927.750
Jaarlijkse investeringslasten	€ -	€ -	€ -	€ -

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "verkeer, vervoer en waterstaat" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Wegen, straten en pleinen	€ 2.758.438	€ 2.753.802	€ 1.933.802	€ 1.933.802	€ 1.933.802	€ 1.933.802
Verkeersmaatregelen te land	€ 158.065	€ 140.640	€ 123.010	€ 123.010	€ 123.010	€ 123.010
Waterkering, afwatering & landaanwinning	€ 180.737	€ 239.484	€ 176.724	€ 176.724	€ 176.724	€ 176.724
	€ 3.097.240	€ 3.133.926	€ 2.233.536	€ 2.233.536	€ 2.233.536	€ 2.233.536
Baten:						
Wegen, straten en pleinen	€ 97.954	€ 37.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Verkeersmaatregelen te land	€ 43.099	€ 4.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Waterkering, afwatering & landaanwinning	€ 45.706	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 186.759	€ 41.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Saldo programma	€ 2.910.481	€ 3.092.926	€ 2.203.536	€ 2.203.536	€ 2.203.536	€ 2.203.536

2.4 Economische zaken

In het programma "economische zaken" geeft de gemeente aan welke (financiële) voorzieningen nodig zijn voor het midden- en kleinbedrijf en het agrarische bedrijfsleven van en in de gemeente.

Beleidsvoornemen

Midden- en kleinbedrijf

De samenwerking tussen bedrijfsleven, relevante organisaties en de gemeente blijft van groot belang voor de positie van het midden- en kleinbedrijf. We willen deze samenwerking voortzetten en verder stimuleren door in te zetten op duurzaamheid, deel te nemen in projecten en subsidiemogelijkheden aan te spreken. Mede door de lage lasten in onze gemeente houden we een goed vestigingsklimaat voor de bedrijven.

Nutsbedrijven

In 2013 gaan we over tot de aanschaf van de internetapplicatie MOOR (Meldpunt Openbare Opbrekingen Registratie). Deze applicatie maakt een soepele afhandeling mogelijk van de melding van graafwerkzaamheden tot de toestemming of vergunningverlening aan toe. De aanschafkosten zijn gedekt via het I&A-plan. De jaarlijkse beheerskosten vinden hun dekking in de leges. In 2013 kijken we of deze leges voldoende zijn om minimaal de beheerskosten van MOOR te dekken, en/of onze leges in de pas lopen met de regio.

Verkoop aandelen NUON

In 2009 verkocht de Houdstermij. Gasbedrijf Kop Noord-Holland (GHNK) de aandelen van het NUON aan Vattenfall. De gemeente heeft aandelen in de houdstermij. en deelt dus in de opbrengst van deze verkoop. In 2013 volgt de voorlaatste betaling van deze verkoop. We ontvangen ca. € 1,3 miljoen. In de begroting is opgenomen dat dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve Nieuwe Investeringen. De opbrengst is dus neutraal opgenomen.

De laatste betaling vindt plaats in het jaar 2015. We krijgen dan nog ca. € 1,9 miljoen. Ook deze ontvangst voegen we toe aan de reserve nieuwe investeringen.

Glasvezelnet

Met garantiestelling van de gemeente zijn mogelijkheden verkend op een supersnel glasvezelnetwerk op het bedrijventerrein Vredemaker aan te leggen. Dit alles heeft geleid tot een inventarisatie onder alle ondernemers en het besluit tot aanleg over te gaan. Eind 2012 zal het glasvezelnet operationeel zijn.

De mogelijkheden die een glasvezelnet biedt zijn natuurlijk niet onopgemerkt gebleven in andere delen van onze uitgestrekte gemeente. We onderzoeken kansen om ook daar de komende jaren in te (laten) voorzien.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 geen investeringen gepland.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "economische zaken" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Handel en ambacht	€ 55.026	€ 56.608	€ 52.120	€ 52.120	€ 52.120	€ 52.120
Baten marktgeden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Nutsbedrijven	€ 15.207	€ 15.271	€ 24.336	€ 24.336	€ 24.336	€ 24.336
	€ 70.233	€ 71.879	€ 76.456	€ 76.456	€ 76.456	€ 76.456
Baten:						
Handel en ambacht	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten marktgeden	€ 3.473	€ 4.150	€ 4.650	€ 4.650	€ 4.650	€ 4.650
Nutsbedrijven	€ 1.625.335	€ 221.750	€ 1.586.600	€ 195.500	€ 2.109.500	€ 157.500
	€ 1.628.808	€ 225.900	€ 1.591.250	€ 200.150	€ 2.114.150	€ 162.150
Saldo programma	€ 1.558.575-	€ 154.021-	€ 1.514.794-	€ 123.694-	€ 2.037.694-	€ 85.694-

2.5 Onderwijs

Met het programma "onderwijs" geven we aan welke inspanningen de gemeente verricht op het gebied van onderwijs en educatie. Op lokaal niveau heeft de gemeente in het onderwijs een tweeledige rol:

- de gemeente richt zich op de (basis)voorwaarden voor het geven van onderwijs, zoals huisvesting, onderwijsbegeleiding, leerlingenvervoer, onderwijsachterstanden en handhaving leerplicht. Dit geldt zowel voor het openbaar als het bijzonder onderwijs
- de gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Lokaal Onderwijs huisvestingsbeleid voor de huisvesting van de basisscholen, die ressorteren onder de twee aanwezige schoolbesturen: De Gouw (bijzonder onderwijs) en Allure (openbaar onderwijs)

Beleidsvoornemen

Brede School in Ursem

Het jaar 2013 staat in het teken van de daadwerkelijke realisatie van de school. In 2012 is het ontwerp definitief geworden. In de vergadering van de raad van 7 mei 2012 is het benodigde krediet beschikbaar gesteld. We gaan er van uit dat het gebouw begin 2014 in gebruik wordt genomen.

Huisvesting onderwijs Avenhorn/De Goorn

In de vergadering van de raad van 16 januari 2012 is een krediet van € 50.000 beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar de haalbaarheid van de huisvesting van het onderwijs in de kern Avenhorn/De Goorn. In de vergadering van de raad van 9 juni 2012 is de raad geïnformeerd over de voortgang, Het haalbaarheidsonderzoek is eind 2012 afgerond.

Het Logo van "de leveling"

Dit alles moet er toe leiden dat voor het einde van deze raadsperiode de besluitvorming over de toekomstige huisvesting van het basisonderwijs in de kern Avenhorn/De Goorn zijn afgerond, inclusief de locatie.

Overige schoolgebouwen

De overige ontwikkelingen van de verzoeken op het gebied van de onderwijshuisvesting komen aan de orde in het Huisvestingprogramma onderwijs 2013. Deze zal aan het einde van dit jaar aan de raad worden aangeboden. Overigens zijn in het meerjaren investeringsoverzicht de daarvoor benodigde bedragen al opgenomen.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Huisvestingsprogramma 2013 openbaar onderwijs	€ 135.200			
Huisvestingsprogramma 2013 bijzonder onderwijs	€ 65.240			
	€ 200.440	€ -	€ -	€ -
Jaarlijkse investeringslasten	€ -	€ -	€ -	€ -

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "onderwijs" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Openb. basisonderwijs, excl. huisvesting	€ 1.412	€ 1.378	€ 1.509	€ 1.509	€ 1.509	€ 1.509
Openb. basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 2.119.838	€ 443.660	€ 500.251	€ 492.265	€ 483.726	€ 461.326
Bijzonder basisonderwijs, excl. Huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijz. basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 2.749.408	€ 496.235	€ 599.166	€ 571.436	€ 563.603	€ 562.339
Openb. speciaal onderwijs, excl. huisvesting	€ 5.487	€ 5.945	€ 6.273	€ 6.273	€ 6.273	€ 6.273
Gem. baten en lasten van het onderwijs	€ 796.731	€ 928.592	€ 897.942	€ 897.942	€ 897.942	€ 897.942
	€ 5.672.876	€ 1.875.810	€ 2.005.141	€ 1.969.425	€ 1.953.053	€ 1.929.389
Baten:						
Openb. basisonderwijs, excl. huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Openb. basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ -	€ 5.000	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijzonder basisonderwijs, excl. Huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijz. basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 14.914	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Openb. speciaal onderwijs, excl. huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gem. baten en lasten van het onderwijs	€ 13.192	€ 9.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
	€ 28.106	€ 14.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
Saldo programma	€ 5.644.770	€ 1.861.310	€ 1.997.641	€ 1.961.925	€ 1.945.553	€ 1.921.889

2.6 Cultuur, sport en recreatie

Met het programma "cultuur, sport en recreatie" geeft de gemeente aan op welke wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan haar taken op deze terreinen. Ook het jeugdbeleid maakt deel uit van dit programma. Het jeugdbeleid heeft als doel de kansen en mogelijkheden van alle kinderen, jongeren en hun opvoeders te vergroten en heeft zo vele raakvlakken met de sectoren onderwijs, gezondheid, sport, cultuur en openbare orde en veiligheid. De gemeente is verantwoordelijk voor de regie over het lokale jeugdbeleid.

Beleidsvoornemen

Recreatieve activiteiten

Uitvoeringsprogramma Structuurvisie

In het meerjaren investeringsoverzicht is voor recreatieve activiteiten in 2013 en volgende jaren een bedrag opgenomen van € 200.000. De eventuele lasten dekken we uit de reserve nieuwe investeringen. Per situatie zullen we bij u een kredietaanvraag voorleggen.

West-Friese waterweken

In 2012 zijn verdere stappen gezet om de organisatie van de West-Friese Waterweken – Koggenland bij de betrokken ondernemers onder te brengen. We zijn verheugd dat de horecaondernemers een en ander van de gemeente hebben overgenomen en van plan zijn een stichting op te richten. Voor de editie van 2012 betekende dit dat de ambtelijke inzet beperkt is gebleven tot de coördinatie vooraf en de (regionale) communicatie rond het evenement.

De poster van 2012

Kustzone Scharwoude

Het is nog niet duidelijk welke kansen of bedreigingen de plannen van rijk en de provincie voor het Markermeer meebrengen. Doel van deze plannen is om te komen tot verbetering van de waterkwaliteit,

ecologie én veiligheid. Wij blijven de planvorming volgen en blijven inbrengen dat hier kansen liggen om de recreatieve waarde van de dijk Hoorn-Edam (fietspad) en de kustzone bij Scharwoude (kleinschalige strandvoorzieningen) te vergroten.

Accommodatiebeleid

We komen aan het einde van 2012 met een voorstel tot aanpassing van het accommodatiebeleid voor de sportverenigingen. Op dit moment brengen we alle mogelijkheden in kaart en volgt er een afweging van deze mogelijkheden. Daarbij betrekken we ook de subsidieverlening aan de sportverenigingen en de huidige verhuur c.q. beschikbaarstelling van de sportcomplexen en de mogelijkheden tot de beoefening van sport. Ook kijken we of de processen "geleand" kunnen worden. We hopen op deze manier de overbodige procesonderdelen uit te sluiten.

Openbare gebied Ursem

In de vergadering van 5 juli 2012 werd, naast het krediet voor de realisatie van de Brede School, ook een krediet van € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld voor het bouw- en woonrijpmaken van het openbare gebied van het centrumplan in Ursem. Er is een ontsluitingsweg gerealiseerd vanaf de Zuidgouw naar de brede school, het tenniscomplex en het sportpark van Dynamo. Centraal in het plan ligt een groot plein dat voor meerdere doeleinde te gebruiken is, zoals parkeren, spelen, (school)festiviteiten en dergelijke.

Het openbaar groen houdt een prominente rol met een doorgaande boomstructuur en hagen. Daardoor respecteren we ook de openheid van het gebied. Bij de ingang van het plan zijn zes huurwoningen gesitueerd. Daarvoor is in juli 2012 een krediet beschikbaar gesteld van € 990.000. Door de realisatie van deze woningen verwachten wij dat de sociale controle blijft gehandhaafd.

Koggenhal/Koggenbad

In maart 2012 heeft de raad een voorbereidingskrediet ter beschikking gesteld om onderzoek te doen naar de bouwkundige aanpassingen van de Koggenhal, de horeca van de Koggenhal en het Koggenbad. Het onderzoek is in de afrondende fase en de kredietaanvraag wordt in december 2012 voorgelegd aan de raad.

Bibliotheek

In 2012 zetten we verdere stappen in de strategievorming voor de toekomst van de bibliotheek in 2013 en verder. In regioverband West-Friesland (met uitzondering van de gemeente Hoorn) wordt daar momenteel nader invulling aan gegeven. Doel is om te komen tot een toekomstbestendige bibliotheek, inclusief de bijbehorende nieuwe financiële productenbegroting. Op deze manier kunnen keuzes gemaakt worden in het basis- en extra takenpakket van de bibliotheek, waarbij de kwaliteit in het vernieuwde aanbod gegarandeerd blijft. Volgens planning zal dit eind 2012 moeten leiden tot besluitvorming.

Convenant Laaggeletterdheid

Op 6 september 2012 heeft de gemeente Koggenland een convenant ondertekend, samen met de regiogemeenten uit West-Friesland. Afsproken is om, samen met partners als Stichting Lezen en

Schrijven, GGD Hollands Noorden, Horizon College, de Bibliotheek WFO, het Vrijwilligerspunt en de kinderopvang een bondgenootschap te vormen. Doel van het bondgenootschap is om het aantal laaggeletterden in West-Friesland (naar schatting 13.000 inwoners) terug te brengen in aantal en zoveel mogelijk mensen te laten deelnemen aan aangepaste scholing.

Buurtsportcoach

Een buurtsportcoach is een goed opgeleide specialist, die een sport- en beweegaanbod verzorgt. Hij maakt een combinatie met een andere sector zoals onderwijs, cultuur, gezondheid en bso/kinderopvang.

Op 10 april jl. heeft het college ingestemd met deelname aan de zgn. buurtsportcoachregeling. Naar aanleiding hiervan heeft Koggenland zich ingeschreven voor 120% wat neerkomt op 4,2 fte. Hiermee krijgt de gemeente vanaf 2012 een rijksbijdrage van € 84.240 per jaar. De bestuurlijke afspraken Sport en Bewegen in de Buurt, waar de combinatiefuncties/buurtsportcoaches onderdeel van uitmaken, gelden voor de periode 2012 – 2016.

Van de rijksbijdrage willen wij ca. de helft (€ 40.000) inzetten voor bestaand beleid in het kader van zwemmen voor diverse doelgroepen (seniorengym, trimzwemmen, aquafitness en schoolzwemmen). We realiseren ons dat bij het wegvallen van de rijksbijdrage de kosten voor bovenstaand zwemaanbod weer op het "oude" niveau zullen liggen.

De resterende rijksbijdrage (€ 44.240) willen wij inzetten om het bewegingsonderwijs op het basisonderwijs in de gemeente een (kwaliteit)impuls te geven (ca. 26 uur per week).

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Aanpassing Koggenhal en Koggenbad	p.m.			
Aanpassing sportaccommodaties	p.m.			
Waterglijbaan zwembad "Buitenmeere"	€ 50.000			
Uitvoeringsprogramma structuurvisie	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Accommodatiebeleid	€ 20.000			
	€ 270.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Jaarlijkse investeringslasten	€ -	€ -	€ -	€ -

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "cultuur, sport en recreatie" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Openbaar bibliotheekwerk	€ 594.570	€ 564.645	€ 576.682	€ 576.682	€ 576.682	€ 576.682
Vormings- en ontwikkelingswerk	€ 213.349	€ 203.835	€ 172.302	€ 172.302	€ 172.302	€ 172.302
Sport	€ 2.572.637	€ 1.355.338	€ 1.302.967	€ 1.302.967	€ 1.302.967	€ 1.298.335
Groene velden en terreinen	€ 464.797	€ 422.088	€ 482.701	€ 482.701	€ 482.701	€ 482.701
Kunst	€ 45.450	€ 37.995	€ 66.008	€ 66.008	€ 66.008	€ 66.008
Oudheidkunde / musea	€ 304.781	€ 51.455	€ 52.224	€ 52.224	€ 52.224	€ 52.224
Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 1.494.331	€ 3.006.197	€ 1.594.578	€ 1.595.053	€ 1.595.453	€ 1.595.703
Overige recreatieve voorzieningen	€ 90.684	€ 118.287	€ 115.193	€ 115.193	€ 115.193	€ 115.194
	€ 5.780.599	€ 5.759.840	€ 4.362.655	€ 4.363.130	€ 4.363.530	€ 4.359.149
Baten:						
Openbaar bibliotheekwerk	€ 9.954	€ 9.850	€ 9.950	€ 9.950	€ 9.950	€ 9.950
Vormings- en ontwikkelingswerk	€ 14.445	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500
Sport	€ 645.931	€ 725.250	€ 709.500	€ 726.250	€ 726.250	€ 726.250
Groene velden en terreinen	€ 75.044	€ 88.322	€ 96.100	€ 96.100	€ 96.100	€ 96.100
Kunst	€ 158	€ 300	€ 200	€ 200	€ 200	€ 200
Oudheidkunde / musea	€ 17.254	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 72.272	€ 55.900	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000
Overige recreatieve voorzieningen	€ 26.569	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 861.627	€ 897.122	€ 890.250	€ 907.000	€ 907.000	€ 907.000
Saldo programma	€ 4.918.972	€ 4.862.718	€ 3.472.405	€ 3.456.130	€ 3.456.530	€ 3.452.149

2.7 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Met “sociale voorzieningen” bedoelen we het door de gemeente uitgevoerde stelsel van overheidsmaatregelen, die een al dan niet geldelijke voorziening beogen bij invaliditeit, werkloosheid of om andere redenen. Maatschappelijke dienstverlening staat voor het verlenen van diensten voor en ten behoeve van de gemeenschap.

Beleidsvoornemen

Wet Werken naar vermogen

De invoering van de Wet werken naar vermogen (Wwnv) per 1 januari 2013 gaat niet door. Dit betekent dat de huidige Wet werk en bijstand (WWB) en de Wsw in stand blijven. De al doorgevoerde kortingen op het participatiebudget en de efficiencykorting op de Rijksbijdrage Wsw in 2011 en 2012 gaan wel gewoon door. Die stonden namelijk los van de invoering van de Wwnv.

De Wwnv zoals die er per 1-1-2013 uit zou zien

Wat niet doorgaat is de aanscherping van de toegang tot de Wajong en de Wsw. Verder wordt de Rijksbijdrage Wsw niet toegevoegd aan het participatiebudget en wordt het aantal Sw-plekken niet afgebouwd. Hierdoor vervalt ook de herstructureringsfaciliteit Wsw, waarvoor de gemeenten plannen moesten indienen bij het Rijk. Die plannen, en de behandeling ervan, komen nu te vervallen. Na de verkiezingen van 12 september 2012 en de daarop volgende kabinetsformatie zal moeten blijken of alsnog besloten wordt de Wet werken naar vermogen (deels) in te voeren.

De druk op de sociale voorzieningen van de gemeenten neemt door de economische crisis behoorlijk toe. Dit alles leidt ook tot een grotere werkdruk en heeft ook voor de gemeente Koggenland financiële gevolgen. In de begroting 2013 ramen we € 350.000 meer aan uitkeringen uit de WWB en € 75.000 meer aan bijzondere bijstand.

Werkorganisatie West-Friesland

Zoals bekend vormde de aangekondigde wijzigingen aanleiding om in regionaal verband intensief te gaan samenwerken. Wij willen die samenwerking in de regio West-Friesland voortzetten en verder gaan met het onderzoek of regionale samenwerking op het gebied van Werk en Inkomen (Wwb en Wsw) kan worden vormgegeven in een “Werkorganisatie West-Friesland”. In onze ogen is hier meer dan voldoende aanleiding voor.

Met een regionale werkorganisatie willen we uitdagingen, zoals een krimp budget, een toenemend beroep op een uitkering en behoefte aan een regionale werkgeversaankpak beter het hoofd bieden. Wij willen mensen naar vermogen laten participeren op de arbeidsmarkt. En hechten eraan dat de werkorganisatie de uitvoering van Wwb en Wsw samenbrengt en zorgt voor een efficiëntere en effectievere uitvoering.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Door de toenemende vergrijzing komt er een hogere druk op de Wmo-voorzieningen. Hierdoor wordt er € 100.000 meer geraamd. Door het invoeren van de eigen bijdrage voor voorzieningen staat hier tegenover dat er ook € 85.000 meer aan inkomsten is geraamd.

De effecten van de Kanteling (het zogenaamde keukentafelgesprek) zijn maatschappelijk gezien erg succesvol. De integrale benadering van ons Loket Zorg & Welzijn bij een hulpvraag is zeer effectief en wordt zeer gewaardeerd door de Wmo-cliënten.

Schuldhulpverlening

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijk schuldhulpverlening (Wgs) in werking getreden. De economische crisis zorgt voor een stijging van schulden. Steeds meer mensen raken in financiële problemen en het aantal meldingen voor schuldhulpverlening neemt toe. Ook in Koggenland.

De aard en omvang van de schuldenproblematiek is veranderd. De doelgroep is groter geworden en de schuldhulpverlening complexer. Meer mensen doen een beroep op schuldhulpverlening en hierdoor stijgen de uitgaven logischerwijs ook. Het zijn niet langer de lage inkomens die in de schulden belanden. Ook de midden en hoge inkomens kampen met schulden.

Gemeenten hebben vanaf 1 juli 2012 de verantwoordelijkheid om richting te geven aan integrale schuldhulpverlening. Integraal, omdat er naast hulp om de schulden aan te pakken ook aandacht moet zijn voor de oorzaken van het ontstaan ervan. Vaak ontstaan schulden door problemen op verschillende vlakken.

Het logo van PLANgroep

Inwoners van West-Friesland die schulden hebben, kunnen terecht bij schuldhulpverlener PLANgroep. Alle West-Friese gemeenten hebben hun schuldhulpverlening uitbesteed aan PLANgroep en kopen nagenoeg dezelfde producten en dienstverlening in. Vanwege de nieuwe wet wordt nu kritisch gekeken welke producten en diensten straks nog nodig zijn of moeten worden aangepast. Ook wordt gekeken naar de uitvoering van de schuldhulpverlening. De contracten die de gemeenten met PLANgroep hebben afgesloten lopen binnenkort af. Dit betekent dat opnieuw keuzes moeten worden gemaakt

over de uitvoering en eventuele aanbesteding. Onderzocht wordt of en hoe dit regionaal kan worden opgepakt.

De planning is om op 1 januari 2013 een regionaal afgestemd beleidsplan te hebben.

Voor schuldhelpverlening hebben we voor 2013 € 10.000 meer begroot dan in 2012. De toename van het aantal meldingen en hogere kosten is een trend. De efficiencyvoordelen van de nieuwe wet en eventueel een andere aanbieder in 2013 kunnen we op dit moment nog niet inschatten.

Jongerenvoorziening (mobiel)

Voor de begroting 2013 was al voorzien dat er een mogelijke jongerenvoorziening gerealiseerd zou worden. Na de evaluatie begin 2013 van de integrale aanpak van de overlast door jongeren in Obdam, zal worden onderzocht wáár en op welke manier een eventuele voorziening kan worden gerealiseerd. Te denken valt aan bijvoorbeeld het periodiek huren van een mobiele voorziening, die is ingericht voor jongeren en op meerdere plaatsen, zoals in Obdam, kan worden ingezet. Deze kan steeds voor enkele uren worden gebruikt onder begeleiding van de jongerenwerker, waarna de voorziening vertrekt naar een andere locatie.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Jongerenvoorziening (mobiel)	€ 25.000			
Vervanging/onderhoud gebouwen kinderopvang	€ 10.000			
Voorzieningen huisvesting 2013	€ 3.270			
Vervanging stoffering wijksteunpunten			€ 17.500	
	€ 38.270	€ -	€ 17.500	€ -
Jaarlijkse investeringslasten	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500

Zoals we in de inleiding al hebben aangegeven zijn de lasten uit deze investeringen niet in de begroting opgenomen.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Bijstandsverlening & inkomensvoorziening	€ 1.825.943	€ 2.006.841	€ 2.318.627	€ 2.318.627	€ 2.318.627	€ 2.318.627
Werkgelegenheid	€ 874.135	€ 925.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000
Uitkeringen echte minima	€ 16.991	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Gemeentelijk minimabeleid	€ 380.830	€ 354.110	€ 441.224	€ 441.224	€ 441.224	€ 441.224
Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 506.819	€ 536.809	€ 508.383	€ 508.383	€ 508.383	€ 508.383
Wmo	€ 2.033.380	€ 2.020.985	€ 2.177.219	€ 2.167.219	€ 2.167.219	€ 2.167.219
Participatiebudget	€ 789.526	€ 826.091	€ 689.773	€ 689.773	€ 689.773	€ 689.773
Sociaal - cultureel werk	€ 829.757	€ 977.074	€ 335.974	€ 335.974	€ 335.974	€ 335.974
Kinderdagopvang	€ 326.372	€ 460.455	€ 419.780	€ 342.280	€ 342.280	€ 342.280
Voorzieningen gehandicapten	€ 1.151.104	€ 1.201.463	€ 1.199.806	€ 1.199.806	€ 1.199.806	€ 1.199.806
	€ 8.734.857	€ 9.333.828	€ 9.020.786	€ 8.933.286	€ 8.933.286	€ 8.933.286
Baten:						
Bijstandsverlening & inkomensvoorziening	€ 1.477.431	€ 1.617.750	€ 1.866.250	€ 1.866.250	€ 1.866.250	€ 1.866.250
Werkgelegenheid	€ 873.727	€ 925.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000
Uitkeringen echte minima	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeentelijk minimabeleid	€ 70.565	€ 45.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 16.478	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Wmo	€ 283.477	€ 208.000	€ 289.000	€ 289.000	€ 289.000	€ 289.000
Participatiebudget	€ 610.961	€ 364.226	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Sociaal - cultureel werk	€ 9.295	€ 28.873	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
Kinderdagopvang	€ 32.201	€ 10.700	€ 46.370	€ 35.260	€ 35.260	€ 35.260
Voorzieningen gehandicapten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 3.374.135	€ 3.199.549	€ 3.362.120	€ 3.351.010	€ 3.351.010	€ 3.351.010
Saldo programma	€ 5.360.722	€ 6.134.279	€ 5.658.666	€ 5.582.276	€ 5.582.276	€ 5.582.276

2.8 Volksgezondheid en milieu

In het programma "volksgezondheid en milieu" geeft de gemeente aan hoe zij mogelijkheden wil creëren en voorzieningen wil (aan)bieden die de gezondheid kunnen bevorderen en het leefmilieu kunnen verbeteren.

Beleidsvoornemen

Asbestverwijdering

Er wordt een asbestinventarisatie uitgevoerd voor de gemeentelijke gebouwen en huurwoningen. Zodra de uitkomsten van het onderzoek beschikbaar zijn, worden deze verwerkt in de reguliere onderhoudsprogramma's.

In de raadsvergadering van 12 maart 2012 werd krediet beschikbaar gesteld van € 200.000 voor de subsidieregeling asbestverwijdering. Hiermee willen we een positieve bijdrage leveren aan een snelle(re) verwijdering van asbest uit onze gemeente. Tot nu toe (juli 2012) zijn er zeven verzoeken gehonoreerd en is er voor € 10.475 aan subsidie uitgekeerd. Daarmee is bijna 2.100 m² asbest verwijderd.

Duurzaamheid

Het beleid in duurzaamheid is en blijft "ambitueus". Aan de hand van vier thema's zijn doelen en maatregelen vastgesteld, die uiterlijk in 2012 in gang worden gezet. De uitvoering vindt plaats via het Uitvoeringsprogramma "Duurzaam klimaatbeleid Koggenland". De vier thema's zijn:

- gemeentelijke gebouwen en installaties
- utiliteitsgebouwen
- woningbouw
- bedrijven

Het gemeentehuis

Voor het verduurzamen van vier gemeentelijke gebouwen is in de raadsvergadering van mei 2012 een krediet beschikbaar gesteld van € 137.300. De uitvoering is gaande.

Via het woningbedrijf investeren we flink in duurzame nieuwbouwwoningen, zoals recent in Zuidermeer, Berkhout en in Ursem.

Voor wat betreft de bestaande woningvoorraad gaan we toe naar een projectmatiger aanpak van het groot onderhoud. Zie ook de paragraaf "Woningbedrijf". Dit maakt het beter mogelijk om per project duurzaamheidsmaatregelen te treffen.

De lokale aanpak is onvoldoende om de uitstoot van CO₂ aan te pakken. We moeten daarom streven naar samenwerking. Daarbij moeten de (financiële) middelen om het gestelde doel te bereiken haalbaar en betaalbaar zijn. Een budget voor de realisering van de doelen is nodig. Ook de inzet van nieuwe, innoverende technieken is mogelijk. We staan daar positief tegenover.

Een opwaardering van het windmolenpark langs de Jaagweg is bespreekbaar.

De effecten van al onze inspanningen maken we zichtbaar. We meten elke twee jaar waar we staan.

Samenwerken in afvalwaterketen

In 2012 wordt onderzoek gedaan naar verdergaande samenwerking met de West-Friese regiogemeenten onder de noemer van 'Samenwerking in de Afvalwaterketen'. Deze samenwerking vloeit voort uit het Bestuursakkoord Water. Op dit moment is nog niet duidelijk tot hoever de samenwerking zal gaan. Vergelijkbaar met het proces voor de vorming van de RUD's is hier in eerste instantie sprake van vrijwillige samenwerking tussen de regiogemeenten en HHNK. Mocht dat onvoldoende opleveren, dan is wetgeving in de maak om samenwerking af te dwingen.

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

In 2013 wordt het nieuwe GRP opgesteld. Voor het begeleiden en opstellen hiervan is circa € 30.000 nodig, te dekken uit de reserve Riolering. In dit GRP wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de langjarige financiering en dekking van het rioolonderhoud en de effecten van innovatieve onderhoudstechnieken zoals relining.

Consultatiebureau

Eén van de twee locaties, Avenhorn, van het consultatiebureau is in de zomer 2012 gesloten. De tijdelijke opvang is ondergebracht in de locatie Obdam. De alternatieve locatie in Avenhorn/De Goorn wordt dit moment uitgewerkt.

Begraafplaats De Goorn

Al enige tijd spreken we met het parochiebestuur over de aanleg van een nieuwe begraafplaats in De Goorn. De inzichten over de (financiële) haalbaarheid verschillen, zodat we vooralsnog de investeringskosten als p.m.-post hebben opgenomen.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
<i>Uitvoeringsprogramma Duurzaam Klimaatbeleid:</i>				
- Gemeentelijk woningbedrijf	€ 75.000			
- Fonds gemeentelijke gebouwen nieuwbouw	€ 250.000			
- Revolving Fund Starterswoningen nieuwbouw	€ 500.000			
- aanvullende middelen "Ambitieuus"	€ 37.250	€ 37.250	€ 37.250	€ 37.250
- gemeentelijk woningbedrijf	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
- leningen & participaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal uitvoeringsprogramma</i>	<i>€ 912.250</i>	<i>€ 87.250</i>	<i>€ 87.250</i>	<i>€ 87.250</i>
Gemeentelijk rioleringsplan	€ 30.000			
Nieuwe openbare begraafplaats De Goorn	p.m.			
Uitbreiding / aanpassing gezondheidsbeleid	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Alcohol-Nee contracten	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Renovatie rioleringen en gemalen	€ 212.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
	€ 1.162.250	€ 295.250	€ 295.250	€ 295.250
Jaarlijkse investeringslasten	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000

Zoals we in de inleiding al hebben aangegeven zijn de lasten uit deze investeringen niet in de begroting opgenomen.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "volksgezondheid en milieu" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Ambulancevervoer	€ 18.670	€ 17.500	€ 11.175	€ 11.175	€ 11.175	€ 11.175
Openbare gezondheidszorg	€ 459.742	€ 452.786	€ 437.229	€ 436.579	€ 433.230	€ 433.230
Jeugdgezondheidszorg (uniform deel)	€ 446.192	€ 527.638	€ 540.690	€ 540.690	€ 540.690	€ 540.690
Jeugdgezondheidszorg (maatwerk deel)	€ 9.356	€ 38.335	€ 39.320	€ 39.320	€ 39.320	€ 39.320
Afvalverwijdering en -verwerking	€ 2.346.173	€ 2.317.756	€ 2.482.235	€ 2.538.335	€ 2.595.535	€ 2.653.885
Riolering (gecombineerd)	€ 1.196.127	€ 1.282.643	€ 1.030.936	€ 976.589	€ 882.528	€ 882.528
Milieubeheer	€ 687.068	€ 912.130	€ 559.195	€ 559.195	€ 559.195	€ 559.195
Lijkbezorging	€ 108.908	€ 122.661	€ 102.948	€ 102.948	€ 102.948	€ 102.948
Baten reinigingsrechten & afvalstoffenheffing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten rioolheffing (gecombineerd)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten begraafplaatsrechten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 5.272.236	€ 5.671.449	€ 5.203.728	€ 5.204.831	€ 5.164.621	€ 5.222.971
Baten:						
Ambulancevervoer	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Openbare gezondheidszorg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Jeugdgezondheidszorg (uniform deel)	€ 448.104	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Jeugdgezondheidszorg (maatwerk deel)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Afvalverwijdering en -verwerking	€ 173.962	€ 76.100	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
Riolering (gecombineerd)	€ 19.956	€ 5.350	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500
Milieubeheer	€ 74.023	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Lijkbezorging	€ 25.854	€ 40.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Baten reinigingsrechten & afvalstoffenheffing	€ 2.211.953	€ 2.192.500	€ 2.305.000	€ 2.361.100	€ 2.418.300	€ 2.476.650
Baten rioolheffing (gecombineerd)	€ 1.860.196	€ 1.851.350	€ 1.961.500	€ 2.022.250	€ 2.084.800	€ 2.148.750
Baten begraafplaatsrechten	€ 53.014	€ 75.750	€ 68.250	€ 68.250	€ 68.250	€ 68.250
	€ 4.867.062	€ 4.241.050	€ 4.500.250	€ 4.617.100	€ 4.736.850	€ 4.859.150
Saldo programma	€ 405.174	€ 1.430.399	€ 703.478	€ 587.731	€ 427.771	€ 363.821

2.9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Met het programma “ruimtelijke ordening en volkshuisvesting” geven we aandacht aan het aangenaam wonen, werken en recreëren in de gemeente Koggenland. Dit gebeurt door voorwaarden te scheppen bij de inrichting van de ruimte, de bedrijvigheid, het milieu en de wijze van de bebouwing, het onderhoud daarvan en de (her)inrichting van wijken en buurten.

Beleidsvoornemen

Woningbedrijf

De ontwikkelingen binnen de wereld van de woningcoöperaties volgen elkaar snel op, en niet in positieve zin. Maar ook nu is de positie van een gemeentelijk woningbedrijf gunstig, omdat bijvoorbeeld de problemen bij corporaties als Vestia binnen de corporaties moeten worden opgelost.

Wel ontkomt ook het gemeentelijk woningbedrijf niet aan de invoering van een “huurtoeslagheffing”. Deze wettelijke regeling moet gaan gelden voor alle verhuurders van meer dan tien wooneenheden. Dit geldt dus ook voor het gemeentelijk woningbedrijf en kan een nadelig effect hebben tot € 200.000 per jaar. Daar staat waarschijnlijk tegenover dat we hogere huren kunnen gaan vragen. Per saldo verwachten wij deze ontwikkelingen binnen de begroting van het woningbedrijf op te kunnen vangen.

Huurappartementen in de Burghtlanden

In 2013 willen we verder nog stappen gaan zetten om te komen tot een meer projectmatige vorm van groot onderhoud. Dit houdt in dat we de planning van werkzaamheden als voegwerk, dakvervanging, isolatie, installaties, kozijnvervanging, en dergelijke zodanig bundelen dat we jaarlijks een aantal woningen volledig kunnen renoveren. Wij zoeken daarbij aannemers die het zogenaamde ‘ketensamenwerken’ goed onder de knie hebben. Ketensamenwerking betekent dat hoofdaannemer en onderaannemers zo goed samenwerken dat dit leidt tot kortere bouwtijd, minder faalkosten, minder toezicht, betere kwaliteit en tevredener bewoners.

Bouwgrondexploitaties

Algemeen

De opstelling van de provincie bij de ontwikkeling van (woning)bouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied (zogenoemde uitleglocaties) is aanzienlijk terughoudender geworden. Deze opstelling heeft

gevolgen voor de fasering en ontwikkeling van de exploitaties, waaraan de gemeente deelneemt. De stagnatie op de woningmarkt en de demografische vooruitzichten spelen ook een rol in het aangescherpte beleid van de provincie.

Ten tijde van het opstellen van deze begroting was nog niet duidelijk of de provincie ontheffing verleend voor het ontwikkelen van locatie Buitenplaats (De Goorn), Tuindersweijde (Obdam) of De Tuinen (Ursem).

Polderweijde

Deze exploitatie nadert zijn einde en draagt met ingang van 2015 niet meer bij aan de exploitatiebegroting van onze gemeente. Het gemis van deze inkomsten moet binnen die begroting worden opgevangen.

Woningen in "Polderweijde" in Obdam

Lijsbeth Tijs

De verkoop van de 1^e fase van dit plan was een groot succes, met uitzondering van de vrije kavels. De bouw is in volle gang en de 8 huurwoningen zijn inmiddels verhuurd en bewoond. De verkoop van een tussenfase van 10 woningen verloopt positief.

Tuindersweijde

Uit deze exploitatie komen voorlopig nog geen inkomsten. De gemeente wils voor 1/3 deel partner zijn in de ontwikkeling van dit plan. Daarvoor is een intentieovereenkomst met twee partijen afgesloten.

Herwaardering gronden algemeen

De herwaardering van de gronden algemeen in de bouwgrondexploitaties wordt opgenomen in de jaarrekening 2012. We willen de boekwaarde van de gronden van "Koelemij" afwaarderen naar de agrarische waarde. Dit betekent dat het verlies van ca. € 1,9 miljoen ten laste komt van de reserve grondbedrijf.

Verder willen we nagaan of er mogelijkheden zijn om gronden algemeen, waar we nu en in de komende jaren niets mee doen, af te stoten en verkopen. Dit geldt vooral voor de diverse kleinere stukjes grond. We gaan na welke hiervoor in aanmerking komen.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Met ingang van 1 januari 2013 zal ook in onze regio een regionale uitvoeringsdienst moeten zijn gevormd. Hoewel er hierover op dit moment nog verdere besluitvorming in uw raad moet plaatsvinden

ziet het er naar uit dat dit een regionale uitvoeringsdienst op de schaal van Noord-Holland-Noord gaat worden. Wij opteren voorlopig uitsluitend naar een samenwerking op het gebied van het verplichte basistakenpakket. Het gaat daarbij vooral om taken op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de wat complexere milieutaken. Op dit moment bestaat er nog geen inzicht in de kosten voor de samenwerking en/of eventuele overgang van personeel naar deze dienst. Voor ons is het uitgangspunt dat de kosten niet meer mogen bedragen dan die wij, als gemeente, nu kwijt zijn voor de uitvoering van die taken.

Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Vanaf 1 oktober 2010 zijn 25 vergunningstelsels in de Wabo samengevoegd tot één vergunningstelsel. Uitgangspunt hierbij was minder regelgeving, snellere vergunningverlening en betere dienstverlening aan de burgers.

Ook zijn door de Wabo vooral op de achtererven bij woningen en bedrijven veel meer bouwactiviteiten vergunning vrij geworden. Vanuit het Ministerie is daarbij wel uitdrukkelijk aangegeven dat de gemeente bij deze vergunningvrije bouwwerken moet blijven controleren of die voldoen aan de bouwtechnische eisen. Tegenover deze activiteiten van ons bouwtoezicht staan echter geen inkomsten voor de gemeente meer.

Daarnaast zijn als gevolg van de economische crisis de legesinkomsten voor onze gemeente aan het teruglopen. Vooral grotere projecten, die toch een belangrijke bijdrage leveren aan de totale legesinkomsten, lopen terug. Anderzijds worden vanuit het Rijk hoge eisen gesteld aan de kwaliteit van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VHT). Momenteel is een ontwerpwet VHT-taken in voorbereiding die bij invoering tot gevolg kan hebben dat de personeelsformatie op die taken aanzienlijk zal moeten worden uitgebreid. In de regio West-Friesland onderzoeken de gemeenten op welke wijze kan worden samengewerkt om (zoveel mogelijk) binnen de bestaande formatie(s) aan de kwaliteitscriteria te kunnen voldoen.

Hoogte legesinkomsten

Uitgangspunt voor bepaling van de hoogte van de (bouw)leges van gemeenten is dat deze kostendekkend moeten zijn. In dit verband is het wenselijk dat de legesbedragen nader onderbouwd zijn. In rechterlijke uitspraken rond die leges wordt hier ook steeds vaker om gevraagd.

We onderzoeken de mate van kostendekkendheid van de (bouw)leges. Ook zal daarbij inzicht worden gegeven in de benodigde personeelscapaciteit en zullen op die terreinen, waar mogelijk, aanbevelingen worden gedaan.

Financiële overzichten

Investerings en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 de volgende investeringen gepland:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Benchmark kostendekking leges	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
	€ 25.000	€ -	€ -	€ -
Jaarlijkse investeringslasten	€ -	€ -	€ -	€ -

Zoals we in de inleiding al hebben aangegeven zijn de lasten uit deze investeringen niet in de begroting opgenomen.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "ruimtelijke ordening en volkshuisvesting" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Ruimtelijke ordening	€ 946.357	€ 795.227	€ 821.444	€ 821.444	€ 821.444	€ 821.444
Woningbouw / -exploitatie	€ 4.889.700	€ 4.408.136	€ 4.603.507	€ 4.543.507	€ 4.535.507	€ 4.529.507
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 43.402	€ 44.004	€ 55.610	€ 55.610	€ 55.610	€ 55.610
Overige volkshuisvesting	€ 711.974	€ 684.332	€ 772.299	€ 772.299	€ 772.299	€ 772.299
Bouwvergunningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bouwgrondexploitatie	€ 1.698.461	€ 6.295.576	€ 4.606.228	€ 337.271	€ 337.271	€ 337.271
	€ 8.289.894	€ 12.227.275	€ 10.859.088	€ 6.530.131	€ 6.522.131	€ 6.516.131
Baten:						
Ruimtelijke ordening	€ 128.298	€ 2.250	€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500
Woningbouw / -exploitatie	€ 4.796.999	€ 4.654.000	€ 4.785.000	€ 4.814.000	€ 4.895.000	€ 4.961.000
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 33.803	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige volkshuisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bouwvergunningen	€ 568.544	€ 450.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000
Bouwgrondexploitatie	€ 1.789.862	€ 6.329.900	€ 4.706.228	€ 412.271	€ 337.271	€ 337.271
	€ 7.317.506	€ 11.436.150	€ 9.957.728	€ 5.692.771	€ 5.698.771	€ 5.764.771
Saldo programma	€ 972.388	€ 791.125	€ 901.360	€ 837.360	€ 823.360	€ 751.360

2.10 Financiering en dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddelen zijn die inkomsten, die worden gebruikt om de uitgaven van de gemeente te betalen. Deze inkomsten hebben geen vaste relatie met de uitgaven en behoren daardoor tot de algemene inkomsten van de gemeente. Deze middelen zijn dus vrij te besteden. Tot deze inkomsten behoren in ieder geval:

- algemene uitkering uit het gemeentefonds
- onroerende-zaakbelastingen
- hondenbelasting
- forensenbelasting

Hoewel geen inkomsten behoort het budget "onvoorziene uitgaven" eveneens tot de algemene dekkingsmiddelen. De inzet van dit budget is ook niet gebonden aan (een) vaste uitgave(n). Het is een afgezonderd budget om incidentele, niet-begrote lasten op te vangen. Daarnaast is er de "budgettaire ruimte". Deze geeft aan hoeveel middelen er beschikbaar zijn om (nieuwe) lasten met een structureel karakter te dekken.

Het is een verplichting om jaarlijks een sluitende begroting te presenteren met een budgettaire ruimte om de lasten van de investeringen te dekken. Ons uitgangspunt daarbij is om dit alles te doen met een zo laag mogelijk tarief van de onroerende zaakbelastingen. Algemeen uitgangspunt is dat de jaarlijkse stijging van de tarieven niet meer bedraagt dan de algemene prijsontwikkeling volgens de consumentenprijsindex (CPI).

Beleidsvoornemen

Schatkistbankieren

De gemeenten, waterschappen en provincies moeten met ingang van 2013 hun tegoeden bij het rijk stallen. De rijksoverheid ziet daarin veel voordelen. De tegoeden van de lagere overheden komen op de balans van de staat te staan en verminderen op die manier de staatsschuld. Verder vindt het rijk het veiliger omdat de lagere overheden minder risico lopen hun vermogen bij een belegging kwijt te raken.

De lagere overheden raken daardoor wel hun bewegingsvrijheid kwijt. Zij mogen niet meer bepalen wat zij met hun geld doen en waar zij deze stallen. Het rijk zal ook een lagere rente vergoeden dan de reguliere geldmarkt. Gemeenten lopen dus inkomsten mis. Verder is het Icesave-debacle bij veel gemeenten aanleiding geweest om de regelgeving bij het uitzetten van overtollige middelen aan te

scherpen. Zo geldt voor onze gemeente dat we alleen mogen uitzetten bij instellingen met de AAA-rating.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft haar ongenoegen over deze voorgenomen wetgeving geuit en opgeroepen deze terug te draaien. Verder ondersteunt de VNG het krachtige signaal vanuit de diverse gemeenten om af te zien van de invoering van de maatregel. We volgen de ontwikkelingen.

BTW Compensatiefonds

Dit fonds is ruim acht jaar geleden ingesteld om het uitbesteden van taken door gemeenten te bevorderen. Immers, als de BTW geen kostenfactor meer is voor de gemeenten kan een betere afweging worden gemaakt tussen uitbesteden en zelf doen. Dit doel is dus bereikt, maar dit leidde niet tot meer uitbesteding van gemeentelijke taken en het achterliggende doel: doelmatigheidswinst door meer uitbesteding. De politieke, strategische en beleidsmatige factoren hebben meer impact op de beslissing om al dan niet uit te besteden. Dit concludeert de Studiegroep Begrotingsruimte.

Een obstakel is de complexiteit van de wetgeving, die ingewikkeld is voor de uitvoerende partijen. Zeker voor de kleine(re) gemeenten die geen fiscaal specialist hebben. Er is aan de Tweede Kamer dan ook het voorstel gedaan de wetgeving te vereenvoudigen. Zo moet het mogelijk worden BTW te compenseren voor diensten en leveringen aan één of meer individuele derden. Deze uitzondering zorgt momenteel voor veel administratieve lasten.

Het BTW compensatiefonds groeit aanzienlijk en bedraagt nu zo'n € 3 miljard. Besluit men niet tot de afschaffing van het fonds, dan moet in ieder geval de beheersbaarheid van het fonds verbeterd worden. Dit kan inhouden dat in de toekomst geen volledige compensatie van de BTW aan de gemeenten meer kan plaatsvinden.

We houden de ontwikkelingen rond het BTW Compensatiefonds in de gaten.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)

Door de financiële crisis moet ook in Nederland het begrotingstekort omlaag. De Europese Unie (EU) draagt ons op om het tekort terug te dringen naar ongeveer begrotingsevenwicht. De decentrale overheden (gemeenten, provincies, waterschappen) dragen voor een deel bij aan het tekort. De bijdrage van de gemeenten mag niet meer bedragen dan 0,38% van het EMU-tekort bedragen. Tot nu toe bleven de gemeenten binnen deze norm.

Uitgangspunt voor de berekening van het EMU-tekort is het door het rijk gebruikte kasstelsel. Daarin nemen we de kosten van een investering in één keer in het geheel mee. Dit in tegenstelling tot de decentrale overheden, die gebruik maken van een stelsel van baten en lasten. De investering wordt verdeeld over meerdere jaren. Toch zal het bedrag van de investeringen in één jaar meetellen voor en in de staatsschuld.

Het logo van de VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft berekend dat handhaven van de norm neerkomt op € 138 per inwoner. Voor onze gemeente betekent dit dat het saldo van alle jaarlijkse investeringen niet meer mogen bedragen van grofweg € 3 miljoen per jaar. Investeringen in onderhoud wegen, onderwijs, sportaccommodaties en dergelijke brengen ons al gauw boven dit bedrag. En dan moeten we een boete betalen. Het maakt daarbij niet uit of we voor de investeringen gespaard hebben. De gelden van de verkoop van aandelen van nutsbedrijven gelden hierbij niet als een aftrekpost. Het kan zelfs zo uitpakken dat wij ook een boete krijgen als andere gemeenten zorgen voor overschrijding van de norm.

Als er niet geïnvesteerd kan worden en er moet toch een nieuwe school komen, dan zit er niets anders op dan te leasen of te huren. Echter, dan moet er wel een investeerder bereid zijn tot realisatie over te gaan.

Kortom, er kleven nog al wat bezwaren tegen deze wet. De VNG en de Raad voor financiële verhoudingen (Rfv) staan dan ook uiterst kritisch tegen het wetsvoorstel. De budgettaire vrijheden van de gemeenten worden (te) sterk ingeperkt. Dit kan tot gevolg hebben dat dit bestuurlijk en maatschappelijk tot ongewenste effecten leidt.

We houden de ontwikkelingen in de gaten.

Onderhoud kapitaalgoederen

In het begin van 2011 is de notitie "reserves & voorzieningen 2010" vastgesteld. Daardoor zijn er bestemmingsreserves vervallen en onderhoudsvoorzieningen ingesteld. De financiële gevolgen zijn in de begroting verwerkt

Intussen zijn er onderhoudsplannen voor bruggen en beschoeiingen gereed. In 2013 evalueren en herijken we de onderhoudsvoorzieningen. De nieuwe onderhoudsplannen nemen we daarin mee. Daarbij onderzoeken we ook of hier een bezuinigingsslag is te maken. Maar nadrukkelijk geldt in het geval van onderhoud dat bezuinigen op de korte termijn leidt tot hogere uitgaven op de langere termijn! We verwachten deze evaluatie af te ronden met een notitie in de raad aan het einde van het jaar 2013.

Financiële overzichten

Investeringen en investeringslasten

Onder dit programma zijn voor de jaren 2013 tot en met 2016 geen investeringen gepland.

Overzicht exploitatie

Het financiële overzicht van het programma "financiering en dekkingsmiddelen" ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:						
Geldleningen ca. korter dan 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige financiële middelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Geldleningen ca. langer/gelijk aan 1 jaar	€ 75.473	€ 72.487	€ 69.501	€ 66.515	€ -	€ -
Algemene uitkeringen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Algemene baten en lasten	€ 310.800	€ 40.514	€ 8.497	€ 108.951	€ 123.427	€ 156.329
Uitvoering Wet WOZ	€ 235.881	€ 280.947	€ 306.387	€ 306.387	€ 306.387	€ 306.387
Baten OZB gebruikers	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten OZB eigenaren	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten forensenbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten hondenbelasting	€ 2.609	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Lasten heffing & invordering gem. belastingen	€ 243.471	€ 210.045	€ 230.924	€ 230.924	€ 230.924	€ 230.924
Saldo van de kostenplaatsen	€ 1.012.362	€ 107.898	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 1.880.596	€ 630.863	€ 615.309	€ 712.777	€ 413.884	€ 380.982
Baten:						
Geldleningen ca. korter dan 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige financiële middelen	€ 66.737	€ 33.368	€ 33.250	€ 33.250	€ 33.250	€ 33.250
Geldleningen ca. langer/gelijk aan 1 jaar	€ 75.473	€ 72.487	€ 69.501	€ 66.515	€ -	€ -
Algemene uitkeringen	€ 16.547.638	€ 16.665.899	€ 16.322.907	€ 16.471.012	€ 15.981.320	€ 16.319.694
Algemene baten en lasten	€ 327.399	€ 194.650	€ 219.958	€ -	€ 405.000	€ 405.000
Uitvoering Wet WOZ	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten OZB gebruikers	€ 124.262	€ 133.400	€ 142.750	€ 148.750	€ 154.500	€ 160.250
Baten OZB eigenaren	€ 1.155.816	€ 1.187.950	€ 1.243.300	€ 1.280.000	€ 1.320.800	€ 1.361.450
Baten forensenbelasting	€ 27.273	€ 25.000	€ 27.500	€ 27.500	€ 27.500	€ 27.500
Baten hondenbelasting	€ 53.418	€ 54.300	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Lasten heffing & invordering gem. belastingen	€ 52.796	€ 21.750	€ 21.750	€ 21.750	€ 21.750	€ 21.750
Saldo van de kostenplaatsen	€ 1.796.650	€ 1.323.236	€ 1.842.125	€ 1.849.326	€ 1.859.681	€ 1.859.681
	€ 20.227.462	€ 19.712.040	€ 19.978.041	€ 19.953.103	€ 19.858.801	€ 20.243.575
Saldo programma	€ 18.346.866-	€ 19.081.177-	€ 19.362.732-	€ 19.240.326-	€ 19.444.917-	€ 19.862.593-

3 Algemene dekkingsmiddelen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel en zijn dus vrij aanwendbaar. De algemene dekkingsmiddelen bestaan voornamelijk uit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de onroerende zaakbelasting en dividenduitkeringen.

Ook gaan we nader in op de post "onvoorziene uitgaven". Daarna besteden we aandacht aan de middelen die vrij besteedbaar zijn. Tenslotte gaan we voor een totaalbeeld in op alle lokale heffingen die vrij aanwendbaar zijn.

3.2 Onvoorziene uitgaven

In de begroting van de gemeente houden we rekening met een bedrag voor de post "onvoorziene uitgaven", gebaseerd is op € 2,50 per inwoner. De post wordt aangewend voor onvoorziene lasten die een incidenteel karakter hebben. We zetten deze in als zij voldoen aan de volgende drie voorwaarden:

- op het moment van de samenstelling van de begroting waren de lasten niet te voorzien
- het is niet mogelijk de lasten te vermijden
- de lasten zijn niet uit te stellen naar de toekomst

We verwachten op 1 januari 2013 22.440 inwoners te hebben. In 2013 is deze post € 56.100.

3.3 Budgettaire ruimte

De post "budgettaire ruimte" is het resultaat van het verschil tussen de baten en de lasten in de begroting. De post heeft een tweeledig doel, namelijk:

- dekking van de onvoorziene lasten, die een structureel karakter hebben en zich dus over meerdere jaren uitstrekt
- dekking van de voorziene lasten, maar waarover nog geen (definitieve) besluitvorming heeft plaatsgevonden. Deze lasten komen vooral voort uit het meerjaren investeringsoverzicht.

De budgettaire ruimte ontwikkelt zich, op basis van de primaire begrotingen, als volgt:

jaar	Voordelig	
2009	€	725.366
2010	€	450.541
2011	€	82.928
2012	€	119.535
2013	€	172.200
2014	€	229.800
2015	€	239.850
2016	€	260.998

In het bedrag van deze budgettaire ruimte is rekening gehouden met de financieringskosten van af te sluiten geldleningen. Wij zijn daarbij uitgegaan van een fixe-lening van € 8 miljoen met een rentepercentage van 2%.

3.4 Vrije dekkingsmiddelen

Het overzicht van de vrije dekkingsmiddelen ziet er als volgt uit:

Overzicht vrije dekkingsmiddelen 2011 - 2016						
Omschrijving	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OZB gebruikers	€ 127,8	€ 133,4	€ 142,8	€ 148,7	€ 154,5	€ 160,3
OZB eigenaren	€ 1.153,7	€ 1.187,9	€ 1.243,3	€ 1.280,0	€ 1.320,8	€ 1.361,5
dividend	€ 287,5	€ 348,5	€ 332,3	€ 291,3	€ 310,3	€ 253,3
forensenbelasting	€ 25,0	€ 25,0	€ 27,5	€ 27,5	€ 27,5	€ 27,5
gemeentefonds	€ 14.926,5	€ 14.736,4	€ 14.332,4	€ 14.558,2	€ 14.149,0	€ 14.486,1
	€ 16.520,5	€ 16.431,2	€ 16.078,3	€ 16.305,7	€ 15.962,1	€ 16.288,7

We merken op dat de algemene uitkering is opgenomen zonder rekening te houden met (doel)uitkeringen en verfijningen. Deze zijn buiten beschouwing gelaten, omdat deze niet vrij besteedbaar zijn. Voorts zijn de uitkering uit het Gemeentefonds over de verschillende jaren gebaseerd op de septembercirculaire 2012.

3.5 Lokale heffingen

In paragraaf "Lokale heffingen" in deze programmabegroting gaan we nader in op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente. De volgende belastingen en heffingen komen daar ter sprake:

- onroerend zaakbelasting (OZB)
- hondenbelasting
- rioolrechten
- afvalstoffenheffing c.q. reinigingsrechten
- forensenbelasting
- lijkbezorgingrechten

Korthedshalve verwijzen wij u naar deze paragraaf 4.8 op pagina 93.

3.6 Financieringsfunctie

Deze functie betreft alle activiteiten die te maken hebben met verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente. Concreet gaat het dan om zaken zoals het aantrekken van geld in diverse vormen (zoals deposito's en leningen), het beheersen van geldstromen (zodat een minimale hoeveelheid middelen aangetrokken hoeft te worden) en een optimaal beheer van aanwezige middelen (zodat een optimaal rendement van deze middelen kan worden behaald).

De Gemeentewet schrijft in artikel 212 voor dat de raad voor de financieringsfunctie bij verordening regels formuleert over in ieder geval:

- de algemene doelstelling van deze functie;
- te hanteren richtlijnen en limieten;
- de administratieve organisatie, daaronder begrepen, taken, bevoegdheden, de verantwoordelijkheidsrelaties en informatievoorziening

De verordening bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders in een treasurystatuut de dagelijkse regels opnemen voor het beheer van de diverse risico's en voor de administratieve organisatie en de interne controle van de financieringsfunctie. Het statuut is door de raad op 26 april 2011 vastgesteld. Het statuut geldt met ingang van 1 juli 2011.

Het is de bedoeling dat het beleid, zoals dat volgt uit het treasurystatuut, jaarlijks op een transparante wijze wordt gespecificeerd in de paragraaf financiering van de begroting en het jaarverslag.

4 Paragrafen

4.1 Inleiding

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, kortweg het BBV, gaat in titel 2.3 over de paragrafen. In de begroting worden in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen neergelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen.

De achterliggende gedachte bij deze verplichte paragrafen is om een dwarsdoorsnede te geven van de beheersmatige en financiële aspecten vanuit een bepaald perspectief. Het gaat dan vooral om de beleidslijnen van het beheer. Deze kunnen immers grote financiële gevolgen hebben.

De raad krijgt via deze paragrafen informatie om de kaderstellende, controlerende en allocerende rol op het beheer in te vullen. Het belang van de paragrafen is dat de onderwerpen, die in de begroting verspreid staan opgenomen, zijn gebundeld tot een kort overzicht. Daardoor krijgt de raad inzicht in en overzicht over de in de paragrafen opgenomen onderwerpen.

Het BBV schrift voor dat er minimaal de volgende paragrafen voorkomen:

- weerstandsvermogen en risicomanagement
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- lokale heffingen
- gemeentelijk woningbedrijf

4.2 Risicomanagement en weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële huishouding van de gemeente is. Het is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de (financiële) mogelijkheden van de gemeente om de risico's van niet begrote en niet voorziene kosten te dekken. Risico's beperken we tot het gevaar voor niet begrote kosten, die niet anderszins zijn op te vangen en die niet in die mate waren voorzien.

Doelstelling

Het in stand houden van een voldoende groot weerstandsvermogen is van belang om de continuïteit van de organisatie in de uitvoering van beleid en beheer te waarborgen. Het kan en mag niet zo zijn dat bij tegenvallers deze continuïteit in gevaar komt. Het is echter ook niet mogelijk om bij de uitvoering van het beleid en beheer geen risico's te lopen. Dit ligt per definitie in de uitvoering opgesloten.

Natuurlijk nemen we maatregelen om de risico's in te dammen. Echter, dit moet weer niet leiden tot een overdaad. We moeten bewust en gecalculeerd met risico's omgaan en maatregelen nemen om risico's te beperken en/of weg te nemen.

Risicomanagement

Onder risicomanagement verstaan we het herkennen en kwantificeren van risico's en het vastleggen van maatregelen om ze te beheersen. Daarmee beïnvloeden we de kans van optreden en/of de gevolgen van risico's.

De mate van risico's wordt dus bepaald door de kans dat ze kunnen voorkomen en het gevolg van het optreden. Is de kans van optreden klein en de gevolgen groot, dan kan dit leiden tot een grote impact. Omdat de kans echter minimaal is, beschouwen we dit toch als niet belangrijk. Is de kans dat ze optreden groot, maar zijn de gevolgen van het optreden laag, dan is de impact eveneens laag. Ook deze zijn niet belangrijk. We moeten dus vooral kijken naar risico's waarvan het reëel is dat deze met regelmaat voorkomen en die ook de nodige gevolgen hebben.

Afhankelijk van de mate van de factoren "kans" en "gevolgen" kan een risico op vier manieren worden aangepakt:

➤ voorkomen:	één of beide van de factoren wegnemen;
➤ verminderen:	één of beide van de factoren afzwakken;
➤ uitbesteden:	risico's onderbrengen bij verzekeraars;
➤ accepteren:	wanneer het risico een acceptabel verlies betekent

In de programmabegroting van 2012 hebben wij een eerste inventarisatie van de risico's in de gemeente opgenomen. Daarbij gaven we aan dat deze opzet niet compleet was. We hadden de grootste risico's opgenomen met een in meer of mindere mate permanent karakter. Er zijn ook zaken waarbij we incidentele risico's lopen. Deze waren niet opgenomen. Het was echter een eerste opzet die in de daaropvolgende jaren verder uitgebouwd moest worden.

In het voorjaar van 2012 werd de notitie "risicomanagement" gepresenteerd. Deze notitie werd door de raad goed ontvangen. Wel gaf de raad aan dat er snel een inventarisatie van alle risico's in de gemeente moest komen. In aansluiting daarop hebben wij met externe ondersteuning een inventarisatie laten plaatsvinden. Op het moment van samenstelling van deze begroting waren de resultaten nog niet bekend. We verwachten dat deze op korte termijn beschikbaar komen en brengen het rapport ter kennisname aan de raad.

Weerstandsvermogen

Onder dit begrip verstaan we het vermogen om de (financiële) risico's op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft in de continuïteit van de uitvoering van het beleid en beheer. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten geeft aan dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten te dekken
- de risico's, waarvoor nog geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de gemeente

De paragraaf over het weerstandsvermogen bevat minimaal:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's
- het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van een gemeente bestaat uit een incidenteel en een structureel deel. Globaal is het weerstandsvermogen als volgt opgebouwd:

- structureel:
 - de post "onvoorziene uitgaven"
 - de post "budgettaire ruimte"
 - de ruimte in de belastingcapaciteit
- incidenteel:
 - de algemene reserve
 - de overige vrije reserves
 - de stille reserves

Onvoorziene uitgaven

Sinds jaar en dag nemen we in de begroting een bedrag op van € 2,50 per inwoner. Dit geeft een saldo van ruim ca. € 56.100.

Budgettaire ruimte

Het saldo van de hogere inkomsten dan de uitgaven is de ruimte in de begroting voor de lasten van nieuwe investeringen en de invoering van nieuw beleid. Voor zover het nieuwe beleid c.q. de nieuwe investering nog niet is uitgevoerd, kan deze ruimte worden benut om in de weerstandscapaciteit te voorzien. Voor 2013 bedraagt de budgettaire ruimte € 172.200. Daarin is opgenomen de verwachte rentelasten van externe financiering van € 160.000.

Ruimte belastingcapaciteit

Naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de heffing van de onroerende zaakbelastingen (OZB) de belangrijkste, vrij besteedbare inkomstenbron voor de gemeente. Er zijn wel hogere inkomstenbronnen, doch aan deze middelen zit een bestedingsverplichting. Deze zijn dus niet vrij aanwendbaar.

In de berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds houdt het rijk rekening met fictieve inkomsten uit de OZB. Zij gaat daarbij uit van de economische waarde van de objecten en een gemiddeld tarief van heel Nederland.

Het rijk heeft berekend dat Koggenland bijna € 2,5 miljoen aan OZB heft. In werkelijkheid heffen we bijna € 1,4 miljoen. Dit betekent dat we nog een ruimte hebben in de OZB van ca. € 1,1 miljoen. We heffen dus ca. 44% minder dan het rijk in de algemene uitkering in aftrek neemt.

Algemene reserve

Sinds de vaststelling van de notitie "reserves en voorzieningen 2007" bedraagt de algemene reserve € 1.423.250. Dit is ruim € 63 per inwoner en ca. € 168 per woonruimte. Er is geen aanleiding het saldo van deze reserve aan te passen.

Vrije reserves

Naast de algemene reserve beschikken we ook over vrije reserves. Deze zijn vrij omdat er nog geen bestemming aan de reserve is gegeven. Het kan dus voor elk doel worden gebruikt, zoals de reserve nieuwe investeringen. Het saldo van deze reserve bedraagt per 1 januari 2013 ruim € 3,6 miljoen.

Overigens zouden we de bestemmingsreserves ook kunnen rekenen tot het weerstandsvermogen. De raad kan namelijk op ieder moment de bestemming van deze reserves herzien, zodat het weer een vrije reserves worden.

Stille reserves

Onder "stille reserves" verstaan we het verschil tussen de hogere actuele waarde van een kapitaalgoed (zoals een gebouw) en de boekwaarde. De gemeente is een openbaar en democratisch bestuurd lichaam. Het is dus een vereiste dat over de financiële positie van de gemeente een getrouw beeld wordt gegeven. Daaronder vallen ook deze reserves.

Deze reserves treft u echter niet in de begroting aan. Er is namelijk een grote onzekerheid over het op te nemen bedrag. De waarde van een actief staat aan schommelingen bloot. De op te nemen waarde van het actief is dus niet bekend. In dit verband is het beter de reservepositie aan te vullen met de "winst" na de verkoop van het actief. Immers, dan bestaat er zekerheid over de opbrengst. Verder heeft de opname van een stille reserve geen nut. Het draagt niet bij aan de financiering en de dekking in de exploitatie.

Als wij de boekwaarde van de gemeentelijke objecten tegenover de vastgestelde WOZ-waarde zetten, krijgen we globaal een indicatie van de capaciteit van deze stille reserves. Globaal komt dit uit op € 11 miljoen.

Onze gemeente is één van de weinige gemeenten in ons land die nog een eigen woningbedrijf heeft. Als we de definitie van het COELO volgen, is de stille reserve van het woningbedrijf het verschil tussen de marktwaarde (WOZ-waarde) van de woningen en waarde op de balans. Dit verschil bedraagt grofweg € 113 miljoen (WOZ-waarde ca. € 145 miljoen, balanswaarde ca. € 32 miljoen).

Bepalend voor een dergelijke overname is ons inziens niet het verschil tussen markt- en balanswaarde, maar de rentabiliteit die op het geïnvesteerde vermogen kan worden behaald. Als we daar van uitgaan zal de waarde van het woningbedrijf met ca. € 78 miljoen afnemen naar € 37 miljoen.

In het recent verschenen rapport over de strategie van het Gemeentelijk woningbedrijf is ook gekeken naar de rentabiliteit. We behalen nu met het woningbedrijf nu een rendement van 9% op een schuldenpositie van € 32 miljoen. Bij verkoop kan een bedrag worden geïncasseerd dat hoger is. Er moet echter rekening mee worden gehouden dat bij een rendement van 2,5% een opbrengst van € 115 miljoen moet worden gerealiseerd om hetzelfde rendement te halen.

Wij komen tot de conclusie dat de stille reserves van de gemeente een afgeleide bijdrage kunnen leveren aan de weerstandscapaciteit van de gemeente. Veelal is de onderliggende activa niet direct te verhandelen.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het vorenstaande is de structurele weerstandscapaciteit als volgt te berekenen:

➤ post "onvoorziene uitgaven"	€	56.100
➤ post "budgettaire ruimte"	€	172.200
➤ ruimte belastingcapaciteit OZB	€	<u>1.100.000</u>
	€	<u>1.328.300</u>

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit:

➤ saldo algemene reserve	€	1.423.250
➤ saldo vrije reserve	€	<u>11.870.835</u>
	€	<u>13.294.085</u>

Conclusie

De totale weerstandscapaciteit bedraagt ruim € 14 miljoen. Daarnaast is er nog een stille reserve van in het woningbedrijf. De theoretische weerstandscapaciteit is dan ook € 127 miljoen.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf besteden we aandacht aan het onderhoud van de openbare ruimte (wegen, riolering en openbaar groen), openbare verlichting, gebouwen en ruimte. Het onderhoud aan deze kapitaalgoederen maakt een aanzienlijk deel uit van de lasten in de begroting. Een goed inzicht en overzicht van het onderhoud aan de kapitaalgoederen is daarom van groot belang.

Onderhoudsplannen

In januari 2011 is de notitie "reserves & voorzieningen 2010" vastgesteld. In deze notitie zijn bestemmingsreserves omgezet naar voorzieningen. Daarvoor zijn op tal van onderdelen actuele onderhoudsplannen ontwikkeld. Inmiddels zijn er voorzieningen voor:

- schoolgebouwen
- bibliotheek
- begraafplaatsen
- peuterspeelzalen
- verenigingsgebouwen & dorpshuizen
- gemeentehuizen
- gebouwen buitendienst
- gymnastieklokalen
- de "Koggenhal"
- bruggen
- openbare verlichting
- zwembaden
- monumenten
- brandweerkazernes
- opstallen recreatievoorzieningen

Ook voor het onderhoud aan de beschoeiingen is een actueel onderhoudsplan gereed. Hiervoor is (nog) geen voorziening getroffen. Daarvoor is een raadsbesluit nodig. In de notitie over de reserves en voorzieningen in 2013 gaan we nader in op de vraag of er een voorziening moet komen. Dit hangt mede af van de financiële aspecten.

Voor het onderhoud aan het asfalt- en de klinkerwegen is geen voorziening getroffen, evenals voor de riolering. Zij voldeden niet aan de voorwaarden. De belangrijkste reden daarvoor was dat er bij het onderhoud van de wegen geen vaste jaarlijkse bijdrage kon worden bepaald. Daarvoor waren de bedragen te afwijkend. Bij de riolering is de rioolheffing onvoldoende om een volledige kostendekking te krijgen. Het onderhoud aan de wegen en de riolering blijft op de "oude" manier plaatsvinden.

Onderhoud wegen

Onderstaand hebben we de kosten van het onderhoud aan de wegen en bruggen opgenomen, zoals deze in de begroting van 2012 en deze begroting is opgenomen. Daaruit blijkt dat er voor € 14.000

minder aan onderhoud zullen uitgegeven. De lasten in de exploitatie stijgen met € 6.000. Het beroep op de reserves neemt in vergelijking met 2012 af met € 20.000.

Overzicht onderhoud wegen		begroting 2012	begroting 2013
regulier onderhoud		€ 755.000	€ 761.000
bijdrage HHNK		€ 575.000	€ 575.000
Verlaatsweg		€ 275.000	
parkeerterrein vv Kwiek		€ 45.000	
herinrichting Handelskade		€ 160.000	
Dokter Lohmanstraat		€ 525.000	
Kerkeweilaan		€ 30.000	
Ammerdorfferstraat		€ 145.000	
Kosterijstraat		€ 60.000	
Handelskade			€ 160.000
Dokter Lohmanstraat			€ 525.000
Kosterijstraat			€ 60.000
Gabrielstraat			€ 180.000
Haverkampstraat			€ 95.000
Pastoor van Haasterstraat			€ 155.000
Het Rietje			€ 45.000
		€ 2.570.000	€ 2.556.000
Dekking uit:			
reserve asfaltwegen		€ 320.000	€ 160.000
reserve elementverharingen		€ 90.000	€ 380.000
reserve nieuwe investeringen		€ 830.000	€ 680.000
in exploitatie		€ 1.330.000	€ 1.336.000
		€ 2.570.000	€ 2.556.000

Riolering

Ten opzichte van 2012 dalen de lasten van de riolering in de exploitatie met ca. € 58.000 (4,4%). Dit komt hoofdzakelijk door de stijging van de bijdrage aan de reserve riolering (€ 84.000), de lasten van het nieuwe GRP (€ 30.000) en de daling van de renovatie riolering & gemalen (€ 170.000).

In een overzicht ziet dit er als volgt uit:

Overzicht onderhoud riolering		begroting 2012	begroting 2013
reiniging & inspectie		€ 50.000	€ 50.000
onderzoek		€ 16.000	€ 16.000
regulier onderhoud		€ 377.000	€ 376.000
dotatie reserve riolering		€ 985.937	€ 1.069.140
renovatie riolering & gemalen		€ 382.000	€ 212.000
gemeentelijk rioleringsplan		€ -	€ 30.000
		€ 1.810.937	€ 1.753.140
dekking uit reserves		€ 382.000	€ 242.000
dekking in exploitatie		€ 1.428.937	€ 1.511.140
		€ 1.810.937	€ 1.753.140

De geplande kosten veranderen dus niet in grote mate. Overigens wijzigt de totale lastendruk in de begroting niet. De baten en lasten van de riolering in de exploitatie vallen tegen elkaar weg. Het verschil tussen de baten en de lasten is de dotatie aan de reserve riolering.

Water

In de reguliere begroting is voor de uitvoering van het baggerplan voor 2013 € 74.000 opgenomen. In 2012 was er nog € 127.600 begroot. Overigens dekken we de kosten van het baggeren uit de reserve nieuwe investeringen. Deze lasten drukken dus niet op het begrotingsresultaat.

Gebouwen

Voor de gemeentelijke gebouwen en opstallen is begin van 2011 besloten gebruik te maken van voorzieningen. De begroting is daarop aangepast. Jaarlijks storten we de gemiddelde kosten in de voorziening. Deze gemiddelde kosten is het totaal van de kosten van het geplande onderhoud (inclusief indexering) gedeeld door het aantal jaren dat het onderhoudsplan loopt. Daardoor vindt er een egalisatie van de kosten plaats.

In onderstaand overzicht hebben we de kosten van het geplande onderhoud over de jaren 2012 en 2013 naast elkaar gezet. Dit ziet er als volgt uit:

Onderhoud gebouwen		begroting 2012		begroting 2013
bibliotheek		€ 12.480		€ 7.810
peuterspeelzalen		€ 2.886		€ 25.650
verenigingsgebouwen & dorpshuizen		€ 7.773		€ 13.321
gemeentehuizen		€ 91.229		€ 90.307
gebouwen buitendienst		€ 34.496		€ 12.160
gymnastieklokale		€ 29.846		€ 21.642
sporthal "Koggenhal"		€ 101.183		€ 9.897
scholen basisonderwijs		€ 71.225		€ 157.980
zwembaden		€ 10.394		€ 45.997
brandweerkazernes		€ 22.321		€ 19.626
		€ 383.833		€ 404.390

De bijdrage aan de onderhoudsvoorzieningen in 2013 is als volgt:

bijdragen aan voorzieningen		begroting 2012		begroting 2013
bibliotheek		€ 9.009		€ 9.009
peuterspeelzalen		€ 10.347		€ 10.347
verenigingsgebouwen & dorpshuizen		€ 5.750		€ 5.750
gemeentehuizen		€ 92.500		€ 77.500
gebouwen buitendienst		€ 20.000		€ 20.000
gymnastieklokale		€ 39.150		€ 39.150
sporthal "Koggenhal"		€ 19.600		€ 19.600
scholen basisonderwijs		€ 19.750		€ 19.750
zwembaden		€ 29.079		€ 29.079
brandweerkazernes		€ 15.000		€ 15.000
		€ 260.185		€ 245.185

Het verschil komt voor rekening van het onderhoud aan de gemeentehuizen. De bijdrage aan de voorziening is afgenomen met € 15.000. Dit bedrag wordt aangewend als onderhoudsbudget voor facilitaire voorzieningen (onderhoud inventaris, apparatuur, e.d.).

Openbaar groen

De lasten van het onderhoud van het openbaar groen zijn ten opzichte van 2012 gestegen met € 52.164. Deze stijging komt voor het grootste deel (€ 31.664) voor rekening van de toerekening van de uren van de buitendienst (2012: 14.180 uur en 2013:14.024 uur). Hoewel het aantal toe te rekenen uur met 156 af nam, zorgde het hogere uurtarief van € 2,85 voor een stijging van de lasten.

De uitdaging blijft om met uitbreiding van het te onderhouden gebied (nieuwe woonwijken en bedrijventerrein) toch binnen het bestaande budget goed onderhoud uit te kunnen blijven voeren.

Het overzicht ziet er als volgt uit:

onderhoud openbaar groen	begroting 2012	begroting 2013
uitbesteding aan derden	€ 250.000	€ 264.000
onderhoudslasten	€ 20.000	€ 23.500
urentoerekening buitendienst	€ 755.590	€ 787.254
plantmateriaal	€ 29.000	€ 29.000
materialen	€ 6.000	€ 7.000
	€ 1.060.590	€ 1.110.754

Uitbesteding aan derden is € 14.000 hoger. Dit komt omdat de kosten van het ruimen van zwerfafval ad € 18.000 is overgebracht van "vuilophaal & -afvoer". Daartegen over staat een bezuiniging van € 4.000 door minder onderhoud van bloemperken met de Koggenland "K".

De onderhoudslasten zijn nu inclusief de lasten van de bijdrageregeling "waardevolle bomen" en de lasten van de kerstboomversnippering ca.

Openbare verlichting

Ook voor het onderhoud van de openbare verlichting is een voorziening ingesteld. De jaarlijkse bijdrage aan de voorziening bedraagt € 175.000. De onderhoudslasten voor 2013 zijn geraamd op € 89.256.

In 2012 is het nieuwe Beleidsplan Openbare Verlichting opgesteld. De verwachting is dat dit plan in het najaar van 2012 in de commissie Grondgebied behandeld wordt. De resultaten van het beleidsplan worden verwerkt in het onderhoudsplan en de daarbij horende onderhoudsvoorziening.

Speeltoestellen

De begrote lasten van de speelvoorzieningen zijn iets verlaagd van € 47.500 in 2012 naar € 40.000 dit jaar.

In het kader van de aansprakelijkheid blijven we de speeltoestellen regelmatig controleren zodat er een veilig gebruik van gemaakt kan worden. Ook vindt er op zijn tijd een keuring door een officiële instantie plaats. Deze controles en de bevindingen leggen we vast in een logboek.

Conclusie

De lasten van het onderhoud van de kapitaalgoederen nemen in 2013 af met bijna € 63.000. Dit is vooral toe te schrijven aan de riolering (€ 57.000) en water (€ 53.000). Daar staat een toename tegenover van het onderhoud aan het openbaar groen (€ 50.000) en gebouwen (€ 21.000). Het volledige overzicht ziet er als volgt uit:

overzicht onderhoud kapitaalgoederen		begroting 2012		begroting 2013
wegen		€ 2.570.000		€ 2.556.000
riolering		€ 1.810.937		€ 1.753.140
water		€ 127.600		€ 74.000
gebouwen		€ 383.833		€ 404.390
openbaar groen		€ 1.060.590		€ 1.110.754
openbare verlichting		€ 89.969		€ 89.256
speeltoestellen		€ 47.500		€ 40.000
		<u>€ 6.090.429</u>		<u>€ 6.027.540</u>

De dekking van de lasten uit de exploitatie is toegenomen met ca.€ 130.000. Ook de dekking uit de onderhoudsvoorzieningen is licht gestegen (ca. € 20.000). De dekking ten laste van de reserves is afgenomen met ruim € 213.000. De dekking van de onderhoudslasten is als volgt:

dekking onderhoud kapitaalgoederen		begroting 2012		begroting 2013
dekking in exploitatie		€ 3.867.027		€ 3.997.894
dekking uit reserves		€ 1.749.600		€ 1.536.000
dekking uit voorzieningen		€ 473.802		€ 493.646
		<u>€ 6.090.429</u>		<u>€ 6.027.540</u>

4.4 Financiering

Inleiding

Samen met het treasurystatuut is de financieringsparagraaf voorgeschreven in de Wet financiering decentrale overheden, de Wet Fido. Ook in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, het BBV, is de financieringsparagraaf verplicht gesteld. De paragraaf moet zowel in de programmabegroting als –rekening worden opgenomen. In de paragraaf geven wij informatie over het financieringsbeleid (treasury) en de mogelijke risico's die we daarbij lopen.

Externe ontwikkelingen

Een van de belangrijkste factoren bij de uitvoering van het treasurybeleid is de ontwikkeling van de rente. Daarbij kijken we naar de renteontwikkeling op de kapitaalmarkt en de geldmarkt.

Kapitaalmarkt

Onder de kapitaalmarkt verstaan we de markt voor financiële middelen met een lange(re) looptijd. Minimaal bedraagt deze looptijd twee jaar. Dit noemen we ook wel "lange rente".

De vraag naar staatsobligaties is in de stabiele landen gestegen wat tot gevolg had dat de kapitaalmarktrente in de afgelopen tijd daalde. Op basis hiervan verwachten we dat de langlopende rente de komende periode op hetzelfde niveau blijft tot licht zal dalen.

Geldmarkt

Onder de geldmarkt verstaan we de financiële transacties met een looptijd van minder dan twee jaar. Dit is de zogenaamde "korte rente". De aanhoudende crisis in Europa leidt tot grote onzekerheid op de financiële markten. Verschillende Europese leiders hebben gewaarschuwd voor een zwaar economisch jaar. Omdat de economische groei in de Eurozone dreigt af te glijden in een recessie, verlaagde de Europese Centrale Bank haar officiële rentetarief. In het algemeen wordt verwacht dat de variabele rente in de komende jaren min of meer op hetzelfde niveau zal blijven.

In het afgelopen jaar is de korte rente (1-maands Euribor) gedaald van niveau van 1,4% in november 2011 naar 0,13% (medio augustus 2012). De verwachting is dat de rente licht zou stijgen is dus uitgebleven.

Opgenomen en uitgezette geldleningen

In de begroting voor 2013 houden we rekening met de volgende leningenportefeuille:

Oorspr. bedrag van de lening	Omschrijving	Jaar van de (laatste) aflossing	Rente per-centage	Saldo lening per 1-1-2013	Bedrag aan rente	Bedrag aan aflossing	Saldo lening per 31-12-2013
€ 1.588.231	BNG lening nr. 75234	2014	4,530%	€ 190.588	€ 8.634	€ 63.529	€ 127.059
€ 65.789	BNG lening nr. 72-910	2013	7,450%	€ 5.264	€ 392	€ 2.632	€ 2.632
€ 45.378	BNG lening nr. 79-297	2017	8,050%	€ 10.891	€ 877	€ 1.815	€ 9.076
€ 3.100.000	BNG lening nr. 99-034	2027	4,620%	€ 2.108.000	€ 97.390	€ 124.000	€ 1.984.000
€ 7.000.000	BNG lening nr. 40.104968	2015	2,740%	€ 7.000.000	€ 191.800		€ 7.000.000
	Sub-totaal			€ 9.314.743	€ 299.093	€ 191.976	€ 9.122.767
	WBS Woningbedrijf			€ 170.000	€ 4.461		€ 153.155
	TOTAAL GENERAAL			€ 9.484.743	€ 303.554	€ 191.976	€ 9.275.922

Uit dit overzicht blijkt niet dat we er rekening mee houden in 2013 voor de financiering van de uitgaven en de investeringen leningen te moeten aantrekken van ca. € 8 miljoen. De lasten van deze lening schatten we op € 160.000 rente per jaar. We gaan dan uit van een fixe-lening met een looptijd van 5 jaar tegen 2% rente. Deze lasten zijn in de begroting opgenomen onder de budgettaire ruimte en dus al gedekt.

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Hieronder geven we weer in welke mate deze risico's zich bij onze gemeente voordoen en op welke wijze de gemeente deze risico's beheerst.

Beleggingen

Beleggingen in de vorm van aandelen heeft de gemeente bij:

- GKNH (Gasbedrijf Kop Noord-Holland) te Alkmaar met aandelen Liander (netwerk NUON);
- Centraal Afvalverwerkingsbedrijf West-Friesland (CAW) met aandelen HVC;
- NV Bank Nederlandse Gemeenten te 's-Gravenhage.

Van deze instellingen ontvangen we dividend. Deze worden als baten in de jaarlijkse begroting opgenomen. Het algemene beleid is dat de gemeente geen beleggingen heeft in private bedrijven en instellingen. Dergelijke beleggingen geven een te groot financieel risico en dat kan niet in combinatie met gemeentelijk kapitaal.

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente zijn zeer beperkt, omdat uitsluitend middelen worden uitgezet in vastrentende waarden, zoals deposito's. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op deze einddatum is dus geen sprake van koersrisico's.

Het uitzetten van overtollige middelen geschiedt conform de dienstverleningsovereenkomst zoals die is gesloten met een instelling met een AAA-rating. Veelal betreft dit de NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag. Met deze bank hebben we hiervoor een overeenkomst afgesloten.

Renterisicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet voor het jaar 2013 bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal in 2013 bedraagt ruim € 35 miljoen en het kasgeldlimiet is dus € 3 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van de totale vaste schuld bij aanvang van het jaar. Dit percentage belooft 20% van de vaste schuld van de gemeente. Het doel hiervan is dat gemeenten in enig jaar niet meer dan 20% van hun vaste schuld (looptijd langer dan twee jaar) mogen herfinancieren. Deze zekerheid is ingebouwd in de wet Fido om te voorkomen dat de gemeente met te grote negatieve renteschommelingen geconfronteerd wordt en de nadelige gevolgen daarvan moet kunnen opvangen binnen de begroting. In het verleden hebben wij onze langlopende leningen omgezet naar marktconforme rentepercentages. Het risico van nadelige rente-effecten doet zich in de bestaande leningenportefeuille niet voor.

Financieringspositie

Deze positie hangt af van de te verwachten uitgaven (normale lasten en investeringen) en de inkomsten. De lasten worden globaal gezien betaald uit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de belastingen, heffingen, rijksbijdragen en retributies.

Ook in 2013 staat wederom een aantal investeringen op stapel. We gaan er echter van uit dat we voor de investeringen en de uitvoering van de begroting 2013 externe financiering moeten aantrekken. Op dit moment kunnen we niet aangeven hoeveel dit zal worden. Dit is mede afhankelijk van de tijdsplanning.

Relatiebeheer

De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de huisbankier van de gemeente. Deze band is versterkt door het aangaan van de overeenkomst voor het liquiditeitsbeheer. De overige financiële instellingen spelen in dit verband een secundaire rol. In deze situatie komt voorlopig geen wijziging.

Informatievoorziening

Gezien de omvang van de gemeente bestaan informatie en systemen van de treasuryfunctie hoofdzakelijk uit informatiestromen met de huisbankier. Informatie over de ontwikkeling van de financiële positie wordt verkregen door middel van de treasuryfunctie van de NV Bank Nederlandse

Gemeenten. Op basis daarvan ontstaat er inzicht in de liquiditeit op korte termijn. Ook informeert het systeem over de rentetarieven van de geld- en kapitaalmarkt.

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies, het BBV, bepaalt dat er een paragraaf bedrijfsvoering is. Artikel 14 van het BBV geeft aan dat deze minimaal inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering verstaan we in dit geval de manier waarop de personele en financiële middelen worden ingezet om op een zo efficiënt en effectief mogelijke wijze de benodigde producten te leveren.

De traditionele bedrijfsvoering was meestal intern gericht. De eisen aan de gemeente zijn in de loop der jaren veranderd, waardoor de bedrijfsvoering nu meer extern gericht wordt. Zo mogen de inwoners van de gemeente er van uit gaan dat de gemeente rechtmatig handelt, dat de gelden doelmatig en doeltreffend besteed worden en dat de gemeente betrouwbaar, transparant en aanspreekbaar is. Die verwachtingen vragen een bepaalde cultuur, organisatiestructuur, niveau van automatisering en communicatie.

Het personeels- en organisatiebeleid is gericht op het ontwikkelen van de kwaliteit binnen de organisatie. Zodoende ontstaat er een professionele en klantgerichte organisatie die daadkrachtig en slagvaardig in kan spelen op veranderingen. Hierbij zijn medewerkers de kritieke succesfactor. De juiste persoon op de juiste plek is het uitgangspunt om optimale resultaten te kunnen behalen.

Doel van de bedrijfsvoering

De kwaliteit van de bedrijfsvoering bepaalt in belangrijke mate het welslagen van de programma's, zoals die in programmabegroting zijn opgenomen. Doel van de bedrijfsvoering is te ondersteunen, zodat die programma's uitgevoerd kunnen worden.

Begrippen die bij de bedrijfsvoering een rol spelen zijn:

- rechtmatigheid: een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving
- betrouwbaarheid: de gemeente heeft haar zaken voor elkaar, voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft deze regels
- transparantie: een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen
- doelmatigheid: het zo efficiënt mogelijk voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input een kwalitatief en/of kwantitatief zo goed mogelijke output realiseren
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren.

De ontwikkeling van de bedrijfsvoering: planning en control

Kijken we naar planning en control, dan zien we een steeds zwaarder wordend proces van planning en verantwoording. Dit vergt veel van de organisatie. Heel veel onderwerpen hebben een relatie met planning en control: kwaliteitshandvesten, benchmarking, administratieve organisatie, evaluatieonderzoeken, budgetbeheer, audits, lokale rekenkamer, de verordeningen ex art. 212, 213 en 213a Gemeentewet en de kaderstelling. Dit alles in het kader van "wat willen we", "wat gaan we daarvoor doen" en "wat mag het kosten?"

In de raadsvergadering van 9 juni 2008 heeft de raad de notitie "Planning en control in Koggenland" vastgesteld. In de notitie is vastgelegd op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan het (bij)sturen, beheersen, verantwoorden en het controleren van het beheer en het beleid door de (financiële) organisatie. Planning houdt in het tijdig en volledig verstrekken van informatie waardoor de uitvoering kan worden (bij)gestuurd. Control gaat in op de wijze van uitvoering en de realisatie van de gestelde doelen.

De notitie gaat in op de manier waarop dit in de organisatie wordt ingepast, de planning, op de bevoegdheden en verantwoordelijkheden en de daarbij gebruikte instrumenten. Ten slotte volgt de uitwerking van de cyclus voor onze organisatie. Wel is duidelijk dat een en ander in de praktijk anders verloopt dan in de notitie staat aangegeven.

Resultaat gericht werken

In onze dienstverlening staat de professionaliteit, transparantie en doorlooptijd centraal. De basis om goede resultaten te behalen ligt in het efficiënt vormgeven van processen. Daarvoor een resultaatgerichte sturing en de afname van de hoeveelheid onderhanden werk nodig. We willen de procesonderdelen die geen meerwaarde aan het product leveren identificeren en elimineren. In 2013 gaan we door met het doorlichten van de processen.

Rechtmatigheid

Inleiding

Aan dit scala van aspecten is het aspect van de rechtmatigheid toegevoegd. De accountant moet daar een oordeel over geven. Dit vergroot de hoeveelheid werk aanzienlijk. Er zullen goede afspraken tussen de accountant, de raad en het college moeten worden gemaakt over de haalbaarheid en de fasering van deze regelgeving. Feitelijk zullen alle administratieve processen moeten worden beschreven en geactualiseerd. Vastgelegd moet worden dat de uitvoering in overeenstemming met de wet- en regelgeving en andere voorschriften is gebeurd. Zo kan op elk moment (door de accountant) worden gecontroleerd of de uitvoering van de processen en procedures wel in overeenstemming met de gemaakte wetgeving en afspraken is gevoerd.

In 2008 is een start gemaakt met de vastlegging van de rechtmatigheid op de diverse onderdelen. Dit is echter geen taak van de afdeling financiën alleen, maar is organisatie breed. De vastlegging van het rechtmatig handelen, moet dan ook ingebed worden in de dagelijkse werkzaamheden. Daardoor komt een zwaardere druk te liggen op het secundaire administratieve proces.

Kwaliteitscontrole

De rechtmatigheidscontrole is omvangrijker dan de gewone controle van de getrouwheid. Bij de rechtmatigheid draait het om de juistheid en volledigheid van transacties. Die kun je niet compenseren. De foutenkans en de effecten van fouten zijn dus veel groter. Daarom is het van belang de controle op de kwaliteit en de interne controle zichtbaar en traceerbaar in de processen op te nemen. Afwijkingen zie je eerder en/of kunnen worden voorkomen.

Bij de rechtmatigheid toetsen we aan de interne (eigen verordeningen en beleidsnota's, e.d.) en externe wet- en regelgeving (zowel vanuit het rijk en als vanuit Europa). Voorwaarde is wel dat er financiële aspecten aan zitten. In een normenkader verklaren we welke regels van toepassing zijn. Uit het normenkader moet de vanuit toepassing zijnde wet- en regelgeving aangegeven worden welke specifiek relevant zijn voor een rechtmatige uitvoering en waarop expliciete toetsing moet plaatsvinden. De analyse van de specifieke voorwaarden is het toetsingskader.

De voorwaarden zijn globaal in zeven klassen in te delen:

- recht
- hoogte
- duur
- bevoegdheid
- administratie
- bewijsstukken
- termijnen

De eerste drie bepalen in grote mate het financiële belang, de andere vier hebben meer betrekking op het proces. De rechtmatige uitvoering waarborgen we in eerste instantie door de opzet en inrichting van de administratieve organisatie (processtappen en functiescheiding). De controle in de uitvoering loopt in het uitvoeringsproces mee. Er bestaat bij de inrichting en uitvoering aandacht voor de controle op de voorwaarden. Wordt de uitvoering en de controle juist en tijdig gedaan dan kan en zal er in principe geen sprake van onrechtmatigheid kunnen zijn. Voor de accountant is het van belang dat de stappen in de uitvoering en van de controle vastgelegd zijn. Daarop toetst de accountant.

Controleplan rechtmatigheid

In het plan is beschreven op welke manier we rechtmatigheid aanpakken in onze gemeente. We gaan in op de wijze waarop de interne controle gestalte krijgt en schetsen we het risicoprofiel van de gemeente geschetst. Tenslotte volgt er een uitwerking van de interne controle in werkplannen. Welke stappen moeten er worden ondernomen, is rekening gehouden met wet- en regelgeving, zijn deze uitgevoerd, e.d. Op deze wijze is het voor de accountant eenvoudiger te beoordelen of de wet- en regelgeving wordt nageleefd en of we dus rechtmatig bezig zijn.

In het controleplan rechtmatigheid hebben we veertien processen opgenomen die in aanmerking komen voor de (verbijzonderde) interne controle. Deze zijn:

- gemeentelijke belastingen (aanslagen, kwijtschelding)
- uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- salarissen e.d. van personeel
- algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- subsidies en inkomensoverdrachten (o.a. gemeenschappelijke regelingen)
- uitkeringen sociale zaken (WWB, loaz, loaw, en BBZ)
- leges omgevingsvergunningen
- huuropbrengsten woningbedrijf
- kredieten op investeringen
- betalingsverkeer
- treasury w.o. kort krediet en langlopende (geld)leningen
- inkoop en aanbesteding
- grondexploitaties, w.o. aankoop en verkoop van grond
- ontvangen subsidies en bijdragen (o.a. voor verantwoording Sisa)

We controleren niet ieder jaar alle deze processen. Dat is te omvangrijk en zou veel te veel tijd in beslag nemen. Deze processen rouleren.

Verbijzonderde interne controle

Naast deze kwaliteitscontrole kan er nog sprake zijn van een verbijzonderde interne controle. Deze procesonafhankelijke controle vindt achteraf plaats. Hier kijken we dus achteraf of voldaan is aan het toetsingskader. Is er sprake van volledigheid, is de juiste wet- en regelgeving toegepast, voldoet één en ander aan de voorwaarden, etc. Ook van deze controle volgt een volledige verslaglegging, die voor de accountant ter inzage ligt.

Het is eenvoudiger de gewone kwaliteitscontrole toe te passen. Deze controle gebeurt tijdens de behandeling van een aanvraag, verzoek, e.d. De verbijzonderde controle vindt achteraf plaats, gebeurt door een onafhankelijke (zoals een andere afdeling) en neemt meer tijd in beslag. Het is daarom van belang dat de processtappen goed beschreven zijn en dat tijdens deze processen de controle adequaat gevoerd en vastgelegd. Is dat het geval, dan zal er eigenlijk geen verbijzonderde controle plaats vinden. Echter, er kan altijd nog worden besloten voor een bepaald proces een dergelijke controle toe te passen.

Rechtmatigheid is een vast onderdeel in de dagelijkse werkzaamheden. Dit betekent o.a. dat interne controlemaatregelen worden opgesteld en vastgelegd. Het is voor de accountant zichtbaar dat de organisatie de wet- en regelgeving naleeft. De invoering geeft daarbij tevens een sterke verhoging van de kwaliteit van de interne organisatie.

Wel komt er daardoor een zwaardere druk te liggen op het secundaire administratieve proces. Dit mag echter niet ten koste kan gaan van het primaire proces, de dienstverlening. De dienstverlening aan de inwoners van de gemeente staat voorop.

Informatievoorziening

Vervanging van software en hardware blijft doorgaan. Voor wat betreft de software zien we door het kleiner worden van de markt zowel aan de aanbod- als aan de vraagkant steeds hogere kosten

ontstaan. Vooral het onderhoud blijft maar steeds in prijs stijgen. Grotere en sterkere communicatielijnen vragen ook meer geld.

In het vastgestelde communicatieplan is ook opgenomen dat er meer aandacht komt voor de gemeentelijke website. Deze moet toegankelijker en actueler. Ook aan de vormgeving zal de nodige aandacht worden geschonken. De verbeteringen aan de site zijn merkbaar. Ook lanceerde we de digitale nieuwsbrief.

Het belang van de automatisering en informatievoorziening voor de interne bedrijfsvoering groeit. Mede daardoor worden we steeds meer afhankelijk van de automatisering en informatievoorziening. De investeringen in de ICT (informatie en communicatie technologie) optimaliseren we steeds verder.

Met ingang van 2012 werken we aan een DMS (Document Management Systeem). Met de software is het mogelijk om documenten elektronisch te beheren, te maken, vast te leggen, te verdelen, etc. Dit geldt ook voor gescande documenten en afbeeldingen. DMS bouwen we dit jaar verder uit. Het systeem heeft verschillende voordelen, zoals het eenmalig opslaan, de toegankelijkheid voor de hele organisatie, e.d.

Juridische kwaliteitszorg

Steeds meer zaken worden juridisch vastgelegd. Door deze juridisering van de maatschappij en de mondiger burger is er een veel groter risico op aansprakelijkheidstelling bij gemaakte onvolkomenheden en fouten. Per 1 oktober 2009 is de Wet Dwangsom in werking getreden. Op grond daarvan moet de gemeente een vergoeding betalen als een beschikking op een aanvraag niet tijdig is genomen. De ontstane tijdsdruk staat in schril contrast met de beoogde kwaliteit.

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente zodanige organisatorische maatregelen te nemen om te waarborgen dat de juridische kwaliteit van de producten en diensten voldoen aan de wetgeving en de verwachtingen van de afnemer. Niet alleen bestaande wetgeving, maar ook nieuwe, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In de organisatie moet een systeem draaien dat de juridische kwaliteit borgt en garandeert. Te denken valt aan een databank voor contracten en regelingen, een bewakingssysteem voor (de termijnen van) bezwaar en beroep. Tevens moet in het werk de juridische toets een normale zaak zijn.

4.6 Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf geven we:

- onze visie op de verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen
- de beleidsvoornemens over de verbonden partijen

Een verbonden partij is een rechtspersoon die een bestuurlijk en/of een financieel belang met de gemeente heeft. Daarbij moet een publiek belang gediend zijn. Degene die namens de gemeente in het bestuur participeert, moet zich gevraagd en ongevraagd naar de gemeente verantwoorden.

De gemeente Koggenland heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft Koggenland beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen.

Bezuinigingen

Het is al gedurende een langere termijn duidelijk dat de gemeenten moeten bezuinigen vanwege de lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De gemeentesecretarissen van de Westfriese gemeenten hebben de gemeenschappelijke regelingen duidelijk gemaakt dat men verwacht dat zij hun steentje bijdragen. Daarbij gaan we uit van een bezuiniging van 5% in 2012, 7,5% in 2013 en 10% met ingang van 2014.

De diverse regelingen hebben voor 2013 de (ontwerp)begroting en het meerjarenperspectief over de periode 2013 – 2015 toegezonden.

Regelingen

SOW in liquidatie

Voor het SOW is het jaar 2004 een ingrijpend geweest. Een aantal onder haar ressorterende regelingen (RBW, RSW, GGD) zijn verzelfstandigd of geïntegreerd in andere organisaties. Dit heeft geleid tot de opheffing van het SOW. In het traject daartoe is wel gekeken naar welke gemeenten op welke gebieden (blijven) samenwerken, in welke vorm en met welke ondersteuning. In 2005 heeft de gemeente een bijdrage voldaan aan de gemeenschappelijke regeling in liquidatie.

Voor het jaar 2012 is de gemeente geen bijdrage verschuldigd. Het positieve saldo uit 2010 en de reservepositie is zodanig dat een gemeentelijke bijdrage in 2012 niet nodig is. Met ingang van 2013 is weer wel een bijdrage van de gemeenten nodig van € 5.000. Met ingang van 2014 is de bijdrage weer op het "oude" niveau van € 11.500. Daarmee is in het meerjarenperspectief rekening gehouden.

Recreatieschap West-Friesland (RSW)

De gemeente neemt deel in het Recreatieschap West-Friesland. Deze regeling wordt uitgevoerd door de gemeente Stede Broec. De bijdrage voor het jaar 2013 is gebaseerd op een bedrag van € 5,18 per inwoner en bedraagt € 115.775. Ten opzichte van de bijdrage per inwoner in 2012 van € 5,20 is de bijdrage in 2013 licht afgenomen.

Het RSW behartigt voor de West-Friese gemeenten de belangen van openluchtrecreatie en landschap. Het zet zich in voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden. Het ontwikkelt hiervoor een recreatief beleid en voert dit uit. Naast een aantal overnachtinggelegenheden beheert het RSW tien recreatieterreinen in West-Friesland.

Veiligheidsregio

Op 1 oktober 2010 is de Wet Veiligheidsregio in werking getreden. Onder de Veiligheidsregio vallen de ambulancezorg, de brandweer, de GHOR, de Meldkamer en het Veiligheidsbureau.

De bijdrage aan de Veiligheidsregio is voor 2013 bepaald op € 10,94 per inwoner (2012: € 11,79) en komt voor 2013 uit op € 244.500. Ten opzichte van 2012 is de bijdrage met € 20.000 afgenomen.

Op/Maat

Dit is een gemeenschappelijke regeling voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. Door een efficiënte bedrijfsvoering heeft deze regeling overschotten en een eigen reserve kunnen creëren. Sinds jaren is geen financiële bijdrage aan dit samenwerkingsverband verleend. Ook in 2013 verwachten we geen bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling te moeten voldoen.

Wel wordt met ingang van 2008 de rijksbijdrage niet meer rechtstreeks aan de werkvoorziening betaald. De uitbetaling van de bijdrage gebeurt nu aan de gemeente die deze doorbetaalt aan de werkvoorziening. Het gaat in 2013 om € 905.000. Een en ander is dus budgettair neutraal in de begroting opgenomen.

Programmabureau Integrale Veiligheid

Het Programmabureau Integrale Veiligheid Noord-Holland Noord heeft als doel om de samenwerking tussen gemeenten in de regio Noord-Holland Noord op het gebied van veiligheid te ondersteunen en te stimuleren. Behalve de gemeenten zijn er talloze organisaties, instellingen en individuen die zich op gemeentelijk, regionaal en interregionaal niveau inzetten voor een veiliger samenleving.

De bijdrage voor 2013 is gebaseerd op € 0,28 per inwoner, totaal € 6.250 (2012: € 6.225).

Advies- en steunpunt huiselijk geweld

Het Steunpunt Huiselijk Geweld biedt eerste hulp aan alle betrokkenen bij huiselijk geweld: het slachtoffer, de pleger en andere leden van het gezin. Naast direct betrokkenen kunnen ook getuigen, vrienden, familieleden, huisartsen en andere hulpverleners terecht bij het Steunpunt Huiselijk Geweld.

De eerste hulp kan een luisterend oor zijn van een medewerker van het Steunpunt Huiselijk geweld of een advies. Ook kan de politie of andere hulpverleners worden ingeschakeld.

De bijdrage van de gemeente voor 2013 is begroot op € 3.500 (2012: € 3.300).

Stichting De Noord-Hollandse Opvang (DNO)

DNO biedt onderdak en hulpverlening aan mensen met psychosociale en psychiatrische problemen, die niet meer thuis kunnen wonen of dakloos zijn. De activiteiten die DNO biedt zijn: nachtopvang, crisisopvang, begeleid wonen, sociaal pension, e.d.

De bijdrage voor het jaar 2013 is begroot op € 1.250.

Veiligheidshuis

Een veiligheidshuis is een lokaal of regionaal samenwerkingsverband tussen verschillende veiligheidspartners, gericht op een integrale, probleemgerichte aanpak om de objectieve en subjectieve sociale veiligheid te bevorderen. In het veiligheidshuis werken verschillende organisaties samen die bij veiligheid en handhaving zijn betrokken en nu letterlijk onder één dak de werkzaamheden verrichten. Hierdoor vindt vrijwel doorlopend uitwisseling van informatie plaats over zorg- en risicojongeren.

Met ingang van 2013 zijnde middelen voor veiligheidshuizen toegevoegd aan het gemeentefonds. De middelen zijn bedoeld als bijdrage in de gemeenschappelijke kosten en basisfaciliteiten die nodig zijn voor een goede ketensamenwerking in het regionale veiligheidshuis. De bijdrage voor 2013 bedraagt € 11.250 (€ 0,50 per inwoner).

Archiefdienst West-Friese gemeenten

Deze regeling heeft de zorg op zich genomen van het bewaren en het beheer van archiefbescheiden en het bevorderen van lokale en regionale geschiedbeoefening. Hoorn is centrumgemeente.

De bijdrage in 2013 is vastgesteld op € 6,31 (2012: € 6,49) per inwoner. De bijdrage aan de Archiefdienst voor het jaar 2013 is dan ook begroot op € 141.250 (2012: € 144.275). Ten opzichte van 2011 is de bijdrage per inwoner verlaagd met € 0,52 per inwoner en in totaal met € 7.275. De daling bedraagt ruim 7,6%.

Samenwerking HALT-bureau West-Friesland

Deze regeling is aangegaan om de gegroeide samenwerking op het gebied van alternatieve straffen vorm te geven. De gemeente Hoorn is daarbij centrumgemeente. In 2013 wordt uitgegaan van een bijdrage van € 9.000 (2012: € 8.750), een bijdrage van € 0,40 per inwoner (2012: € 0,39).

Onderwijsbegeleidingsdienst Noord-West

OBD Noordwest is een onderwijsadviesbureau met ervaring in het ondersteunen en adviseren van scholen en besturen bij veranderingen. Zij verzorgen en adviseren met betrekking tot onderwijsconcepten, zorg voor leerlingen (waaronder schoolkeuze, dyslexie, faalangst, e.d.) en over het onderwijsaanbod.

De bijdrage voor het jaar 2013 is begroot op € 116.500. Deze bijdrage blijft de komende jaren stabiel.

Regionale ambulancedienst

De ambulancedienst valt onder de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. In het gebied van de Veiligheidsregio kan men rekenen op de hulpverlening van twee aanbieders: Ambulancezorg van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en de Ambulancedienst Kennemerland. De diensten werken samen en werken vanuit verschillende standplaatsen: Alkmaar Noord, Alkmaar Zuid, Den Burg, Den Helder, Hoogkarspel, Hoorn, Noord-Scharwoude, Schagen, Wieringerwerf en Wognum.

De bijdrage voor het jaar 2013 is begroot op € 11.750 (2012: € 17.500). De bijdrage van 2012 van € 0,78 per inwoner gedaald naar € 0,50 per inwoner. Dit is een daling van 36%.

Gewestelijke gezondheidsdienst Hollands Noorden

De GGD Hollands Noorden is een gemeentelijke gezondheidsdienst die voor de gemeenten in West-Friesland. Zij voert taken uit die in de Wet collectieve volksgezondheid genoemd worden. Doel van de GGD is het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van de West-Friese bevolking. Daarbij staat collectieve preventie centraal: het voorkomen van ziekten en het verbeteren van de gezondheid.

De gemeente verleent een bijdrage aan de GGD voor de algemene taken in de volksgezondheid van € 374.750 (2012: € 374.000). De bijdrage is gedaald van € 16,83 in 2012 naar € 16,77 in 2013. Ondanks deze daling is het totaalbedrag licht toegenomen. Dit is het gevolg van de toename van het aantal inwoners in de gemeente.

Bestuurlijke samenwerking West-Friesland

De gemeente Hoorn voert voor een aantal regelingen (secretariële) werkzaamheden uit. Daarvoor vragen zij een bijdrage van de deelnemende gemeenten. De bijdrage in deze kosten is in 2013 gestegen naar € 61.500 of te wel € 2,75 per inwoner (2012: € 58.100; € 2,61 per inwoner).

Resumé

In onderstaand overzicht hebben wij de bijdragen van de regionale instellingen en gemeenschappelijke regelingen verzameld. Ter vergelijking zijn de budgetten uit de begroting 2012 en 2013 opgenomen.

overzicht bijdrage gemeenschappelijke regelingen					
		begroting 2012	per inwoner	begroting 2013	per inwoner
SOW in liquidatie	€	-	€ -	€ 5.000	€ 0,22
Bestuurlijke samenwerking Hoorn	€	58.100	€ 2,61	€ 61.500	€ 2,75
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	€	265.000	€ 11,79	€ 244.500	€ 10,94
HALT-bureau West-Friesland	€	8.750	€ 0,39	€ 9.000	€ 0,40
Op Maat	€	925.000	€ 41,61	€ 905.000	€ 40,50
Prog.bureau integrale veiligheid	€	6.225	€ 0,28	€ 6.250	€ 0,28
Advies- & steunpunt huiselijk geweld	€	3.300	€ 0,15	€ 3.500	€ 0,16
Onderwijsbegeleidingsdienst	€	116.500	€ 5,24	€ 116.500	€ 5,21
Veiligheidshuis	€	-	€ -	€ 11.250	€ 0,50
St. De Noordhollandse Opvang	€	1.050	€ 0,05	€ 1.250	€ 0,06
Recreatieschap West-Friesland	€	115.600	€ 5,20	€ 115.775	€ 5,18
Regionale ambulancedienst	€	17.500	€ 0,78	€ 11.750	€ 0,50
GGD : algemene bijdrage	€	374.000	€ 16,83	€ 374.750	€ 16,77
Archiefdienst West-Friese gemeenten	€	144.275	€ 6,49	€ 141.250	€ 6,32
	€	2.035.300	€ 91,42	€ 2.007.275	€ 89,80

Het overzicht spreekt voor zich. De bijdrage per inwoner is € 1,62 lager dan in 2012. Echter, in 2012 betaalde we niets aan het SOW in liquidatie en deden we nog niet mee aan het Veiligheidshuis. Laten we deze buiten beschouwing dan bedraagt de vermindering van de bijdrage € 2,34.

In 2012 daalde de bijdrage per inwoner met € 3,60 ten opzichte van 2011. De totale daling van de bijdrage tot en met 2013 komt uit op € 5,94. De bijdrage voor 2013 is met 6,2% afgenomen ten opzichte van 2011. Deze afname is 1,3% minder dan wat de gemeente in West-Friesland in 2010 hebben gevraagd.

4.7 Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid van de gemeente heeft een relatie met alle programma's in de begroting. Het beleid heeft invloed op verkeer en vervoer, onderwijs en educatie, cultuur, sport en recreatie, openbare orde en veiligheid. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact en daarom een grote invloed op de dekkingsmiddelen. Eventuele baten, maar vooral de financiële risico's, zijn van invloed op de financiële positie van de gemeente.

De uitvoering van het grondbeleid gebeurt op diverse manieren:

- op basis van samenwerkingsovereenkomsten met projectontwikkelaars: dit gebeurt bij de woningbouw in "Polderweijde"
- de gemeente is zelf ontwikkelaar en uitvoerder
- op basis van een publiek-/privaatrechtelijke samenwerking (PPS): hierin neemt de gemeente naast projectontwikkelaars ook zelf actief deel aan de ontwikkeling van een exploitatie (Burghtlanden)

Uitvoering op basis van samenwerkingsovereenkomsten heeft als voordeel dat het financiële risico voor de gemeente (zeer) beperkt is. De (vaste) inkomsten uit de samenwerkingsovereenkomst kunnen echter minder zijn dan de winst die gemaakt kan worden bij het in eigen beheer ontwikkelen en uitvoeren van de exploitatie. Niet alleen het (uitsluiten van) risico voor de gemeente is een overweging. Ook dient de gemeente over de voldoende expertise, tijd en de mankracht te beschikken om zelf de ontwikkeling en uitvoering van de grondexploitatie te doen.

Actief grondbeleid

Bij actief grondbeleid koopt de gemeente gronden aan, maakt deze bouw- en woonrijp en verkoopt de bouwrijpe gronden aan derden. Kenmerkend is dat de gemeente de ontwikkeling en verkoop van bouwrijpe gronden voor eigen rekening en risico uitvoert: er is sprake van een gemeentelijke grondexploitatie.

Actief grondbeleid betekent ook dat er forse investeringen moeten worden gemaakt door de verwerving van agrarisch land op het moment dat nog geen sprake is van enige ontwikkeling. Dit legt uiteraard een beslag op de financiële middelen van de gemeente.

Facilitair grondbeleid

Bij facilitair grondbeleid is de grondexploitatie in handen van marktpartijen. De gemeente probeert haar belangen veilig te stellen in overeenkomsten met marktpartijen die gerelateerd zijn aan het bestemmingsplan. In de praktijk doen zich vormen voor waarbij kenmerken van actief en facilitair grondbeleid in een vorm van samenwerking tussen marktpartijen en de gemeente worden overeengekomen (PPS of Publiek-Private Samenwerking). Het plangebied "Burghtlanden" wordt bijvoorbeeld op basis van publiek-private samenwerking gerealiseerd. Voor de kwaliteit van de

woningbouw zijn in dit laatste plan afspraken gemaakt met de partners en neergelegd in een beeldkwaliteitplan.

Voorziening Grondbedrijf

Gezien de verwachte positieve resultaten van de bestaande exploitaties gaan we vooralsnog niet over tot het instellen van een voorziening.

Winstnemingen

De gemeente neemt de winst zoveel mogelijk bij het afsluiten van een exploitatie of bij het afsluiten van een duidelijke onderscheiden planfase. Bij tussentijdse winstnemingen kunnen deze beïnvloed worden door toevallige gebeurtenissen of wensen.

Tussentijdse winstneming is wel mogelijk, maar alleen als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo moeten de exploitatiebegrotingen regelmatig, minimaal één maal per jaar, worden geactualiseerd. Op die manier kan de (financiële) ontwikkeling van de exploitatie goed in de gaten worden gehouden. Blijkt uit deze exploitatieoverzichten dat er een duidelijke c.q. bovenmatige winstverwachting uit de exploitatie komt en we voldoende inzicht hebben in de werkzaamheden en de risico's, dan is winstneming mogelijk.

Actualisatie grondexploitatieberekeningen

Omdat planning en uitvoering vaak jaren duren, kunnen de verwachte en werkelijke winst flink verschillen. Gezien de grote financiële belangen van de gemeente bij de grondexploitaties worden de exploitatieberekeningen daarom elk jaar herzien.

In de Kadernota hebben wij aangegeven om bij de jaarrekening 2012 de gronden van Koelemeij in Ursem af te ramen tot agrarische waarde en het daardoor ontstane verlies ten laste te brengen van de reserve Grondbedrijf. Tevens onderzoeken we de mogelijkheden om gronden die in eigendom zijn van de gemeente, maar niet in exploitatie zijn (gronden algemeen), af te stoten.

Kredietcrisis

De gevolgen van de kredietcrisis zijn inmiddels goed te merken. Bij de bouwprojecten stagneert de verkoop van voornamelijk het duurdere segment en de vrije kavels. Voor grondexploitaties met een positieve boekwaarde leidt dit niet tot problemen. De looptijd van de exploitatie wordt door deze ontwikkeling langer. Bij grondexploitaties met een negatieve boekwaarde, dit zijn de startende exploitaties, is een extra lastendruk door renteverliezen als gevolg van vertraagde verkopen en langere looptijd van de grondexploitatie.

Exploitaties

Hierna geven we u een overzicht van de projecten die op dit moment in ontwikkeling zijn of in de toekomst in ontwikkeling zullen worden genomen.

Woningbouwplannen

Algemeen

Elk jaar worden de lopende exploitaties geactualiseerd. Onderstaand geven we u een overzicht van de lopende exploitaties met de geactualiseerde gegevens.

Ursem – Oost III

Het plan is zo goed als gereed. Alleen de aansluiting op De Leet staat nog te gebeuren. Naar verwachting sluiten we de exploitatie af met een positief saldo van € 840.000.

Zuidermeer

Ook deze exploitatie is zo goed als gereed. Het plan sluiten we naar verwachting af met een positief saldo van € 320.000. Binnen de grondexploitatie is nog 1 kavel te koop. Deze ligt aan de Overtoom.

Burghtlanden

Deel I

In 2008 zijn de verkopen van deel I afgerond. Voor de gemeente Koggenland zal de resterende winst € 165.000 bedragen.

Deel II

Ook deze exploitatie is nagenoeg rond. In overeenstemming met de plannen verwachten we nog een resultaat te boeken van € 200.000.

Polderweijde

Deze exploitatie is in handen van projectontwikkelaars. Jaarlijks volgt een afrekening op basis van het aantal m2 uitgegeven grond, het aantal gerealiseerde woningen, en dergelijke. Verder wordt er een vergoeding in rekening gebracht van de gemeentelijke apparaatskosten.

De ontwikkelaar bouwt woningen in een lager segment. Daardoor krijgen we op grond van de samenwerkingsovereenkomst minder inkomsten. In de begroting hebben we de raming dan ook naar beden bijgesteld. Overigens zal deze exploitatie medio 2015 afgerond zijn.

Plattegrond Polderweijde Obdam

Lijsbeth Tijs

In 2011 zijn fase 1 en 2 bouwrijp gemaakt. Na oplevering van de woningen wordt aansluitend woonrijp gemaakt. In 2012 is gestart met de bouw van 32 woningen. De verkoop van de eerste fase verliep goed, met uitzondering voor de vrije kavels.

De verkoop van een gedeelte van fase 2 (10 woningen) verloopt moeizamer. Er zijn vier van de tien woningen in deze fase verkocht. We overwegen om voor het gemeentelijk woningbedrijf een tweetal woningen aan te kopen. Daarvoor zal nog in 2012 een raadsvoorstel worden voorgelegd.

Voor het totale plan van Lijsbeth Tijs verwachten we een positief saldo van € 3.100.000.

Hofland II

De looptijd van grondexploitatie is verlengd door de trage grondverkoop. Af en toe wordt er weer een woonkavel verkocht. In 2011 is het bestemmingsplan voor de bedrijfskavels onherroepelijk geworden, waarna deze in de verkoop zijn gebracht. Voor de bedrijfskavels langs het spoor is nog geen interesse. Op grond van de laatste actualisatie zal de exploitatie een winst ontwikkelen van bijna € 2.480.000.

Warm Thuis

In 2011 is van IntermarisHoeksteen grond terug gekocht voor het bouwen van senioren woningen. Ons woningbedrijf bouwt de 4 woningen. Deze zijn opgeleverd in juli 2012. In 2012 wordt de rijbaan woonrijp gemaakt. De gemeente brengt nog een drietal vrije kavels in de verkoop, zodra het bestemmingsplan kan worden gewijzigd. Op deze grond ligt nu een wijzigingsbevoegdheid. Met de bestemmingswijziging wordt gewacht op te wijzigen regelgeving vanuit de provincie. Dit is voorzien in de tweede helft van 2012.

Deze grondexploitatie heeft een negatieve boekwaarde. Na verkoop van de kavels wordt het positieve resultaat verwacht van € 98.000. Als de verkoop tegenloopt c.q. uitloopt, zal het resultaat lager uitvallen door de rentelasten.

Buitenplaats

Nog steeds heeft de provincie niet de vereiste ontheffing verleend die nodig is om het bestemmingsplan te kunnen vaststellen. De exploitatie is dan ook nog niet gestart. Inmiddels is de woningmarkt zodanig dat er scherp moet worden bekeken of de voorbereidingskosten van een eerste bouwfase (nabetaling, bouwrijp maken) opwegen tegen de verwachte inkomsten. Dit kan er toe leiden dat er in - overleg met de betrokken ontwikkelaar – even pas op de plaats moet worden gemaakt.

Het gemeentelijke winstaandeel komt op basis van een voorlopige berekening uit op € 638.000.

Resumé

Op grond van deze geactualiseerde gegevens kunnen we voor de komende jaren de volgende winsten verwachten:

Ursem Oost III	€ 840.000
Burghlanden totaal	€ 365.000
Lijsbeth Tijs	€ 3.100.000
Hofland II	€ 2.480.000
Warm Thuis	€ 98.000
Buitenplaats	<u>€ 638.000</u>
	<u>€ 7.521.000</u>

Urentoerekening grondbedrijf

Een bouwgrondexploitatie komt niet tot realisatie zonder er ambtelijke uren in te steken. De diverse uren rekenen we toe aan de diverse exploitaties en komen dus ten laste van het grondbedrijf. Kijken we naar de werkelijk uitgevoerde werkzaamheden dan is er voor globaal € 300.000 aan werk in de bouwgrondexploitaties verricht. We kunnen, als gevolg van de stagnatie in de ontwikkeling van de diverse exploitaties, slecht 50% van de gewerkte uren toerekenen aan de bouwgrondexploitaties. In de jaarrekeningen van 2011 en die voor 2012 brengen we de niet toe te rekenen uren ten laste van de reserve grondbedrijf.

Bij de samenstelling van de begroting 2013 stellen we prognoses voor de uren bij. Gevolg is dan ook dat er meer ambtelijke uren ten laste komen van de normale exploitatie. Immers, die niet aan de bouwgrondexploitaties bestede uren gebruiken we nu voor de uitvoering van andere taken. Daardoor stijgt de last in de begroting van 2013 met ca. € 270.000.

Conclusie

De lopende exploitaties laten, ook na de recente actualisaties, een positief resultaat zien. Het is echter afwachten of deze resultaten ook daadwerkelijk binnen zullen krijgen. De ontwikkeling van de diverse exploitaties stagneert en brengt dus extra kosten met zich mee. Echter, gelet op de verwachten resultaten kunnen tegenvallers binnen deze exploitaties opgevangen worden.

De reserve grondbedrijf is voldoende groot om de afboeking van de aangekochte gronden op te vangen. Ook de verminderde toerekening van uren uit 2011 en 2012 brengen we ten laste van deze reserve. Het resterende saldo van € 3 miljoen is voldoende om toekomstige tegenvallers op te vangen.

4.8 Lokale heffingen

Inleiding

De gemeente Koggenland kent de volgende gemeentelijke belastingen en heffingen:

- onroerende zaakbelastingen
- rioolheffing
- afvalstoffenheffing
- forensenbelasting
- lijkbezorgingrechten
- hondenbelasting

De totale inkomsten in 2013 uit de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn in 2013 begroot op € 6.517.700. In de onderstaande tabel zijn de gemeentelijke inkomsten uit de belastingen en heffingen verzameld uit de jaarrekening 2011 en primaire begrotingen 2012 en 2013. Verder geven wij aan hoeveel een belasting of heffing bijdraagt in het totaal van de belastingen en heffingen.

Heffing / belasting	Rekening 2011	%	Begroting 2012	%	Begroting 2013	%
Raadstukken	€ 993	0,02%	€ 1.000	0,02%	€ 1.000	0,02%
Paspoorten/ID-kaarten	€ 87.960	1,39%	€ 114.300	1,77%	€ 114.500	1,76%
Burgerlijke stand	€ 29.311	0,46%	€ 26.100	0,40%	€ 30.000	0,46%
Rijbewijzen	€ 70.755	1,12%	€ 99.250	1,54%	€ 72.500	1,11%
Huwelijken	€ 16.999	0,27%	€ 21.800	0,34%	€ 22.000	0,34%
Leges APV	€ 2.027	0,03%	€ -	0,00%	€ 1.750	0,03%
Staangeld markt	€ 2.871	0,05%	€ 3.750	0,06%	€ 3.000	0,05%
Telecomwet	€ 9.431	0,15%	€ 5.750	0,09%	€ 7.500	0,12%
Staangeld kermis	€ 14.746	0,23%	€ 15.400	0,24%	€ 15.400	0,24%
Afvalstoffenheffing	€ 2.211.953	35,07%	€ 2.192.500	33,91%	€ 2.305.000	35,37%
Rioolheffing	€ 1.860.196	29,50%	€ 1.851.350	28,64%	€ 1.961.500	30,09%
Begraafplaatsrechten	€ 38.373	0,61%	€ 56.750	0,88%	€ 50.000	0,77%
Bestemmingsplannen	€ 31.550	0,50%	€ 1.500	0,02%	€ 40.000	0,61%
Bouwleges ca.	€ 568.544	9,02%	€ 675.000	10,44%	€ 425.000	6,52%
OZB gebruikers	€ 124.262	1,97%	€ 133.400	2,06%	€ 142.750	2,19%
OZB eigenaren	€ 1.155.816	18,33%	€ 1.187.950	18,37%	€ 1.243.300	19,08%
Forensenbelasting	€ 27.273	0,43%	€ 25.000	0,39%	€ 27.500	0,42%
Hondenbelasting	€ 53.418	0,85%	€ 54.300	0,84%	€ 55.000	0,84%
	€ 6.306.478	100,00%	€ 6.465.100	100,00%	€ 6.517.700	100,00%

De daling van de inkomsten in 2013 komt door de verlaging van de ontvangst van leges voor de omgevingsvergunningen. De leges nemen af met € 250.000 en dalen van € 675.000 in de primaire begroting 2012 naar € 425.000 in 2013.

De ontvangst van de leges voor de rijbewijzen zijn verlaagd van € 99.250 in 2012 naar € 72.500 in 2013. Het in 2012 opgenomen bedrag aan leges was te optimistisch. Of we het bedrag aan leges voor de huwelijksluitingen en partnerregistratie halen is ook nog maar de vraag. Steeds meer maakt men van de mogelijkheid gebruik om kosteloos te trouwen. Daardoor missen we steeds meer inkomsten.

De stijging van de ontvangst van de onroerende-zaakbelastingen en de rioolheffing komt voor rekening van de wijziging met de consumentenprijsindex (inflatie) en de vermeerdering van het aantal objecten.

Daarnaast is rekening gehouden met de ontvangst in 2012. Deze ligt met € 1,9 miljoen aanzienlijk hoger dan begroot.

Verder valt de stijging van de leges voor bestemmingsplannen op. De ontvangst van de leges stijgt in de primaire begroting van € 1.500 in 2012 naar € 40.000 in 2013, een stijging van € 38.500. Als een aanvrager een omgevingsvergunning aanvraagt die niet binnen het bestemmingsplan past, kan de bestemming aangepast worden. Daarvoor moet een wijziging van het bestemmingsplan worden vastgesteld. De kosten daarvan berekenen we door aan de aanvrager. Het budget uit de primaire begroting 2012 is aangepast via de voorjaarsrapportage 2012.

Voor het overige geeft het overzicht geen schokkende afwijkingen tussen de jaren te zien. Ook het procentuele aandeel van de diverse belastingen en heffingen blijft redelijk gelijk.

Onroerende zaakbelastingen

Bij de vaststelling van de tarieven van de onroerende zaakbelastingen houden we rekening met de ontwikkeling van de waarde van de woningen en de inflatie. Uit de marktanalyse van verkochte objecten binnen de gemeente Koggenland blijkt dat de waarde van woningen over de periode 1 januari 2011 tot 1 januari 2012 gemiddeld met 3,5% is gedaald. Het CBS consumentenprijsindex geeft verder aan dat de inflatie gedurende de periode juni 2011 tot juni 2012 2,5% bedraagt.

Om minimaal dezelfde opbrengst van de OZB te krijgen moeten we met deze ontwikkelingen rekening houden en compenseren in de vaststelling van de tarieven. De tarieven moeten dan ook verhoogd worden met 6% (3,5% + 2,5%).

Dit betekent dat de tarieven voor 2013 vastgesteld moeten worden op:

➤ eigenaren van woningen en niet-woningen	0,0471%	(2012: 0,0444%)
➤ gebruikers van niet-woningen	0,0370%	(2012: 0,0349%)

De aanslag in 2012 bij een WOZ-waarde van € 200.000 kwam voor de eigenaar uit op € 88. In 2012 neemt de waarde van de woning af naar € 193.000 (waardevermindering van 3,5% met afronding naar beneden). De te verwachten aanslag in 2013 komt dan uit op € 90 (€ 193.000 x 0,0471%). De stijging van het bedrag van de aanslag is dus alleen het gevolg van de inflatie.

In 2012 is de opbrengst van de OZB begroot op € 1.321.350. De verwachte opbrengst van het jaar 2013 komt uit op € 1.386.050. Dit is de stijging ter compensatie van de inflatie van € 33.000 en de toename c.q. uitbreiding van het aantal objecten van ca. € 26.700.

Rioolheffing

Van alle percelen in de gemeente die direct of indirect op de gemeentelijke riolering zijn aangesloten, leggen we een rioolheffing op. Op grond van het laatste gemeentelijk rioleringplan (GRP) ligt het kostendekkende tarief gemiddeld op € 200,45 per object. Dit tarief stamt uit 2008. Daar is nog geen inflatiecorrectie op toegepast over de jaren 2009 tot en met 2011. Houden we wel rekening met de inflatie dan komt het kostendekkende tarief uit op € 212,70. Hierbij zijn we uitgaan van een gemiddelde inflatie van 2%.

Om tot dit kostendekkende tarief te komen verhoogden we de heffing de afgelopen jaren met 4,6%, exclusief de inflatie. Bij de vaststelling van de tarieven voor 2012 was de raad van mening dat door de nieuwe, goedkopere technieken voor onderhoud (o.a. relining) de jaarlijkse verhoging achterwege kon blijven. De tarieven werden in 2012 alleen aangepast met de prijsindex.

Rekening houdende met deze besluitvorming stellen we voor de rioolheffing voor 2013 alleen de verhogen met de prijsindex. Deze bedraagt 2,5%. Rekening houdende met dit percentage komen we uit op de volgende tarieven:

	2012	2013
woningen	€ 194,30	€ 199,15
niet-woningen (> 5 personen)	€ 388,50	€ 398,20
niet-woningen	€ 194,30	€ 199,15
niet-woningen (< 3 m3)	€ 48,50	€ 49,70
extra aansluiting	€ 48,50	€ 49,70
kamers verzorgingstehuis	€ 48,50	€ 49,70
vaste standplaats camping	€ 145,70	€ 149,35
passantenplaats camping	€ 19,30	€ 19,80

De opbrengst in 2013 ramen we op € 1.961.500 (2012: € 1.851.350). De werkelijk opbrengst in 2012 komt uit op ca. € 1.893.700, veel meer dan we hebben begroot. Voor de opbrengst van de rioolheffing in 2013 moeten uitgaan van de werkelijke ontvangst in 2012. Dit betekent een stijging van de te verwachten rioolheffing met € 67.800. De stijging komt door de inflatie en de uitbreiding van het aantal objecten.

In 2013 stellen we een nieuw GRP op, rekening houdend met de nieuwste inzichten op innovatieve technieken, de recente uitbreidingen van het stelsel en met de resultaten van het proces 'Samenwerking in de afvalwaterketen'. Het is nog niet in te schatten of dit per saldo leidt tot een aanpassing van de tarieven voor de rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

De inzameling en verwijdering van de afvalstoffen (huisvuil) gebeurt in de gemeente door HVCinzameling, een onderdeel van de NV Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). HVCinzameling brengt per huishouden een tarief bij de gemeente in rekening. Jaarlijks geeft het HVC een advies over de vast te stellen tarieven.

De gemeente houdt rekening met een tariefdifferentiatie in eenpersoonshuishoudens en huishoudens met meerdere personen. De in rekening te brengen tarieven zijn zodanig samengesteld dat de gemeentelijke kosten worden gedekt. In principe volgt hieruit dat er sprake is van een volledige kostendekking.

De HVC heeft aangegeven geen wijzigingen aan te brengen in de kostprijs voor de verwerking van het GFT-afval. Het overige huishoudelijke afval wordt slechts deels verhoogd voor de prijscompensatie. De stijging van de tarieven voor 2013 komt dan gemiddeld uit op 1,14%, ruim binnen het inflatiepercentage. De tarieven bedragen voor 2013:

	2012	2013
Eenpersoonshuishoudens	€ 208,70	€ 211,05
Meerpersoonshuishoudens	€ 277,85	€ 281,00

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet binnen onze gemeente wonen, maar wel meer dan negentig dagen van het jaar een gemeubileerde woning voor zichzelf dan wel voor hun gezin ter beschikking houden. De gedachte achter deze belasting is dat forensen, niet-inwoners van een gemeente, profiteren van allerlei activiteiten en voorzieningen van een gemeente, zonder dat de gemeente hiervoor een tegemoetkoming uit het Gemeentefonds ontvangt. Voor inwoners van een gemeente is dat anders. In de algemene uitkering wordt immers wel rekening gehouden met het aantal inwoners door middel van de maatstaf "inwoners".

De forensenbelasting is dus gebaseerd op de profijtgedachte, maar is niet bedoeld als instrument om kosten te verhalen. De opbrengst van de forensenbelasting komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar. De forensenbelasting wordt overigens naast de OZB geheven. Het kan dus voorkomen, dat een onroerende zaak zowel in de OZB als in de forensenbelasting wordt betrokken.

De tarieven bedragen:

	2012	2013
stacaravan of chalet	€ 55,15	€ 56,55
andere gemeubileerde woning	€ 109,35	€ 112,10

De tarieven zijn verhoogd met de prijsindex van 2,5%. Op basis van deze tarieven en het aantal objecten dat onder de toepassing van deze belasting vallen, wordt voor het jaar 2013 een opbrengst verwacht van € 27.500.

Lijkbezorgingsrechten

De gemeente heft lijkbezorgingrechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en de diensten die de gemeente daarbij verleent.

Ook voor het jaar 2013 laten we de tarieven ongewijzigd. De inkomsten in 2009 en 2010 lagen op een zodanig niveau liggen dat de uitgaven volledig werden gedekt. Dit komt omdat er gemiddeld meer mensen zijn overleden en dus meer begrafenissen plaatsvinden dan werd aangenomen. In 2011 en de verwachting voor 2012 is anders. Daar blijven de inkomsten achter bij de ramingen. We weten niet of dit incidenteel is.

In 2013 gaan we na hoeveel personen in de jaren 2007 tot en met 2012 zijn overleden en op welke gemeentelijke begraafplaatsen zijn begraven. Ook kijken we hoe het in die jaren was gesteld met de kostendekking van de begraafplaatsen. Op grond van de uitkomsten daarvan willen we komen tot een gedegen voorstel over het al dan niet aanpassen van de tarieven.

De verwachting is dat de inkomsten voor 2013 uitkomen op € 50.000. Dit is € 6.750 minder dan in 2012.

Hondenbelasting

Voor het houden van een hond wordt een directe belasting geheven. De tarieven zijn ten opzichte van het jaar 2012 verhoogd met de prijsindex van 2,5%. Het meest gangbare tarief (het houden van één hond) bedraagt in 2013 € 26,45 (2012: € 25,80).

Voor 2013 wordt een opbrengst verwacht van € 55.000.

4.9 Gemeentelijk woningbedrijf

Meerjarenraming exploitatie

De huuropbrengsten nemen jaarlijks toe door de huurverhogingen en het in exploitatie nemen van nieuwe complexen. Tot op heden volgen wij met de huurverhogingen het inflatiepercentage en deze is ook doorgerekend in het meerjarenperspectief.

Daarin zitten twee onzekerheden. Naar verwachting moet per 2014 een 'huurtoeslagheffing' aan het Rijk worden afgedragen, in de orde van grootte van € 200.000. Hier tegenover staat dat wetgeving wordt voorbereid om hogere huurverhogingen toe te staan.

Zodra hier meer duidelijkheid over is, ontvangt u een voorstel om al dan niet tot (extra) huurverhoging over te gaan.

Woningbezit

Het woningbezit bestond per 1 januari 2012 uit 870 woningen. In 2012 zijn er vier woningen verkocht. Er zijn acht beneden-bovenwoningen in Lijsbeth Tijs opgeleverd, en nog eens vier levensloopbestendige woningen in Zuidermeer. Per 1 januari 2013 hebben we dan ook 878 huurwoningen.

We starten binnenkort met de realisatie van zes woningen in het centrum van Ursem. Verder komen we met een voorstel om nog twee woningen aan te kopen in de 2^e fase van Lijsbeth Tijs. Medio 2013 komen er daar nog acht woningen bij.

In de eerste fase van het woningbouwproject Buitenplaats de Burgh in De Goorn, is ruimte voor huurwoningen.

Projectmatig onderhoud

Op dit moment (onder)zoeken we naar een manier om de budgetten voor planmatig onderhoud te bundelen en projectmatig in te zetten. Dat zou het mogelijk maken om woningen in één keer volledig te renoveren en van duurzaamheidsmaatregelen te voorzien. Dit kan betekenen dat de reguliere onderhoudsbudgetten worden verlaagd, terwijl renovatieprojecten worden gedekt vanuit de Algemene Bedrijfsreserve of Reserve volkshuisvesting.

Wij verwachten dat onze beschikbare middelen hierdoor effectiever en duurzamer worden ingezet.

Rentepercentage

Wij stellen u voor om voor 2013 de volgende percentages aan te houden:

	2011	2012
➤ voor investeringen, die aangemerkt worden als extra voorziening	3,00%	3,00%
➤ voor belegde Algemene Bedrijfsreserve en voorzieningen	3,00%	3,00%
➤ voor belegde waarborgsommen	2,25%	2,25%

De Algemene Bedrijfsreserve is belegd bij de gemeente Koggenland. De post waarborgsommen betreft de waarborgsom die de huurder bij de aanvang van de huur aan het woningbedrijf dient te voldoen. Dit is een bedrag van € 250 dat de huurder met bijgeschreven rente bij beëindiging van de huur terugkrijgt, mits hij geen huurachterstand heeft en de woning netjes achtergelaten heeft.

Meerjarenraming exploitatie

Bij deze begroting voor 2013 is een meerjarenraming van de exploitatie tot en met 2016 gevoegd. Deze raming is onder ander gebaseerd op de jaarcijfers van 2011 en de cijfers voor de begroting van 2012.

De huuropbrengsten nemen jaarlijks toe door de huurverhogingen en in het exploitatie nemen van de nieuwe complexen.

Het huurverhogingpercentage voor 2013 en verder is aangehouden op 1,5%. Aan de uitgavenkant zijn de kosten van onderhoud dus ook jaarlijks met dit percentage verhoogd.

Vergoedingen en overheidsbijdragen

De vergoedingen betreffen de ontvangsten van het Glasfonds en andere kleinere fondsen. De huurders hoeven namelijk geen (duurdere) glasverzekering bij een verzekeringsmaatschappij af te sluiten want het woningbedrijf heeft een fonds waar huurders in kunnen participeren voor € 2 per maand. Het merendeel van de huurders maakt hier gebruik van.

De overheidsbijdragen hebben betrekking op egalisatie-uitkeringen voor BWS-woningen. Deze laatste bijdrage laat een dalend verloop zien omdat dit zijn einde nadert.

Huurverhoging

Voor de aanpassing van de huren volgen we stijging van de prijzen van de huurwoningen, zoals die door de rijksoverheid wordt gehanteerd en die gebaseerd zijn op het inflatiepercentage. De rijksoverheid maakt deze aanpassingen elk jaar eind maart/begin april bekend.

Meerjarenraming

De raming van de baten en lasten voor het jaar 2013 en de meerjarenraming over periode 2014 – 2016 ziet er als volgt uit:

	Bedragen x 1.000					
	Rekening	Primaire begroting				
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Percentage huurverhogingen	1,30%	2,30%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
BEDRIJFSOPBRENGSTEN						
Huurontvangsten	€ 4.371	€ 4.455	€ 4.586	€ 4.640	€ 4.724	€ 4.795
Overige baten	€ 24	€ 25	€ 25	€ 1	€ 1	€ 1
Rijksbijdragen	€ 24	€ 24	€ 24	€ 23	€ 20	€ 15
Opbrengst verkoop woningen	€ 157	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bedrijfsopbrengsten	€ 4.576	€ 4.504	€ 4.635	€ 4.664	€ 4.745	€ 4.811
BEDRIJFSLASTEN						
Afschrijvingen	€ 678	€ 713	€ 754	€ 785	€ 804	€ 823
Onderhoudslasten	€ 1.156	€ 1.202	€ 1.361	€ 1.319	€ 1.342	€ 1.365
Overige bedrijfslasten	€ 210	€ 182	€ 151	€ 151	€ 151	€ 151
Doorberekende uren	€ 495	€ 420	€ 438	€ 438	€ 438	€ 438
Bedrijfslasten	€ 2.539	€ 2.517	€ 2.704	€ 2.693	€ 2.735	€ 2.777
-Rentebaten	€ 216	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
-Rentelasten	€ 1.862	€ 1.887	€ 1.895	€ 1.846	€ 1.796	€ 1.748
Negatief renteresultaat	€ 1.646	€ 1.737	€ 1.745	€ 1.696	€ 1.646	€ 1.598
Bedrijfsresultaat	€ 391	€ 250	€ 186	€ 275	€ 364	€ 436
Buitengewone baten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Buitengewone lasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Jaarresultaat	€ 391	€ 250	€ 186	€ 275	€ 364	€ 436

Bedrijfsreserve

In de bijgevoegde meerjarenraming is het verloop over 2011 t/m 2016 te zien van de reserve. Uit het verloop blijkt dat het saldo door winsttoevoegingen in de loop van deze jaren gestadig toeneemt. In de Notitie Reserves en Voorzieningen, die de gemeenteraad in januari 2011 vaststelde, is opgenomen dat de reserve van het Woningbedrijf niet hoger mag zijn dan € 5 miljoen. Het meerdere wordt afgestort in de reserve Volkshuisvesting.

Algemene bedrijfsreserve woningbedrijf							(bedragen x 1000)	
Omschrijving	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Saldo 1 januari	€ 6.377	€ 7.176	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	
Resultaat (van het voorg.jaar)	€ 799	€ 731	€ 391	€ 250	€ 186	€ 275	€ 364	
Bespaarde rente			€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	
Overb.naar reserve volkshuisv.		€ 2.907	€ 541	€ 400	€ 336	€ 425	€ 514	
Stand per 31 december	<u>€ 7.176</u>	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 5.000</u>	

Uit dit overzicht blijkt dat de bespaarde rente die uit de exploitatie aan de bedrijfsreserve van het woningbedrijf wordt toegevoegd, bij het maximum van de reserve naar de reserve volkshuisvesting wordt gebracht. Indirect belasten we de exploitatie ten gunste van deze reserve. Dit vinden wij een ongewenste ontwikkeling. We komen dan ook met voorstellen om in deze ontwikkeling te voorzien.

Financiële begroting

5 Uitgangspunten

5.1 Inleiding

In het vervolg van dit hoofdstuk gaan we nader in op de volgende uitgangspunten:

- loonkosten
- aantal inwoners
- aantal woonruimten
- het budget "onvoorziene uitgaven"
- indeling van de programmabegroting
- toerekening van rente
- activering van de investeringen

In het vervolg van dit hoofdstuk gaan we in het kort nog nader op deze onderwerpen in.

5.2 Personeelskosten

In de kadernota 2012-2015 hebben wij aangegeven dat een extra bezuiniging op de loonkosten financieel gezien noodzakelijk is. De taakstelling die we hierbij hanteren is een gerealiseerde bezuiniging van € 100.000 in 2012, € 200.000 in 2013 en € 300.000 met ingang van 2014. In de voorjaarsrapportage 2012 hebben we aangegeven dat er op dat moment al voor € 350.000 op loonkosten is bezuinigd.

In deze begroting hebben we opgenomen dat er in 2013 een aanvullende bezuiniging wordt gerealiseerd van € 190.000. Deze bezuiniging is het gevolg van de organisatiewijziging, die met ingang van oktober 2012 is doorgevoerd.

Eén van de voorgestelde maatregelen om een sluitende begroting te presenteren is om boven de al gerealiseerde bezuiniging een verdere besparing op de loonkosten door te voeren. Deze bezuiniging hebben wij als een stelpost in de begroting opgenomen. We gaan uit van de volgende bedragen:

➤ in 2013	€ 100.000
➤ in 2014	€ 150.000
➤ in 2015	€ 200.000
➤ in 2016	€ 250.000

Uitgangspunt bij het realiseren van deze bezuiniging is dat we gebruik maken van natuurlijk verloop door (vervroegde) pensionering, andere werkgever, e.d. . Bij elke vacature kijken we uiterst zorgvuldig naar de noodzakelijkheid van de invulling hiervan. In de praktijk betekent dit dat we voor lastige dilemma's komen te staan. Vermindering van formatie kan niet zonder een versoering van de diensten die we leveren.

Een tegengestelde ontwikkeling is de uitbreiding van het gemeentelijke takenpakket als gevolg van de decentralisatie van rijkstaken. Dit brengt grote veranderingen met zich mee, die invloed kunnen hebben

op de formatie. De consequenties in formatie en financiën zijn nog niet duidelijk. Als hier duidelijkheid over is, zullen wij hier bij u op terugkomen.

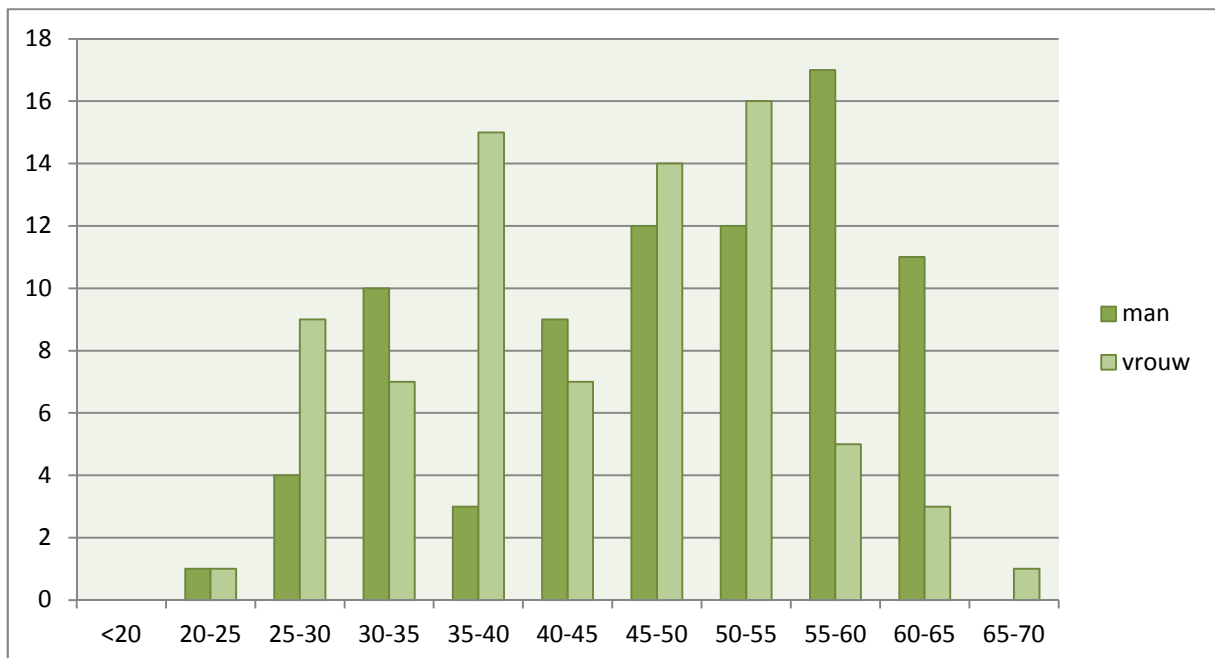
Resumerend geven wij u het volgende overzicht van de bezuinigingen op de loonkosten:

jaar	gerealiseerd	organisatie wijziging	stelposten	totaal
2012	€ 350.000			€ 350.000
2013		€ 190.000	€ 100.000	€ 290.000
2014			€ 50.000	€ 50.000
2015			€ 50.000	€ 50.000
2016			€ 50.000	€ 50.000
	€ 350.000	€ 190.000	€ 250.000	€ 790.000

5.3 Opbouw personeelsbestand

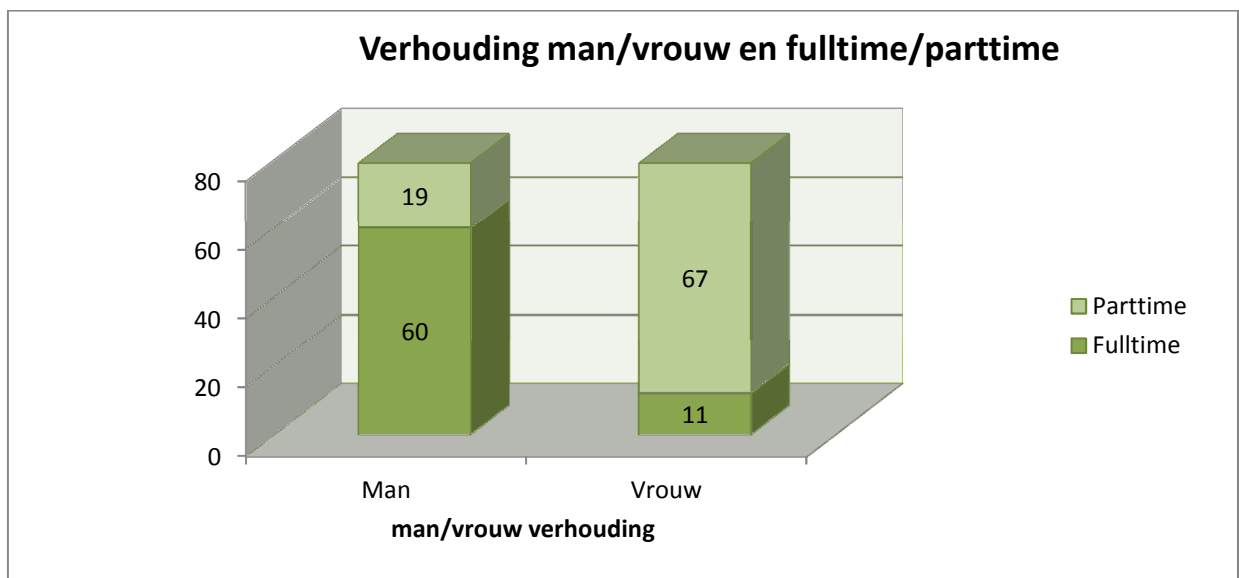
Ons personeelsbestand bestaat uit 157 medewerkers. Omgerekend naar FTE's komen we uit op 128,5 fulltime eenheden. De gemiddelde leeftijd is 45,7 jaar. In Koggenland is de gemiddelde leeftijd gelijk aan de benchmark.

De leeftijdsopbouw binnen onze organisatie ziet er als volgt uit.

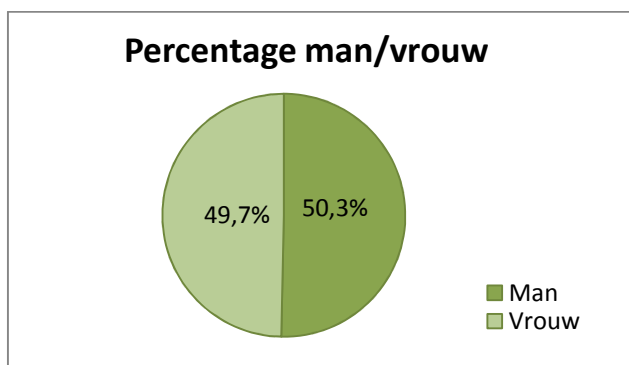

Binnen de organisatie werken veel medewerkers in deeltijd. In het personeelsbeleid is opgenomen dat een medewerker minimaal 18 uur per week werkt, verdeeld over 3 dagen. Voor leidinggevend is het minimaal aantal uren gesteld op 28 uur, verdeeld over 4 dagen. De verhouding tussen mannen en vrouwen en het percentage dat deeltijd werkt ziet er als volgt uit:

- van de 79 mannen werken er 60 fulltime en 19 parttime
- van de 78 vrouwen werken er 11 fulltime en 67 parttime

Het aantal mannen en vrouwen wat werkzaam is binnen Koggenland is redelijk in evenwicht. Er zijn binnen Koggenland 78 vrouwen en 79 mannen werkzaam. Dit geeft de volgende percentages weer:

5.4 Loonkosten

De totale loonkosten voor 2013 komen uit op € 8.557.000. In het tweede kwartaal van 2012 kwamen de bonden en de werkgevers tot overeenstemming over een nieuwe Cao voor het gemeentepersoneel. Zij kregen er 1% loon bij per 1 januari 2012 en per 1 april 2012. Daarnaast kregen zij een eenmalige uitkering van € 200 of € 400, afhankelijk van de salarisschaal. Hiermee is in de berekening van de loonkosten rekening gehouden.

We gaan er voor de komende jaren van uit dat er geen wijzigingen meer in de loonschalen komen. Zolang de economische crisis voortduurt nemen wij aan dat de lonen bevroren worden.

5.5 Inwoners en woonruimte

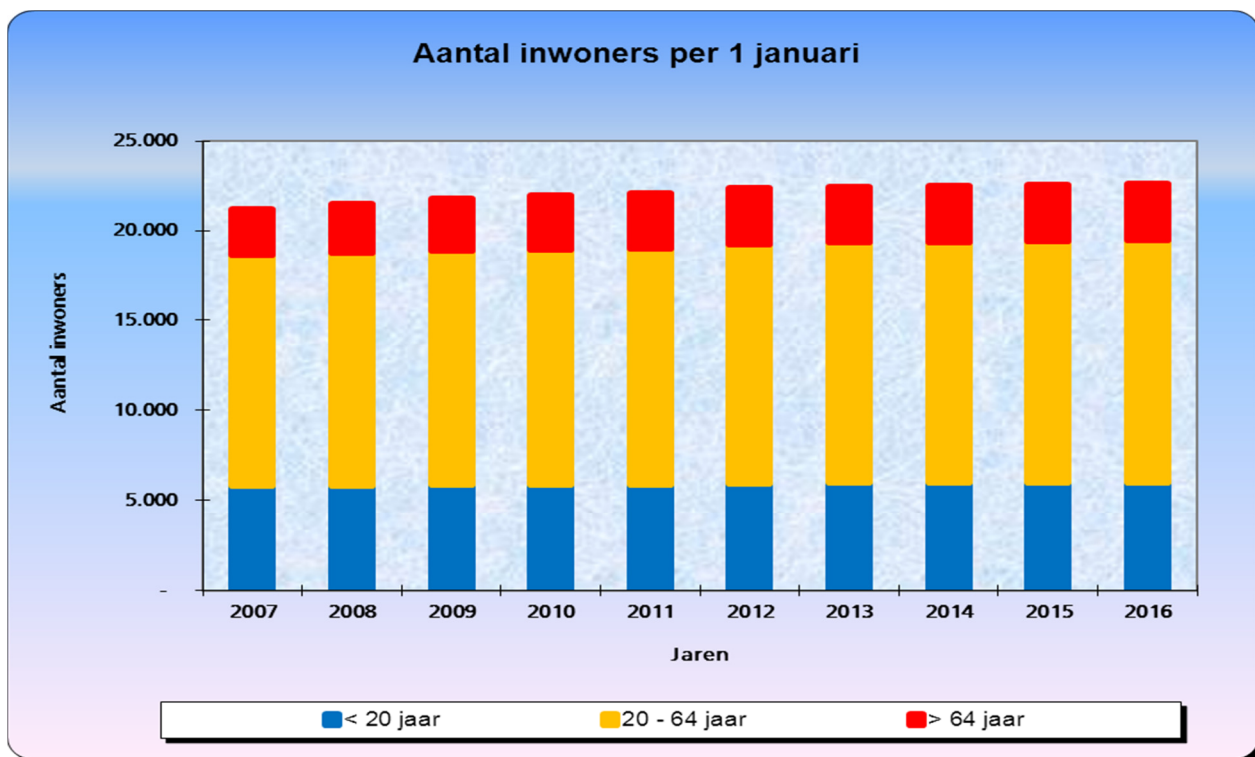
Inwoners

In het onderstaande overzicht zijn de werkelijke cijfers van het aantal inwoners in de gemeente opgenomen over de jaren 2007 tot en met 2011 en de prognose tot en met 2016.

Aantal inwoners per 1 januari										
	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mannen	10.675	10.836	10.992	11.074	11.134	11.230	11.312	11.342	11.373	11.403
vrouwen	10.539	10.659	10.800	10.895	10.952	11.111	11.128	11.158	11.187	11.217
totaal	21.214	21.495	21.792	21.969	22.086	22.341	22.440	22.500	22.560	22.620
< 20 jaar	5.780	5.819	5.866	5.840	5.871	5.940	5.965	5.981	5.997	6.013
20 - 64 jaar	12.856	12.968	13.034	13.087	13.157	13.311	13.368	13.403	13.439	13.475
> 64 jaar	2.578	2.708	2.892	3.042	3.058	3.094	3.107	3.116	3.124	3.132
totaal	21.214	21.495	21.792	21.969	22.086	22.345	22.440	22.500	22.560	22.620
Toename		281	297	177	117	255	99	60	60	60
Stijging		1,3%	1,4%	0,8%	0,5%	1,2%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%

De toename van het aantal inwoners was in de jaren 2010 en 2011 was veel lager dan we verwacht hadden. Dit heeft geleid tot een bijstelling van de groei. Verder moeten we er rekening mee houden dat de toename van het aantal woningen zal verminderen. Dit heeft ook zijn weerslag op het aantal inwoners.

Grafisch ziet de ontwikkeling van de bevolking van de gemeente er als volgt uit:

Woonruimten

Het werkelijk aantal woningen in de gemeente op 1 januari van de afgelopen jaren ontwikkelde zich als volgt:

2007	8.236 woningen
2008	8.376 woningen
2009	8.559 woningen
2010	8.684 woningen
2011	8.809 woningen

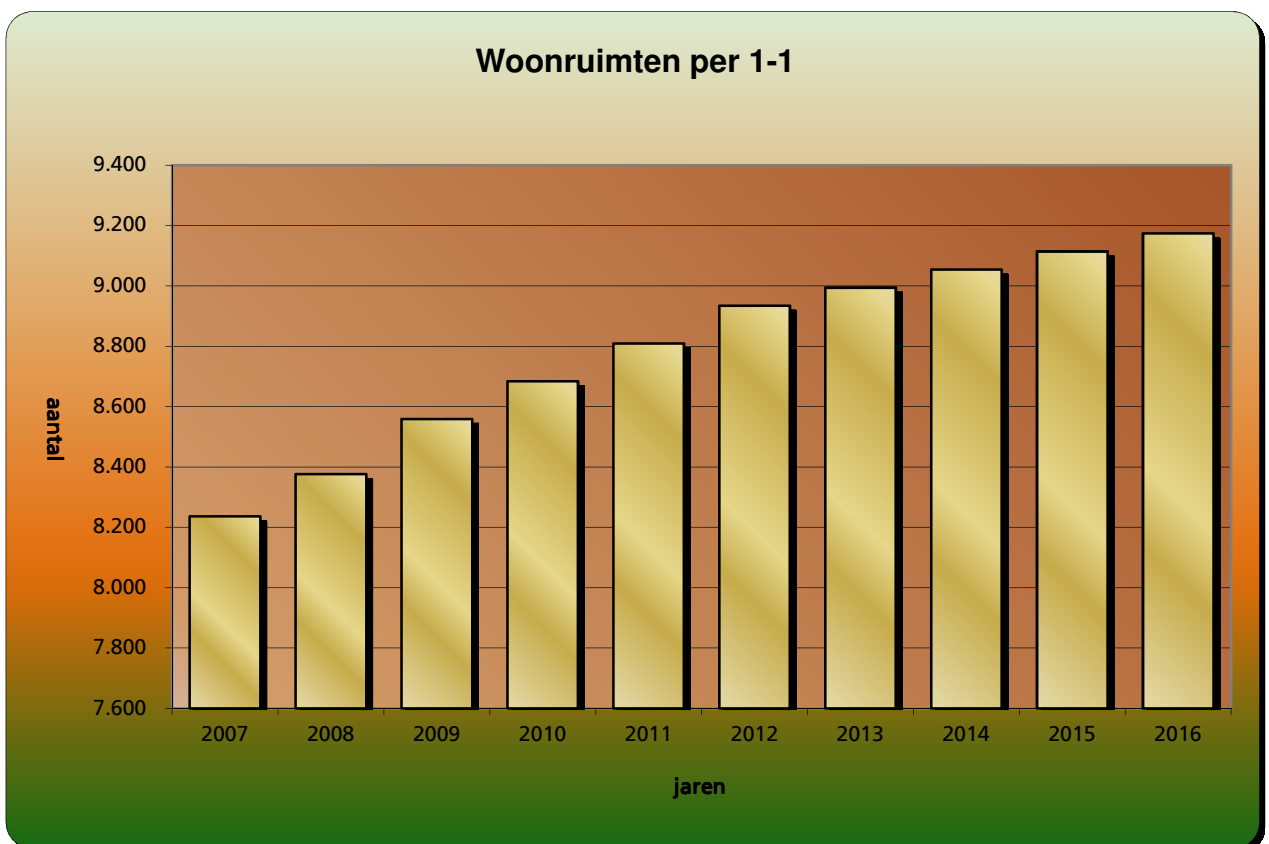
De gemiddelde stijging van het aantal woningen bedraagt een kleine 115 per jaar. Voor de komende jaren moeten we er van uitgaan dat de afvlakking van de stijging van het aantal woonruimten doorzet. Tot begin 2012 verliep de verkoop van de woningen in de diverse exploitaties nog goed, zij het dat we wat meer geduld moesten betrachten. De verkoop van de woningen verloopt op dit moment stroperig. Zo verloopt de verkoop in de tweede fase van Lijsbeth Tijs minder snel dan de eerste fase.

In de kadernota van vorig jaar gingen we uit van een stijging met 125 woonruimten per jaar. Gelet op de lopende uitbreidingsplannen in de gemeente (o.a. Burghtlanden, Polderweijde, Hofland en Lijsbeth Tijs) was dit nog steeds het uitgangspunt. De feitelijke ontwikkelingen op de woningmarkt nopen ons om de aanwas van de woningen naar beneden bij te stellen. Deze bijstelling is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Aantal woonruimten										
	Werkelijk 2007	Werkelijk 2008	Werkelijk 2009	Werkelijk 2010	Raming 2011	Raming 2012	Raming 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Woningen	8.236	8.376	8.559	8.684	8.809	8.934	8.994	9.054	9.114	9.174
Stijging		140	183	125	125	125	60	60	60	60

Grafisch ziet dit er als volgt uit:

Nu we aantal (verwachte) inwoners van de gemeente kennen en de ontwikkeling van het aantal woningen, kunnen we gemiddelde woningbezetting berekenen. Op basis van deze cijfers is dit als volgt:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gem. beze	2,58	2,57	2,55	2,53	2,51	2,50	2,49	2,49	2,48	2,47

Uit deze reeks blijkt dat de gemiddelde woningbezetting nog steeds afneemt.

5.6 Onvoorziene uitgaven

Het bedrag van de post "onvoorziene uitgaven" blijft gehandhaafd op € 2,50 per inwoner. Dit betekent dat deze post er de komende jaren als volgt in de begroting wordt opgenomen:

jaar	inwoners	bedrag
2011	22.189	€ 55.473
2012	22.341	€ 55.853
2013	22.440	€ 56.100
2014	22.500	€ 56.250
2015	22.560	€ 56.400
2016	22.620	€ 56.550

5.7 Indeling programmabegroting

Wij stellen voor de huidige indeling van de programmabegroting te handhaven. Het is niet wenselijk tijdens een lopende raadsperiode een andere indeling toe te passen.

De volgende programma's nemen we wederom in de begroting voor 2013 op:

- \ algemeen bestuur
- \ openbare orde en veiligheid
- \ verkeer, vervoer en waterstaat
- \ economische zaken
- \ onderwijs
- \ recreatie, cultuur en sport
- \ sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening
- \ volksgezondheid en milieu
- \ ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- \ financiering en algemene dekkingsmiddelen

5.8 Toerekening van rente

De toerekening van de rente aan de reserves en voorzieningen passen we niet aan. Dit houdt in dat er geen rente wordt toegevoegd aan de reserves en de voorzieningen. Aan de voorzieningen mag op grond van het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in ieder geval geen rente worden toegevoegd.

In overeenstemming met het gestelde in de notitie reserves en voorzieningen uit 2007 rekenen we alleen rente toe aan de algemene reserve grondbedrijf en de algemene reserve woningbedrijf. De toerekening is bepaald op 2,5% voor het grondbedrijf en 3,0% voor het woningbedrijf.

In de notitie reserves en voorzieningen van 2010 is het maximale bedrag in de algemene reserve woningbedrijf respectievelijk algemene reserve grondbedrijf vastgesteld op € 5 miljoen en € 7,5 miljoen. De toe te rekenen rente aan de algemene reserve woningbedrijf bedraagt dus maximaal € 150.000 (3% van € 5 miljoen) en € 187.500 (2,5% van maximaal € 7,5 miljoen).

In de paragraaf over het woningbedrijf hebben we al opgemerkt, dat we met een voorstel komen om de toerekening van de rente aan het Woningbedrijf achterwege te laten, indien het saldo het maximale bedrag is. Immers, de toe te rekenen rente legt beslag op de exploitatie en komt ten gunste van de reserve van de reserve volkshuisvesting. Dit vinden wij een ongewenste situatie.

5.9 Activering van investeringen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten de investeringen met een economisch nut altijd worden geactiveerd. Dit betekent dat de last van de investering, het investeringsbedrag, op de balans komt te staan en dat er jaarlijks een gedeelte van dit bedrag als kapitaallast in de exploitatie wordt opgenomen.

Onder "economisch nut" verstaan we een investering die de gemeente inkomsten oplevert of kan worden verkocht. Zo geven de investeringen in de riolering de gemeente de mogelijkheid om een rioolheffing in rekening te brengen. Een auto voor de Buitendienst kan worden verkocht.

In artikel 5 van de "financiële verordening gemeente Koggenland", welke is voorgeschreven in artikel 212 van de Gemeentewet, is aangegeven welke afschrijvingstermijnen de gemeente hanteert. Deze zijn vastgelegd in de bijlagen van de notitie "waardering en afschrijving Koggenland". Deze notitie is door de raad vastgesteld in de vergadering van 9 november 2009.

Met ingang van 1 januari 2010 gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

Omschrijving

Afschrijvingstermijn in jaren

1. Immateriële activa

➤ kosten van onderzoek en ontwikkeling	-
➤ kosten van het sluiten van geldleningen	-
➤ saldo van agio/disagio	-

2. Materiële activa.

Gronden en terreinen

➤ grond en terreinen (m.u.v. ondergrond van wegen etc.)	-

Woonruimten en bedrijfsgebouwen

➤ nieuwbouw van woonruimten en bedrijfsgebouwen	40
➤ renovatie en restauratie van woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
➤ technische installaties in bedrijfsgebouwen, woonruimten en riolgemalen	15
➤ veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoor-meubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen en groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

➤ (druk) rioleringen	25

Vervoermiddelen

➤	voertuigen brandweer	10
➤	tractoren en bedrijfswagens buitendienst	8
➤	zware transportmiddelen, aanhangwagens, schuiten, personenauto's en lichte voertuigen	5

Overige materiële vaste activa

➤	materialen en apparatuur brandweer	10
➤	droogpakken brandweer	5
➤	automatiseringsapparatuur	4

3. Financiële vaste activa**Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen**

➤	leningen woningbouwcorporatie	-
➤	overige langlopende leningen	-
➤	aandelen in gem. regelingen	-

Bijdragen aan activa derden

➤	investeringsubsidies gebouwen	40
➤	investeringsubsidies wegen	25
➤	alle overige investeringsubsidies	10

4. Overige activa

Indien een actief niet valt onder de hiervoor aangehaalde activa en afschrijvingstermijnen wordt de afschrijvingstermijn gebaseerd op de kortste gebruiksperiode van de technische of economische levensduur.

Voor het Woningbedrijf van de gemeente gelden aparte afschrijvingstermijnen. Deze zijn:

Gronden en terreinen

➤	grond en terreinen	-
---	--------------------	---

Woningen

➤	woningen	50
➤	kleinere woningen	40
➤	renovatie	25
➤	installaties	20
➤	intercom	10
➤	gasaansluitingen	25

Activa met een economisch nut en een verkrijgingprijs van € 10.000 of minder activeren we niet. Deze worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. Gronden en terreinen activeren we wel, maar we schrijven er niet op af. Zij behouden immers hun waarde.

6 Financiële begroting

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we nader in op de financiële zaken. Hoe ontwikkelt de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zich? Hoe en waarop gaan we bezuinigen? Welke investeringen zijn er voor de komende jaren gepland? Wat is het begrotingsresultaat, m.a.w. kunnen we een sluitende begroting en meerjarenperspectief presenteren? Al deze onderwerpen komen in dit hoofdstuk ter sprake.

6.2 Algemene uitkering Gemeentefonds

In 2012 herstelde de rijksoverheid de normeringssystematiek "trap op, trap af". Dit betekent dat de gemeenten weer meedelen in de groei van het Gemeentefonds, maar ook in de bezuinigingen van de rijksoverheid. In de Miljoenennota 2011 is een overzicht opgenomen over de groei van het Gemeentefonds tot en met 2015. Daarin was het aandeel van de gemeenten in de bezuinigingen opgenomen van € 18 miljard.

In de begroting zijn de uitkeringen opgenomen zoals we deze berekend hebben op basis van de septembercircularie 2012. De uitkeringen zijn als volgt:

Algemene uitkering Gemeentefonds 2012 - 2016					(basis: septembercircularie 2012)	
	2012	2013	2014	2015	2016	
Uitkeringsbasis uitkeringsfactor	€ 11.445.925	€ 11.455.089	€ 11.478.486	€ 11.418.216	€ 11.538.704	
Uitkeringsfactor	1,5040	1,4680	1,4850	1,4570	1,4710	
Uitkering na uitkeringsfactor	€ 17.214.670	€ 16.816.070	€ 17.045.552	€ 16.636.341	€ 16.973.434	
Overige uitkeringen:						
Uitkering verfijning riolering	€ 174.497	€ 133.076	€ 81.734	€ -	€ -	
Integratie uitkering Wmo	€ 1.457.011	€ 1.473.245	€ 1.473.245	€ 1.473.245	€ 1.473.245	
Nadeelgemeenten Wmo		€ -	€ -	€ -	€ -	
Integratie uitkering bibliotheek	€ 24.226	€ -	€ -	€ -	€ -	
Decentralisatie peuterspeelwerk	€ 77.547	€ 77.547	€ 77.547	€ 77.547	€ 77.547	
Suppletie-uitk.herverdeeleffect	€ 50.667	€ 52.533	€ 54.443	€ 55.695	€ 56.976	
Suppletieregeling OZB	€ 253.256	€ 253.256	€ 253.256	€ 253.256	€ 253.256	
Overgangsregeling ISV		€ -	€ -	€ -	€ -	
Cokbinatiefunctie sport & cultuur	€ 84.240	€ -	€ -	€ -	€ -	
Decentralisatie-uitkering SLOK		€ -	€ -	€ -	€ -	
Uitkering jeugdzorg	€ 18.789	€ 28.343				
Decentralisatie-uitk. CJG	€ 457.619	€ 479.057	€ 479.057	€ 479.057	€ 479.057	
Correctiebedrag VHROSV		€ -	€ -	€ -	€ -	
Gemeentelijke herindeling		€ -	€ -	€ -	€ -	
Knelpunten verdeelproblematiek		€ -	€ -	€ -	€ -	
	€ 2.091.340	€ 1.990.545	€ 1.912.770	€ 1.832.288	€ 1.833.569	
Aftrek inkomsten OZB	€ 2.478.311	€ 2.483.708	€ 2.487.309	€ 2.487.309	€ 2.487.309	
Uitkering Gemeentefonds	€ 16.827.699	€ 16.322.907	€ 16.471.013	€ 15.981.320	€ 16.319.694	

Het huidige kabinet is demissionair. Er staan dus geen grote beleidswijzigingen op stapel. Daarnaast zijn er in september verkiezingen geweest. Eerst moet er op basis van de uitslag een kabinet geformeerd worden, die daarna het beleid moet uitwerken. We verwachten dat de eerste gevolgen van de beleidswijzigingen eerst in de tweede helft van 2013 merkbaar zullen zijn.

6.3 **Bezuinigingen & ombuigingen**

Inleiding

Het financiële vooruitzicht is zodanig dat er maatregelen nodig zijn om de begroting in evenwicht te brengen. De kaasschaafmethode levert, gezien de bedragen waarom het gaat, niet (meer) genoeg op. We moeten dus naar andere mogelijkheden kijken. Om deze te inventariseren en één en ander goed tegen elkaar af te wegen, vraagt en vergt tijd. En deze tijd willen we ook nemen en goed gebruiken.

Bij de inventarisatie van de bezuinigingen en ombuigingen gaan we uit van een vijftal thema's. Deze zijn:

- loonkosten
- subsidie(beleid)
- onderhoud
- investeringen
- inkomsten

Loonkosten

We bekijken momenteel de organisatie en de processen die daar lopen. Deze nadere beschouwing kan wellicht tot gevolg hebben dat er stappen in de procesvoering zijn, die geen wezenlijke bijdrage aan een product of een dienst toevoegt. Dergelijke stappen laten we vervallen, waardoor werkprocessen beter moeten lopen. Dit bevordert de effectiviteit en de efficiency. Wel is het moeilijk om dit om te zetten naar een bedrag van bezuiniging.

Onze formatie is, gelet op de leeftijden van de medewerkers, relatief gezien aan de "oude" kant. In de komende tien jaar zal ongeveer 25% van alle medewerkers al dan niet vervroegd met pensioen gaan. Overigens is dit in overeenstemming met het landelijke beeld.

In 2012 hebben we de organisatie gereorganiseerd en zijn overgegaan naar een directiemodel. Dit heeft tot gevolg dat de functies van de sectorhoofden niet meer opgevuld worden. De gemeentesecretaris is tevens directeur en wordt ondersteund door zijn adjunct. Ook zijn er twee nieuwe afdelingen namelijk:

- personeel, bestuur & communicatie
- advies & ondersteuning

Gevolg van de reorganisatie is tevens dat we minder aan loonkosten kwijt zijn. De besparing hebben we berekend op € 190.000.

In de begroting hebben we stelposten opgenomen voor de bezuiniging op de loonkosten. We hebben opgenomen dat we, naast de besparing als gevolg van de reorganisatie, de volgende bezuinigen moeten realiseren:

jaar	bezuiniging	cumulatief
2013	€ 100.000	€ 100.000
2014	€ 50.000	€ 150.000
2015	€ 50.000	€ 200.000
2016	€ 50.000	€ 250.000

Subsidies

We hebben al aangegeven, dat we het beleid op de verlening van subsidies en bijdragen aan verenigingen, instellingen en stichtingen herzien. Dit naar aanleiding van uw opdracht vorig jaar. Duidelijk is dat we minimaal de vastgestelde bedragen gehaald hebben. In de voorjaarsrapportage 2012 hebben we aangegeven dat we € 93.000 op de subsidies hebben bezuinigd.

Bibliotheek

Ook het bibliotheekwerk betrekken we bij de bezuinigingen. Eerst moet er echter een visie komen over de voorgenomen ontwikkeling. Deze visie is de basis om te kijken waarop we bezuinigen: op de fysieke voorzieningen of de dienstverlening, dan wel een combinatie daarvan. In het meerjaren perspectief hebben we opgenomen dat er met ingang van 2015 een bezuiniging plaats vindt van € 50.000 en in 2016 met € 100.000.

Peuterspeelzalen

Jaarlijks dragen we voor € 190.000 bij aan het peuterspeelzaalwerk. Een notitie over de toekomst van de peuterspeelzaalvoorziening is in de maak. De scheiding tussen de peuterspeelzaal en het kinderdagverblijf vervaagt echter steeds meer. Daarbij neemt de belangstelling voor de peuterspeelzaal af en die voor het kinderdagverblijf toe. Het ligt dus in de rede om te kijken of en in hoeverre samenvoeging van de beide voorzieningen mogelijk is. We gaan er van uit dat dit met ingang van 2015 een bezuiniging oplevert van € 50.000 per jaar.

Overige

In de begroting hebben we rekening gehouden met de afbouw van subsidies aan enkele instellingen. Zo willen we de subsidie voor "Het Park" in Hoorn in drie jaar afbouwen. Ook de RTV West-Friesland bouwen we af, evenals de Vrijwilligerscentrale Hoorn. Dit levert op termijn (2015) € 23.500 op.

Onderhoud

Het onderhoud van en aan alle kapitaalgoederen van en in de gemeente vergt jaarlijks een groot bedrag. Jaarlijks begroten we ca. € 3,5 miljoen aan onderhoudslasten. We beseffen dat het onderhoud en vervanging van voorzieningen een directe relatie heeft met de levensduur. Of er dan ook gesproken

kan worden over het "vooruitschuiven naar de toekomst" is maar de vraag. Het is vanzelfsprekend ook mogelijk om met een lager onderhoudsniveau te leren leven.

In de begroting hebben we stelposten opgenomen voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Met ingang van 2012 hebben we al fors bezuinigd op wegen. De gemeente beschikt echter over veel meer kapitaalgoederen. We verwachten dat we de volgende bezuinigingen kunnen realiseren:

jaar	bezuiniging	cumulatief
2013	€ 75.000	€ 75.000
2014	€ 25.000	€ 100.000
2015	€ 25.000	€ 125.000
2016	€ 25.000	€ 150.000

In de komende maanden werken we deze voornemens nader uit. Op welk onderhoud kunnen we bezuinigen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de veiligheid, het gebruik, e.d.

Investeringsen

We zijn nagegaan of de investeringen in het meerjaren investeringsoverzicht noodzakelijk zijn. Daarbij kijken we naar het jaar van de uitvoering, mogelijke uitstel van de uitvoering, de financiële voor- en nadelen, e.d. Het gevolg is dat er minder investeringen zijn gepland en het investeringsoverzicht minder omvangrijk is.

De kapitaallasten voor de brede school Ursem nemen we voor het jaar 2013 niet als last. We schrijven de activa af met ingang van 1 januari na het jaar van de ingebruikname. Het eerste jaar van afschrijving is dan ook 2014.

Inkomsten

We ontkomen er niet aan: we moeten meer inkomsten genereren. De afgelopen jaren hebben we leges voor burgerzaken, zoals paspoort en ID-kaart als fors verhoogd zodat er een betere kostendekking ontstond. Of deze binnenkort nog gewijzigd worden, hangt mede af van de rijksoverheid. Wellicht dat het rijk komt met wetgeving waarin voorschreven tarieven zijn opgenomen. Het is ons om deze te volgen. Hogere tarieven mag dan niet, wel lager.

In de vergadering van de raad van 9 juli 2012 is aangegeven dat de tarieven voor de OZB gedurende deze raadsperiode niet worden verhoogd, behoudens met een correctie ter compensatie van de inflatie. In de jaren 2013 en 2014 verhogen we de tarieven dan ook niet.

Om in 2015 en volgende jaren een sluitende begroting te krijgen, ontkomen we niet aan een verhoging van de tarieven. In 2015 is het tekort zodanig dat een eenmalige verhoging van de tarieven met 27,5% nodig is. De opbrengst van de OZB stijgt dan met € 405.000.

Conclusie

Naast de al doorgevoerde bezuinigingen in de begroting 2012 moeten we de komende jaren verder bezuinigen. De volgende bezuinigingen hebben we in de begroting opgenomen:

		2013	2014	2015	2016
verhoging OZB	27,5% eenmalig	€ -	€ -	€ 405-	€ 405-
organisatiewijziging	loonkosten	€ 190-	€ 190-	€ 190-	€ 190-
onderhoud kapitaalgoederen		€ 75-	€ 100-	€ 125-	€ 150-
vermindering loonkosten		€ 100-	€ 150-	€ 200-	€ 250-
bezuiniging bibliotheek		€ -	€ -	€ 50-	€ 100-
bezuiniging peuterspeelzalen		€ -	€ -	€ 20-	€ 30-
afbouw subsidie "Het Park "		€ 2-	€ 4-	€ 6-	€ 6-
afbouw bijdrage RTV		€ 5-	€ 11-	€ 11-	€ 11-
afbouw Vrijwilligerscentrale Hoorn		€ -	€ 7-	€ 7-	€ 7-
		€ 372-	€ 462-	€ 1.014-	€ 1.149-

We realiseren ons dat sommige bezuinigingen nog niet "hard" zijn, zoals de afname van de loonkosten en de bezuinigingen op het onderhoud van kapitaalgoederen. De komende maanden inventariseren we de mogelijkheden.

6.4 Meerjaren investeringsoverzicht 2012 – 2015

In dit overzicht zijn de geplande investeringen voor de periode 2013 tot en met 2016 opgenomen. Korthedshalve verwijzen we u naar het overzicht in paragraaf 8.6. Het is uiteraard mogelijk deze planning aan te passen en investeringen uit dan wel af te stellen. Dit verlaagt de lasten en heeft dan een gunstige invloed op het resultaat van de begroting.

Het meerjaren investeringsoverzicht en de daaruit voortvloeiende lasten ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Nieuw beleid:				
met economisch nut	€ 1.435.960	€ 287.250	€ 287.250	€ 287.250
met maatschappelijk nut	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 1.435.960	€ 287.250	€ 287.250	€ 287.250
Bestaand beleid/onderhoud				
met economisch nut	€ 469.000	€ 454.000	€ 304.000	€ 426.500
met maatschappelijk nut	€ 1.822.375	€ 1.298.750	€ 1.018.250	€ 2.160.750
	€ 2.291.375	€ 1.752.750	€ 1.322.250	€ 2.587.250
Totaal investeringen	€ 3.727.335	€ 2.040.000	€ 1.609.500	€ 2.874.500

Uit deze investeringen vloeien lasten voort. Een deel daarvan wordt gedekt uit de reserves van de gemeente. Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten investeringen met een economisch nut worden geactiveerd. Afhankelijk van de afschrijvingstermijn belast het actief jaarlijks de exploitatie. De lasten van de investeringen zijn als volgt:

Omschrijving	2013	2014	2015	2016
Nieuw beleid:				
met economisch nut	€ 22.500-	€ 7.500	€ 2.500-	€ 12.500-
met maatschappelijk nut	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 22.500-	€ 7.500	€ 2.500-	€ 12.500-
Bestaand beleid/onderhoud				
met economisch nut	€ 26.700	€ 54.300	€ 74.350	€ 105.488
met maatschappelijk nut	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
	€ 34.700	€ 62.300	€ 82.350	€ 113.488
Totaal lasten	€ 12.200	€ 69.800	€ 79.850	€ 100.988

Daarnaast zijn de te verwachten lasten uit de benodigde externe financiering in de budgettaire ruimte opgenomen. Dit is een bedrag van € 160.000.

6.5 Resultaat begroting

In de kadernota 2013 schetsten we een somber beeld over de financiële ontwikkeling van de ruimte in de begroting. Eerder in dit hoofdstuk hebben we al aangegeven welke lastenwijzigingen er waren en op welke wijze we dit wilden opvangen.

Voor de ontwikkeling van de loonkosten zijn we afhankelijk van het aantal mutaties in het personeelsbestand. Uitgangspunt is dat er geen gedwongen ontslagen vallen. Slechts als een medewerker een andere baan accepteert, met pensioen gaat, e.d. ontstaan er mogelijkheden om op personeelskosten te bezuinigen. Bij elke ontstane vacature kijken we of opvulling, al dan niet gedeeltelijk, nodig is en of een dergelijke opvulling uit het huidige personeelsbestand kan plaatsvinden.

De begroting geeft het volgende resultaat:

	2013	2014	2015	2016
voordelig resultaat		€ 22.097	€ 6.034	€ 400.331
nadelig resultaat	€ 89.085			
investeringslasten:				
rentelast externe financiering	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000
nieuw beleid	€ 22.500-	€ 7.500	€ 2.500-	€ 12.500-
bestaand beleid & onderhoud	€ 34.700	€ 62.300	€ 82.350	€ 113.488
	€ 172.200	€ 229.800	€ 239.850	€ 260.988
saldo:				
voordelig				€ 139.343
nadelig	€ 261.285	€ 207.703	€ 233.816	
Bijdrage reserves:				
reserve Wmo	€ 190.000	€ 210.000	€ 175.000	€ -
vereveningsfonds OZB	€ 183.807	€ 207.179	€ 142.439	€ -
	€ 373.807	€ 417.179	€ 317.439	€ -
Voordelig saldo	€ 112.522-	€ 209.476-	€ 83.623-	€ 139.343-
reservering bezuiging/decentralisatie rijk	€ 112.522	€ 209.476	€ 83.623	€ 139.343
	€ -	€ -	€ -	€ -

We sluiten het jaar 2013 nog met een nadelig resultaat, maar de jaren daarna met een voordelig resultaat. Dit komt door het positieve beeld dat is neergelegd in de septembercirculaire 2012. We hebben besloten de begroting en de budgetten niet verder aan te passen. Vast staat dat er een beroep op de lokale overheid zal worden gedaan (bezuinigingen en decentralisatie). Om die reden vinden wij het verstandig om in de begroting 2013 en volgende jaren dit bedrag te reserveren. Bij de behandeling van de voorjaarsrapportage 2013 kan hier zonodig nadere invulling aan worden gegeven.

De jaren 2013 tot en met 2015 laten een negatief resultaat zien als gevolg van de investeringslasten. Hoe dekken we deze tekorten? In de jaren 2013 tot en met 2015 gebruiken we daarvoor een deel van de reserve Wmo en van het Vereveningsfonds OZB. Een jaarlijkse uitname uit het Vereveningsfonds OZB passen we al toe sinds de gemeentelijke herindeling in 2007. De reserve Wmo hebben we opgebouwd uit overschotten van de Wmo. Nu deze lasten sterk stijgen, kunnen we deze reserve gebruiken om deze stijging te compenseren.

Deze reserves kunnen deze uitnamen hebben. Op basis van de gegevens in deze begroting resteert er begin 2016 nog € 184.000 en € 140.000 in respectievelijk de reserve Wmo en het Vereveningsfonds OZB.

Het is moeilijk te bepalen hoe de economie zich naar de toekomst zal ontwikkelen. Na de bezuinigingen van het rijk en de afwendings van de financiële crisis, zijn er mogelijkheden voor economische groei. Dit kan betekenen dat de rijksinkomsten toenemen en dus ook de uitgaven van het rijk een stijgende lijn te zien zal geven. Gelet op het herstel van "trap op, trap af" voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds is het niet onmogelijk dat deze in de toekomst zal groeien.

Verder weten we op dit moment ook nog niet welke taken de rijksoverheid naar de gemeente zal overhevelen. Nog minder is bekend over de financiële compensatie. We zullen het beleid van het nieuwe kabinet moeten afwachten en welke maatregelen zij richting de gemeente treffen om het beleid te realiseren. In het komende jaar verwachten we daarover meer te weten te komen.

6.6 Voorbehoud

Het resultaat van deze exercities is dat we een sluitende begroting presenteren. Daarbij maken we toch een paar opmerkingen.

In de eerste plaats zijn er stelposten opgenomen van bezuinigingen die de komende jaren gerealiseerd moeten worden. Sommige stelposten zijn hard, zoals de gevolgen van de wijzigingen in de organisatiestructuur. Andere zijn zacht, zoals de bezuinigingen op het onderhoud en de loonkosten. Daarvoor moeten nog definitieve voorstellen komen en moet besluitvorming nog plaatsvinden. We weten op dit moment dus niet of de opgenomen bedragen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden.

In het perspectief dat wij opgesteld hebben gaan we ervan uit dat er nog voor € 250.000 aan loonkosten kan worden ingeleverd. Waarbij wel geldt dat dit zonder meer zal leiden tot een forse druk op kwaliteit en kwantiteit in onze organisatie. Indien besloten wordt tot deze afname loopt de besparing in 2016 op tot een bedrag van ca. € 790.000. Uitgaande van € 50.000 per FTE moet de formatie dus nog met 5 à 6 fte verminderen. Dit zal gevolgen hebben voor de mate van dienstverlening en wellicht het takenpakket. Daar moet dan de komende jaren ook rekening mee worden gehouden.

7 Reserves en voorzieningen

7.1 Inleiding

In de begroting hielden en houden we sinds jaar en dag rekening met een bijdrage uit de reserves, zoals het Vereveningsfonds OZB en de reserve Wmo. In het vervolg kijken we naar de ontwikkeling van de belangrijkste reserves, namelijk:

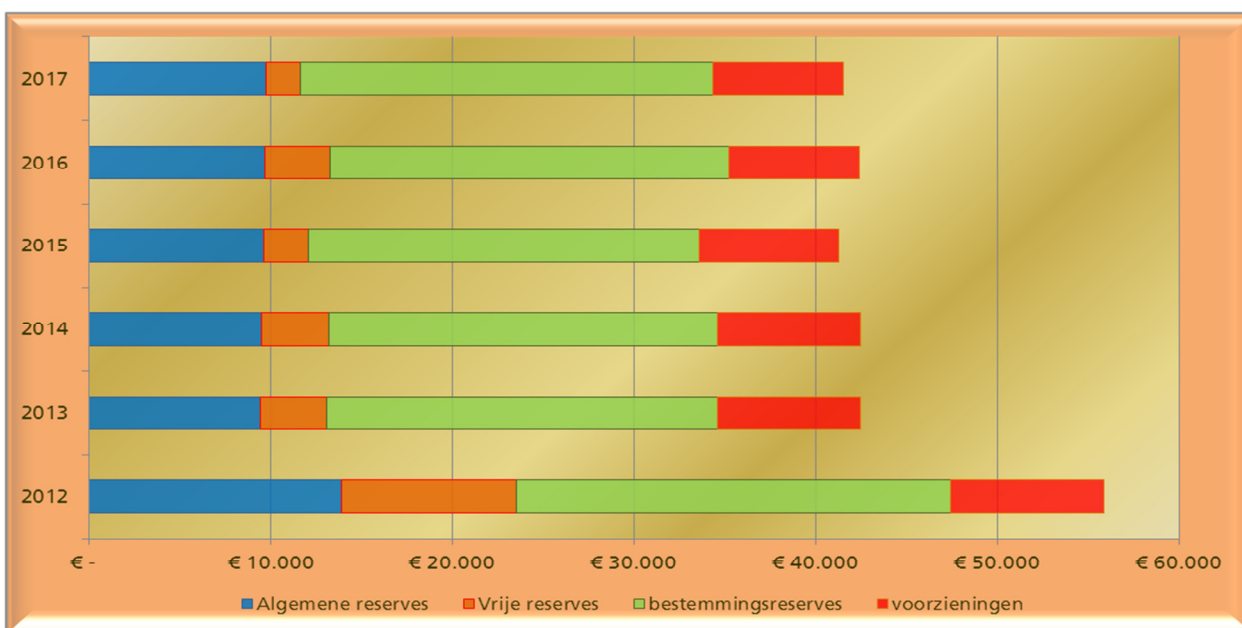
- vereveningsfonds OZB
- reserve Wmo
- reserve nieuwe investeringen
- reserve onderhoud riolering

7.2 Stand reserve en voorzieningen

In paragraaf 8.5 is een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de reserves en voorziening over de periode 2012 tot en met 2016. Wij geven u onderstaand een kort overzicht van de reserves en voorzieningen over de periode 2012 tot en met 2016. De opgenomen saldi zijn die per 1 januari van het jaar.

bedragen x 1.000	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Algemene reserves	€ 13.923	€ 9.471	€ 9.547	€ 9.625	€ 9.705	€ 9.787
Vrije reserves	€ 9.599	€ 3.613	€ 3.677	€ 2.478	€ 3.572	€ 1.893
bestemmingsreserves	€ 23.952	€ 21.558	€ 21.402	€ 21.515	€ 21.939	€ 22.674
voorzieningen	€ 8.411	€ 7.830	€ 7.831	€ 7.696	€ 7.223	€ 7.157
totaal	€ 55.885	€ 42.472	€ 42.457	€ 41.313	€ 42.439	€ 41.511

In een grafiek ziet de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen over deze jaren er als volgt uit:

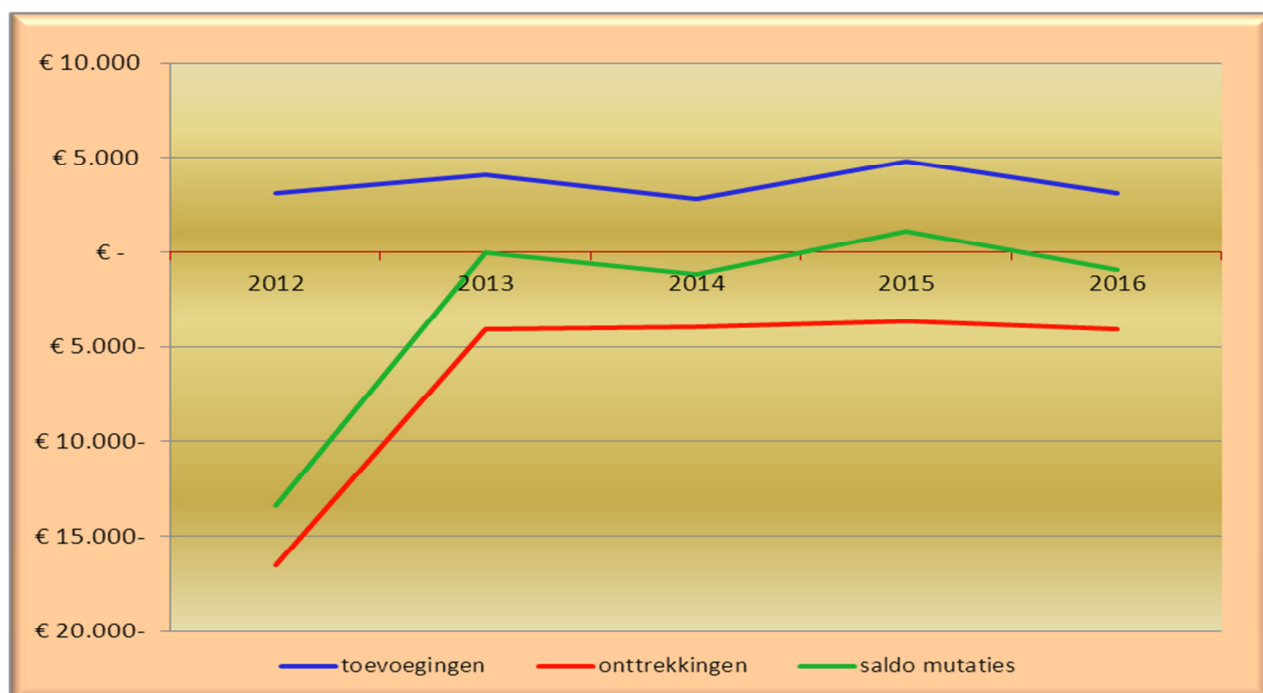

In 2012 neem het saldo van de algemene reserves behoorlijk af. Dit komt vooral door het beslag op de reserve grondbedrijf. Daaruit dekken we de afboeking van de grondexploitaties en de niet toe te rekenen uren. Na 2012 blijft het saldo van de reserves en voorzieningen redelijk op peil. Het saldo blijft redelijk stabiel en schommelt rond € 41 miljoen.

De onttrekkingen en dotaties voor de komende jaren zijn als volgt:

bedragen x 1.000	2012	2013	2014	2015	2016
toevoegingen	€ 3.109	€ 4.062	€ 2.803	€ 4.798	€ 3.152
onttrekkingen	€ 16.520	€ 4.027	€ 3.913	€ 3.673	€ 4.079
saldo mutaties	€ 13.411	€ 35	€ 1.110	€ 1.125	€ 928

De onttrekkingen en de toevoegingen zijn in de onderstaande grafiek weergegeven:

7.3 Vereveningsfonds OZB

Het saldo van de reserve bedroeg op 1 januari 2012 € 767.797. In de begroting 2012 houden rekening met een onttrekking uit de reserve van € 93.820. Op 1 januari 2013 resteert een saldo van € 673.977. In de jaren 2013 tot en met 2015 is een onttrekking geraamd. Ondanks deze onttrekking resteert er per 1 januari 2016 een saldo van € 140.552. De ontwikkeling van de reserve is als volgt:

Jaar	saldo 1-1	onttrekking
2012	€ 767.797	€ 93.820
2013	€ 673.977	€ 183.807
2014	€ 490.170	€ 207.179
2015	€ 282.991	€ 142.439
2016	€ 140.552	-
2017	€ 140.552	-

7.4 Reserve Wmo

Het saldo van deze reserve bedraagt op 1 januari 2012 € 848.719. In de begroting 2012 houden we rekening met een onttrekking uit de reserve van € 90.000. Op 1 januari 2013 resteert dan ook een saldo van € 758.719.

In de jaren 2013 tot en met 2015 is een onttrekking geraamd. Ondanks de onttrekking resteert er per 1 januari 2016 een saldo van € 140.552. De ontwikkeling van de reserve is als volgt:

Jaar	saldo 1-1	onttrekking
2012	€ 848.719	€ 90.000
2013	€ 758.719	€ 190.000
2014	€ 568.719	€ 210.000
2015	€ 358.719	€ 175.000
2016	€ 183.719	-
2017	€ 183.719	-

7.5 Reserve Nieuwe Investeringen

Het saldo van deze reserve bedroeg op 1 januari 2012 € 9,6 miljoen. In het jaar 2012 onttrekken we bijna € 6 miljoen aan deze reserve, o.a. voor:

onderhoud wegen	€ 1.658.300
huisvesting onderwijs	€ 271.100
sportaccommodaties	€ 441.000
uitbreiding wandelroute	€ 354.000
centrumgebied Ursem	€ 1.100.000
bijdrage Oude School	€ 465.000
Bijdrage "Snijdersveld"	€ 300.000
Odigo Oudendijk	€ 125.000
asbestverwijdering	€ 200.000
duurzaamheid gem. gebouwen	€ 137.300

Hiermee komt het saldo uit op € 3,6 miljoen per 1 januari 2013. In de jaren 2013 en 2015 volgt nog een dotatie aan de reserve van de opbrengst van de verkoop van de aandelen NUON van respectievelijk € 1,3 miljoen en € 1,9 miljoen. De totale onttrekking uit de reserve over de jaren 2013 tot en met 2016 bedraagt ca. € 5,6 miljoen. Dit betekent dat er eind 2016 een saldo in de reserve resteert van ca. € 1,9 miljoen.

Normaal gesproken onttrekken we uit de reserve grondbedrijf de overtollige middelen om de reserve nieuwe investeringen op peil te houden. De reserve grondbedrijf levert in 2012 een forse bijdrage aan

de afboeking van gronden van bouwgrondexploitaties en een deel van de toe te rekenen uren over de jaren 2011 en 2012. Tenslotte draagt de reserve voor € 1,2 miljoen bij aan de Westfrisiaweg.

In 2011 is in de notitie "reserves en voorzieningen" besloten dat de reserve grondbedrijf maximaal € 7,5 miljoen bedraagt. Het meerdere gaat naar de reserve nieuwe investeringen. Het saldo van deze reserve is zodanig dat het maximum de eerstkomende jaren niet bereikt wordt. Hoewel we in de paragraaf "grondbeleid" hebben aangegeven nog voor ca. € 7,5 miljoen winst te verwachten, is het onzeker of en wanneer deze winst gerealiseerd wordt en dus wordt gestort in de reserve grondbedrijf. De reserve grondbedrijf zal de komende tijd dan ook geen wezenlijke bijdrage leveren aan de reserve nieuwe investeringen. We zullen de komende jaren dus behoedzaam met de reserve nieuwe investeringen om moeten gaan.

7.6 **Reserve onderhoud riolering**

Deze reserve blijft groeien. Per 1 januari 2012 is het saldo € 8,7 miljoen en groeit eind 2016 naar een bedrag van € 12,3 miljoen. De voeding van deze reserve gebeurt uit het saldo van de lasten en baten van de riolering in de exploitatie. Doordat vooral de kapitaallasten afnemen en de inkomsten uit de rioolheffing toenemen, groeit de bijdrage aan de reserve. In 2012 is de bijdrage ca. € 854.000 en groeit in 2016 naar bijna € 1,3 miljoen.

Op grond van het gemeentelijk rioleringplan (GRP), dat in 2008 is vastgesteld, zijn deze middelen nodig om het onderhoud van het rioleringsstelsel nu en in de toekomst te kunnen dekken. Momenteel werken we aan een nieuw GRP. Daarin wordt uiteraard ook rekening gehouden met nieuwe technieken bij het onderhoud van de riolering. We verwachten in 2013 het GRP vast te stellen.

8 Overzichten

8.1 Inleiding

De programmabegroting geeft uiteraard niet alleen een beschrijving van het voorgenomen beleid. De begroting moet ook aangeven hoe de ontwikkeling van de financiële middelen te komende jaren zal verlopen. Is er voldoende ruimte in de begroting om onze plannen uit te voeren. In dit hoofdstuk geven we via diverse overzichten een beeld van deze financiële ontwikkeling. De volgende overzichten treft u aan:

- **financiële begroting 2012**
hierin zijn de baten en lasten per programma opgenomen, de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves, verdeeld naar programma's
- **overzicht per beleidstaak**
de rekeningcijfers uit 2011, de begrotingscijfers uit 2012 (inclusief begrotingswijzigingen tot en met juli 2011) en de begrotingscijfers voor 2013
- **overzicht per programma**
een financiële samenvatting met de rekeningcijfers uit 2011, en de begrotingen van de jaren 2012, inclusief de begrotingswijzigingen tot en met juli 2012, en de begroting over 2013 tot en met 2015
- **overzicht van de reserves en voorzieningen**
hierin geven we de ontwikkeling aan van de reserves en voorzieningen over de jaren 2012 tot en met 2016
- **overzicht van de investeringen**
de voorgenomen investeringen voor de jaren 2013 tot en met 2016. Tevens geeft het overzicht aan op welke wijze er dekking plaats vindt en welke jaarlasten er uit deze investeringen komen
- **incidentele baten en lasten**
een overzicht van de in de begroting opgenomen incidentele lasten en baten

8.2 Financiële begroting

Programma	lasten	baten	voordelig saldo	nadelig saldo	saldo
Algemeen bestuur	€ 3.245.008	€ 408.500		€ 2.836.508	
Openbare orde en veiligheid	€ 1.998.708	€ 87.850		€ 1.910.858	
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 2.233.536	€ 30.000		€ 2.203.536	
Economische zaken	€ 76.456	€ 1.362.150		€ 1.285.694-	
Onderwijs	€ 2.005.141	€ 7.500		€ 1.997.641	
Sport, cultuur en recreatie	€ 4.362.655	€ 890.250		€ 3.472.405	
Sociale voorzieningen ca.	€ 9.020.786	€ 3.362.120		€ 5.658.666	
Volksgezondheid en milieu	€ 5.203.728	€ 4.430.250		€ 773.478	
Ruimtelijke ordening ca.	€ 10.859.088	€ 9.957.728		€ 901.360	
Financiering en dekkingsmiddelen	€ 901.770	€ 2.153.334	€ 1.251.564		
Totaal	€ 39.906.876	€ 22.689.682	€ 1.251.564	€ 18.468.758	
Saldo					€ 17.217.194
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien					
Lokale heffingen		€ 1.468.550	€ 1.468.550		
Algemene uitkering		€ 16.322.907	€ 16.322.907		
Dividend		€ 332.350	€ 332.350		
Onvoorzien uitgaven	€ 56.100			€ 56.100	
Saldo stelposten	€ 294.803-			€ 294.803-	
Overige baten en lasten	€ 219.958-			€ 219.958-	
Budgettaire ruimte	€ 172.200			€ 172.200	
	€ 286.461-	€ 18.123.807	€ 18.123.807	€ 286.461-	€ 18.410.268-
Resultaat voor bestemming					€ 1.193.074-
Mutaties in reserves					
Algemeen bestuur	€ 120.000	€ 50.000		€ 70.000	
Openbare orde en veiligheid					
Verkeer, vervoer en waterstaat		€ 324.000	€ 324.000		
Economische zaken	€ 1.350.000			€ 1.350.000	
Onderwijs					
Sport, cultuur en recreatie		€ 102.500	€ 102.500		
Sociale voorzieningen ca.		€ 190.000	€ 190.000		
Volksgezondheid en milieu	€ 1.069.140			€ 1.069.140	
Ruimtelijke ordening ca.	€ 185.873	€ 95.000		€ 90.873	
Financiering en dekkingsmiddelen	€ -	€ 770.439		€ 770.439-	
	€ 2.725.013	€ 1.531.939	€ 616.500	€ 1.809.574	€ 1.193.074
Resultaat na bestemming					€ -

8.3 Overzicht per beleidstaak

Beleidstaak	Product	Nr.	Rekening 2011			Begroting 2012			Begroting 2013		
			Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat
Programma: algemeen Bestuur											
Bestuursorganen	Gemeentebestuur	001.10	€ 733.736	€ 12	€ 733.724	€ 777.254	€ -	€ 777.254	€ 796.382	€ -	€ 796.382
Bestuursondersteuning	Bestuursondersteuning	002.10	€ 1.171.646	€ 35.767	€ 1.135.879	€ 1.277.370	€ 35.500	€ 1.241.870	€ 1.087.008	€ 36.250	€ 1.050.758
	Rechtsbescherming	002.20	€ 119.163	€ 2.251	€ 116.912	€ 126.395	€ 1.175	€ 125.220	€ 141.636	€ 2.250	€ 139.386
Burgerzaken	Verkiezingen en referenda	003.10	€ 68.652	€ -	€ 68.652	€ 75.954	€ -	€ 75.954	€ 26.601	€ -	€ 26.601
	Burgerlijke stand	003.20	€ 44.625	€ -	€ 44.625	€ 46.450	€ -	€ 46.450	€ 47.404	€ -	€ 47.404
	Rijbewijzen	003.30	€ 109.247	€ -	€ 109.247	€ 107.351	€ -	€ 107.351	€ 93.829	€ -	€ 93.829
	Reisdocumenten	003.40	€ 129.989	€ -	€ 129.989	€ 108.763	€ -	€ 108.763	€ 107.018	€ -	€ 107.018
	Bevolkingsregister	003.50	€ 169.464	€ -	€ 169.464	€ 168.784	€ -	€ 168.784	€ 159.039	€ -	€ 159.039
	Huwelijken	003.60	€ 41.262	€ -	€ 41.262	€ 40.241	€ -	€ 40.241	€ 22.491	€ -	€ 22.491
	Kadastrale informatie	003.70	€ 9.294	€ -	€ 9.294	€ 1.865	€ -	€ 1.865	€ 1.965	€ -	€ 1.965
Secretarieleges burgerzaken	Baten leges reisdocumenten	004.10	€ 113.861	€ 165.502	€ 51.641	€ 81.000	€ 195.300	€ 114.300	€ 80.000	€ 194.500	€ 114.500
	Baten leges bev.register & Burg.st.	004.20	€ 15.207	€ 45.187	€ 29.980	€ 13.300	€ 39.350	€ 26.050	€ 15.000	€ 45.000	€ 30.000
	Baten leges rijbewijzen	004.30	€ 34.996	€ 96.328	€ 61.332	€ 36.500	€ 135.750	€ 99.250	€ 35.000	€ 107.500	€ 72.500
	Baten leges huwelijken	004.40	€ -	€ 16.999	€ 16.999	€ -	€ 21.800	€ 21.800	€ -	€ 22.000	€ 22.000
	Baten leges kadastrale informatie	004.50	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestuurlijke samenwerking	Intergemeentelijke samenwerking	005.10	€ 147.001	€ 14.563	€ 132.438	€ 189.050	€ 1.000	€ 188.050	€ 177.554	€ 1.000	€ 176.554
	Fricatiekosten herindeling	005.20	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bestuursondersteuning raad c.a.	Best.ondersteuning raad en rek.kmr.	006.10	€ 192.626	€ -	€ 192.626	€ 183.364	€ -	€ 183.364	€ 189.774	€ -	€ 189.774
	Jaarstukken	006.20	€ 322.666	€ -	€ 322.666	€ 323.307	€ -	€ 323.307	€ 264.307	€ -	€ 264.307
			€ 3.423.435	€ 376.609	€ 3.046.826	€ 3.556.948	€ 429.875	€ 3.127.073	€ 3.245.008	€ 408.500	€ 2.836.508
Programma: openbare orde en veiligheid											
Brandweer en rampenbestrijding	Gemeentelijke brandweer	120.10	€ 1.574.022	€ 61.217	€ 1.512.805	€ 1.598.829	€ 59.789	€ 1.539.040	€ 1.609.492	€ 85.600	€ 1.523.892
Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	140.10	€ 295.843	€ 4.569	€ 291.274	€ 381.850	€ 500	€ 381.350	€ 389.216	€ 2.250	€ 386.966
			€ 1.869.865	€ 65.786	€ 1.804.079	€ 1.980.679	€ 60.289	€ 1.920.390	€ 1.998.708	€ 87.850	€ 1.910.858
Programma: verkeer, vervoer en waterstaat											
Wegen, straten en pleinen	Onderhoud wegen	210.10	€ 2.095.963	€ 89.938	€ 2.006.025	€ 2.469.959	€ 19.000	€ 2.450.959	€ 1.652.185	€ 25.000	€ 1.627.185
	Openbare verlichting	210.20	€ 662.475	€ 8.016	€ 654.459	€ 283.843	€ 18.000	€ 265.843	€ 281.617	€ 5.000	€ 276.617
Verkeersmaatregelen ter land	Verkeersregelingen	211.10	€ 158.065	€ 43.099	€ 114.966	€ 140.640	€ 4.000	€ 136.640	€ 123.010	€ -	€ 123.010
Waterkering, afwatering c.a.	Afwatering	240.10	€ 180.737	€ 45.706	€ 135.031	€ 239.484	€ -	€ 239.484	€ 176.724	€ -	€ 176.724
			€ 3.097.240	€ 186.759	€ 2.910.481	€ 3.133.926	€ 41.000	€ 3.092.926	€ 2.233.536	€ 30.000	€ 2.203.536

Beleidstaak	Product	Productnr	Rekening 2011			Begroting 2012			Begroting 2013			
			Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	
Programma: economische zaken												
Handel en ambacht	Handel en ambacht	310.10	€ 55.026	€ -	€ 55.026	€ 56.608	€ -	€ 56.608	€ 52.120	€ -	€ 52.120	
Baten marktgeld	Baten marktgeld	311.10	€ -	€ 3.473	€ 3.473	€ -	€ 4.150	€ 4.150	€ -	€ 4.650	€ 4.650	
Nutsbedrijven	Nutsbedrijven	330.10	€ 15.207	€ 1.625.335	€ 1.610.128	€ 15.271	€ 221.750	€ 206.479	€ 24.336	€ 1.586.600	€ 1.562.264	
			€ 70.233	€ 1.628.808	€ 1.558.575	€ 71.879	€ 225.900	€ 154.021	€ 76.456	€ 1.591.250	€ 1.514.794	
Programma: onderwijs												
Openb.basisonderwijs excl. huisvest.	Openb.basisonderw.:schoolb.taken	420.10	€ 1.412	€ -	€ 1.412	€ 1.378	€ -	€ 1.378	€ 1.509	€ -	€ 1.509	
Openb.basisonderwijs, huisvesting	Openb .onderwijs: schoolgebouwen	421.10	€ 2.119.838	€ -	€ 2.119.838	€ 443.660	€ 5.000	€ 438.660	€ 500.251	€ -	€ 500.251	
Bijz.basisonderwijs excl. huisvesting	Bijz.basisonderw.: schoolbest.taken	422.10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
Bijz.basisonderwijs, huisvesting	Bijz.basisonderwijs: schoolgebouwen	423.10	€ 2.749.408	€ 14.914	€ 2.734.494	€ 496.235	€ -	€ 496.235	€ 599.166	€ -	€ 599.166	
Openbaar speciaal onderwijs	Openbaar speciaal onderwijs	430.10	€ 5.487	€ -	€ 5.487	€ 5.945	€ -	€ 5.945	€ 6.273	€ -	€ 6.273	
Gem.baten en lasten onderwijs	Schoolkinderenvervoer	480.10	€ 439.352	€ 120	€ 439.232	€ 520.786	€ 2.000	€ 518.786	€ 514.008	€ -	€ 514.008	
	Lokaal onderwijsbeleid	480.20	€ 357.379	€ 13.072	€ 344.307	€ 407.806	€ 7.500	€ 400.306	€ 383.934	€ 7.500	€ 376.434	
			€ 5.672.876	€ 28.106	€ 5.644.770	€ 1.875.810	€ 14.500	€ 1.861.310	€ 2.005.141	€ 7.500	€ 1.997.641	
Programma: cultuur en recreatie												
Openbaar bibliotheekwerk	Openbare bibliotheken	510.10	€ 594.570	€ 9.954	€ 584.616	€ 564.645	€ 9.850	€ 554.795	€ 576.682	€ 9.950	€ 566.732	
Vormings- & ontwikkelingswerk	Kunstzinnige vorming	511.10	€ 213.349	€ 14.445	€ 198.904	€ 203.835	€ 17.500	€ 186.335	€ 172.302	€ 17.500	€ 154.802	
Sport	Subsidiebeschikkingen	530.10	€ 226.358	€ -	€ 226.358	€ 267.289	€ -	€ 267.289	€ 209.502	€ -	€ 209.502	
	Het Koggenbad	530.20	€ 742.633	€ 388.147	€ 354.486	€ 527.507	€ 398.800	€ 128.707	€ 523.172	€ 386.550	€ 136.622	
	Zwembad "Buitenmeere"	530.25	€ -	€ -	€ -	€ 126.505	€ 70.500	€ 56.005	€ 150.921	€ 69.500	€ 81.421	
	Exploitatie "Koggehal"	530.40	€ 415.784	€ 57.328	€ 358.456	€ 233.908	€ 59.200	€ 174.708	€ 209.400	€ 56.700	€ 152.700	
	Exploitatie gymnastieklokalen	530.50	€ 1.187.862	€ 200.456	€ 987.406	€ 200.129	€ 196.750	€ 3.379	€ 209.972	€ 196.750	€ 13.222	
Groene sportvelden en terreinen	Groene sportvelden ca.-complexen	531.10	€ 464.797	€ 75.044	€ 389.753	€ 422.088	€ 88.322	€ 333.766	€ 482.701	€ 96.100	€ 386.601	
Kunst	Kunst en cultuur	540.10	€ 45.450	€ 158	€ 45.292	€ 37.995	€ 300	€ 37.695	€ 66.008	€ 200	€ 65.808	
Oudheidkunde / musea	Monumenten	541.10	€ 304.781	€ 17.254	€ 287.527	€ 51.455	€ -	€ 51.455	€ 52.224	€ -	€ 52.224	
Openbaar groen en luchtrecreatie	Openbaar groen	560.10	€ 1.213.871	€ 55.159	€ 1.158.712	€ 2.286.417	€ 40.000	€ 2.246.417	€ 1.226.126	€ 41.100	€ 1.185.026	
	Recreatievoorzieningen	560.20	€ 233.042	€ 2.198	€ 230.844	€ 680.517	€ 500	€ 680.017	€ 329.208	€ 500	€ 328.708	
	Volksfeesten	560.30	€ 47.418	€ 14.915	€ 32.503	€ 39.263	€ 15.400	€ 23.863	€ 39.244	€ 15.400	€ 23.844	
Overige recreatieve voorzieningen	Speelvoorzieningen	580.20	€ 90.684	€ 26.569	€ 64.115	€ 118.287	€ -	€ 118.287	€ 115.193	€ -	€ 115.193	
			€ 5.780.599	€ 861.627	€ 4.918.972	€ 5.759.840	€ 897.122	€ 4.862.718	€ 4.362.655	€ 890.250	€ 3.472.405	

Beleidstaak	Product	Productnr	Rekening 2011			Begroting 2012			Begroting 2013		
			Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat
Programma: sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening											
Bijstandsverlening ca.	Wet Werk en Bijstand (Inkomen)	610.10	€ 1.554.648	€ 1.264.534	€ 290.114	€ 1.424.299	€ 1.121.500	€ 302.799	€ 1.810.096	€ 1.380.000	€ 430.096
	Bijstandsverlening zelfstandigen	610.15	€ 229.986	€ 212.897	€ 17.089	€ 517.542	€ 486.250	€ 31.292	€ 508.531	€ 486.250	€ 22.281
	Wet WIJ	610.20	€ 41.309	€ -	€ 41.309	€ 65.000	€ 10.000	€ 55.000	€ -	€ -	€ -
	Wet Sociale werkvoorziening	611.20	€ 874.135	€ 873.727	€ 408	€ 925.000	€ 925.000	€ -	€ 905.000	€ 905.000	€ -
Inkomensvoorzieningen	Eenmalige uitkeringen echte minima	613.15	€ 16.991	€ -	€ 16.991	€ 25.000	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ -	€ 25.000
	Bijzondere bijstand	614.10	€ 298.585	€ 36.317	€ 262.268	€ 273.752	€ 15.000	€ 258.752	€ 355.246	€ 20.000	€ 335.246
	Kwijtschelding gem. belastingen	614.20	€ 82.245	€ 34.248	€ 47.997	€ 80.358	€ 30.000	€ 50.358	€ 85.978	€ 35.000	€ 50.978
Maatsch.begeleiding en advies	Maatschappelijke zorg	620.10	€ 185.492	€ -	€ 185.492	€ 211.857	€ -	€ 211.857	€ 203.128	€ -	€ 203.128
	Flankerend en ouderenbeleid	620.20	€ 237.591	€ 1.824	€ 235.767	€ 250.952	€ -	€ 250.952	€ 221.255	€ -	€ 221.255
	Schulphulpverlening	620.30	€ 67.797	€ 14.654	€ 53.143	€ 60.000	€ -	€ 60.000	€ 70.000	€ -	€ 70.000
	Sociale recherche	620.40	€ 15.939	€ -	€ 15.939	€ 14.000	€ -	€ 14.000	€ 14.000	€ -	€ 14.000
Maatschappelijke ondersteuning	Maatsch.ondersteuning (Wmo)	622.10	€ 2.033.380	€ 283.477	€ 1.749.903	€ 2.020.985	€ 208.000	€ 1.812.985	€ 2.177.219	€ 289.000	€ 1.888.219
Participatiebudget	Participatiebudget	623.10	€ 789.526	€ 610.961	€ 178.565	€ 826.091	€ 364.226	€ 461.865	€ 689.773	€ 200.000	€ 489.773
Sociaal-Cultureel werk	Verenigingsgebouwen / dorpshuizen	630.10	€ 558.341	€ 6.126	€ 552.215	€ 666.552	€ 27.728	€ 638.824	€ 89.386	€ 500	€ 88.886
	Jeugd- en jongerenwerk	630.20	€ 271.416	€ 3.169	€ 268.247	€ 310.522	€ 1.145	€ 309.377	€ 246.588	€ -	€ 246.588
Kinderdagopvang	Kinderdagverblijven	650.10	€ 32.557	€ 7.125	€ 25.432	€ 125.193	€ -	€ 125.193	€ 164.616	€ 30.170	€ 134.446
	Peuterspeelzalen	650.20	€ 293.815	€ 25.076	€ 268.739	€ 335.262	€ 10.700	€ 324.562	€ 255.164	€ 16.200	€ 238.964
Voorziening gehandicapten	Wet voorziening gehandicapten	652.10	€ 1.151.104	€ -	€ 1.151.104	€ 1.201.463	€ -	€ 1.201.463	€ 1.199.806	€ -	€ 1.199.806
			€ 8.734.857	€ 3.374.135	€ 5.360.722	€ 9.333.828	€ 3.199.549	€ 6.134.279	€ 9.020.786	€ 3.362.120	€ 5.658.666

Programma: volksgezondheid en milieu											
Ambulancevervoer	Ambulancevervoer	711.10	€ 18.670	€ -	€ 18.670	€ 17.500	€ -	€ 17.500	€ 11.175	€ -	€ 11.175
Openbare gezondheidszorg	Gezondheidszorg	714.10	€ 459.742	€ -	€ 459.742	€ 452.786	€ -	€ 452.786	€ 437.229	€ -	€ 437.229
Jeugdgezondheidszorg (uniform)	Jeugdgezondheidszorg (uniform)	715.10	€ 446.192	€ 448.104	€ 1.912	€ 527.638	€ -	€ 527.638	€ 540.690	€ -	€ 540.690
Jeugdgezondheidszorg (maatwerk)	Jeugdgezondheidszorg (maatwerk)	716.10	€ 9.356	€ -	€ 9.356	€ 38.335	€ -	€ 38.335	€ 39.320	€ -	€ 39.320
Afvalverwijdering en -verwerking	Vuilophaal en -afvoer	721.10	€ 2.346.173	€ 173.962	€ 2.172.211	€ 2.317.756	€ 76.100	€ 2.241.656	€ 2.482.235	€ 130.000	€ 2.352.235
Riolering en waterzuivering	Riolering (gecombineerd)	722.10	€ 1.196.127	€ 19.956	€ 1.176.171	€ 1.282.643	€ 5.350	€ 1.277.293	€ 1.030.936	€ 5.500	€ 1.025.436
Milieubeheer	Milieubeleid en -coördinatie	723.10	€ 209.445	€ -	€ 209.445	€ 491.943	€ -	€ 491.943	€ 128.553	€ -	€ 128.553
	Omgevingsvergunningen	723.20	€ 8.689	€ -	€ 8.689	€ 8.728	€ -	€ 8.728	€ 14.722	€ -	€ 14.722
	Uitvoering milieutaken	723.30	€ 185.573	€ 74.023	€ 111.550	€ 180.504	€ -	€ 180.504	€ 186.596	€ -	€ 186.596
	Handhaving milieu	723.40	€ 182.785	€ -	€ 182.785	€ 165.698	€ -	€ 165.698	€ 161.528	€ -	€ 161.528
	Milieu: bodembeheer	723.50	€ 100.576	€ -	€ 100.576	€ 65.257	€ -	€ 65.257	€ 67.796	€ -	€ 67.796
Lijkbezorging	Begraafplaatsen	724.10	€ 108.908	€ 25.854	€ 83.054	€ 122.661	€ 40.000	€ 82.661	€ 102.948	€ 30.000	€ 72.948
Baten reinigingsrechten c.a.	Opbrengst afvalstoffenheffing	725.10	€ -	€ 2.211.953	€ 2.211.953	€ -	€ 2.192.500	€ 2.192.500	€ -	€ 2.305.000	€ 2.305.000
Baten rioolrecht	Opbrengst rioolrecht	726.10	€ -	€ 1.860.196	€ 1.860.196	€ -	€ 1.851.350	€ 1.851.350	€ -	€ 1.961.500	€ 1.961.500
Baten begraafplaatsen	Baten begraafplaatsen	732.10	€ -	€ 53.014	€ 53.014	€ -	€ 75.750	€ 75.750	€ -	€ 68.250	€ 68.250
			€ 5.272.236	€ 4.867.062	€ 405.174	€ 5.671.449	€ 4.241.050	€ 1.430.399	€ 5.203.728	€ 4.500.250	€ 703.478

Beleidstaak	Product	Productnr	Rekening 2011			Begroting 2012			Begroting 2013		
			Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat
Programma: ruimtelijke ordening en volkshuisvesting											
Ruimtelijke ordening	Bestemmingsplannen	810.10	€ 362.935	€ 32.075	€ 330.860	€ 331.678	€ 2.250	€ 329.428	€ 360.360	€ 41.500	€ 318.860
	Procedures	810.20	€ 76.463	€ -	€ 76.463	€ 52.369	€ -	€ 52.369	€ 68.298	€ -	€ 68.298
	Handhaving	810.30	€ 506.959	€ 96.223	€ 410.736	€ 411.180	€ -	€ 411.180	€ 392.786	€ -	€ 392.786
Woningexploitatie -/bouw	Woningexploitaties	820.10	€ 488.700	€ 4.999	€ 483.701	€ 4.136	€ -	€ 4.136	€ 4.380	€ -	€ 4.380
	Gemeentelijk woningbedrijf	820.20	€ 4.401.000	€ 4.792.000	€ 391.000-	€ 4.404.000	€ 4.654.000	€ 250.000-	€ 4.599.127	€ 4.785.000	€ 185.873-
Stads- & dorpsvernieuwing	Beeldbepalende panden	821.10	€ 43.402	€ 33.803	€ 9.599	€ 44.004	€ -	€ 44.004	€ 55.610	€ -	€ 55.610
Overige volkshuisvesting	Bouwen en wonen	822.10	€ 46.882	€ -	€ 46.882	€ 61.000	€ -	€ 61.000	€ 87.196	€ -	€ 87.196
	Kosten omgevingsvergunningen	822.20	€ 665.092	€ -	€ 665.092	€ 623.332	€ -	€ 623.332	€ 685.103	€ -	€ 685.103
Bouwvergunningen	Leges bouwvergunningen	823.10	€ -	€ 568.544	€ 568.544-	€ -	€ 450.000	€ 450.000-	€ -	€ 425.000	€ 425.000-
Bouwgrondexploitatie	Bouwgrondexploitatie	830.xx	€ 1.698.461	€ 1.789.862	€ 91.401-	€ 6.295.576	€ 6.329.900	€ 34.324-	€ 4.606.228	€ 4.706.228	€ 100.000-
			€ 8.289.894	€ 7.317.506	€ 972.388	€ 12.227.275	€ 11.436.150	€ 791.125	€ 10.859.088	€ 9.957.728	€ 901.360

Programma: financiering en algemene dekkingsmiddelen											
Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	Rente	911.10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige financiële middelen	Dividend	913.10	€ -	€ 66.737	€ 66.737-	€ -	€ 33.368	€ 33.368-	€ -	€ 33.250	€ 33.250-
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	(Bespaarde) rente	914.10	€ 75.473	€ 75.473	€ -	€ 72.487	€ 72.487	€ -	€ 69.501	€ 69.501	€ -
	Disagio	914.20	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Algemene uitkeringen	Algemene uitkering Gemeentefonds	921.10	€ -	€ 16.547.638	€ 16.547.638-	€ -	€ 16.665.899	€ 16.665.899-	€ -	€ 16.322.907	€ 16.322.907-
Algemene baten en lasten	Onvoorziene uitgaven	922.10	€ -	€ -	€ -	€ 5.287	€ -	€ 5.287	€ 56.100	€ -	€ 56.100
	Nieuw beleid	922.20	€ -	€ -	€ -	€ 54.199	€ -	€ 54.199	€ 172.200	€ -	€ 172.200
	Stelposten	922.30	€ -	€ -	€ -	€ 25.000	€ 190.400	€ 165.400-	€ 219.803-	€ -	€ 219.803-
	Overige baten en lasten	922.40	€ 310.800	€ 327.399	€ 16.599-	€ 125.000-	€ 4.250	€ 129.250-	€ -	€ 219.958	€ 219.958-
Uitvoering Wet WOZ	Wet W.O.Z.	930.10	€ 235.881	€ -	€ 235.881	€ 280.947	€ -	€ 280.947	€ 306.387	€ -	€ 306.387
Baten OZB gebruikers	Baten OZB gebruikers	931.10	€ -	€ 124.262	€ 124.262-	€ -	€ 133.400	€ 133.400-	€ -	€ 142.750	€ 142.750-
Baten OZB eigenaren	Baten OZB eigenaren	932.10	€ -	€ 1.155.816	€ 1.155.816-	€ -	€ 1.187.950	€ 1.187.950-	€ -	€ 1.243.300	€ 1.243.300-
Baten forensenbelasting	Baten forensenbelasting	935.10	€ -	€ 27.273	€ 27.273-	€ -	€ 25.000	€ 25.000-	€ -	€ 27.500	€ 27.500-
Baten hondenbelasting	Baten hondenbelasting	937.10	€ 2.609	€ 53.418	€ 50.809-	€ -	€ 54.300	€ 54.300-	€ -	€ 55.000	€ 55.000-
Heffing & invord. gem.belastingen	Heffing en invordering gem.belastingen	940.10	€ 243.471	€ 52.796	€ 190.675	€ 210.045	€ 21.750	€ 188.295	€ 230.924	€ 21.750	€ 209.174
Saldo van de kostenplaatsen	Saldo kostenplaatsen	960.10	€ 1.012.362	€ 1.796.650	€ 784.288-	€ 107.898	€ 1.323.236	€ 1.215.338-	€ -	€ 1.842.125	€ 1.842.125-
			€ 1.880.596	€ 20.227.462	€ 18.346.866-	€ 630.863	€ 19.712.040	€ 19.081.177-	€ 615.309	€ 19.978.041	€ 19.362.732-

Naam programma	Rekening 2011			Begroting 2012			Begroting 2013		
	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat
Resumé programma's									
Algemeen bestuur	€ 3.423.435	€ 376.609	€ 3.046.826	€ 3.556.948	€ 429.875	€ 3.127.073	€ 3.245.008	€ 408.500	€ 2.836.508
Openbare orde en veiligheid	€ 1.869.865	€ 65.786	€ 1.804.079	€ 1.980.679	€ 60.289	€ 1.920.390	€ 1.998.708	€ 87.850	€ 1.910.858
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 3.097.240	€ 186.759	€ 2.910.481	€ 3.133.926	€ 41.000	€ 3.092.926	€ 2.233.536	€ 30.000	€ 2.203.536
Economische zaken	€ 70.233	€ 1.628.808	€ 1.558.575-	€ 71.879	€ 225.900	€ 154.021-	€ 76.456	€ 1.591.250	€ 1.514.794-
Onderwijs	€ 5.672.876	€ 28.106	€ 5.644.770	€ 1.875.810	€ 14.500	€ 1.861.310	€ 2.005.141	€ 7.500	€ 1.997.641
Cultuur en recreatie	€ 5.780.600	€ 861.627	€ 4.918.973	€ 5.759.840	€ 897.122	€ 4.862.718	€ 4.362.655	€ 890.250	€ 3.472.405
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	€ 8.734.857	€ 3.374.135	€ 5.360.722	€ 9.333.828	€ 3.199.549	€ 6.134.279	€ 9.020.786	€ 3.362.120	€ 5.658.666
Volksgezondheid en milieu	€ 5.272.236	€ 4.867.062	€ 405.174	€ 5.671.449	€ 4.241.050	€ 1.430.399	€ 5.203.728	€ 4.500.250	€ 703.478
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 8.289.894	€ 7.317.506	€ 972.388	€ 12.227.275	€ 11.436.150	€ 791.125	€ 10.859.088	€ 9.957.728	€ 901.360
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	€ 1.880.596	€ 20.227.462	€ 18.346.866-	€ 630.863	€ 19.712.040	€ 19.081.177-	€ 615.309	€ 19.978.041	€ 19.362.732-
Resultaat voor bestemming (zonder mutaties reserves)	€ 44.091.833	€ 38.933.860	€ 5.157.973	€ 44.242.497	€ 40.257.475	€ 3.985.021	€ 39.620.415	€ 40.813.489	€ 1.193.074-
Mutaties reserves	€ 3.335.899	€ 9.992.379	€ 6.656.480-	€ 1.177.000	€ 5.162.022	€ 3.985.021-	€ 2.725.013	€ 1.531.939	€ 1.193.074
Resultaat na bestemming (met mutaties reserves)	€ 47.427.732	€ 48.926.239	€ 1.498.507-	€ 45.419.497	€ 45.419.497	-	€ 42.345.428	€ 42.345.428	-

8.4 Overzicht per programma

Programma: algemeen bestuur

Nr.	Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
001	Bestuursorganen	€ 733.736	€ 777.254	€ 796.382	€ 796.381	€ 785.648	€ 785.648
002	Bestuursondersteuning college van B&W	€ 1.290.809	€ 1.403.765	€ 1.228.644	€ 1.202.244	€ 1.153.744	€ 1.148.744
003	Burgerzaken	€ 572.533	€ 549.408	€ 458.347	€ 493.597	€ 475.972	€ 458.347
004	Baten secretarieleges burgerzaken	€ 164.064	€ 130.800	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
005	Bestuurlijke samenwerking	€ 147.001	€ 189.050	€ 177.554	€ 184.054	€ 184.054	€ 184.054
006	Bestuursondersteuning raad & rekenkamer	€ 515.292	€ 506.671	€ 454.081	€ 454.081	€ 454.081	€ 454.081
		€ 3.423.435	€ 3.556.948	€ 3.245.008	€ 3.260.357	€ 3.183.499	€ 3.160.874
Baten:							
001	Bestuursorganen	€ 12	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
002	Bestuursondersteuning college van B&W	€ 38.018	€ 36.675	€ 38.500	€ 38.500	€ 38.500	€ 38.500
003	Burgerzaken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
004	Baten secretarieleges burgerzaken	€ 324.016	€ 392.200	€ 369.000	€ 369.000	€ 369.000	€ 369.000
005	Bestuurlijke samenwerking	€ 14.563	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
006	Bestuursondersteuning raad & rekenkamer	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
		€ 376.609	€ 429.875	€ 408.500	€ 408.500	€ 408.500	€ 408.500
	Saldo programma	€ 3.046.826	€ 3.127.073	€ 2.836.508	€ 2.851.857	€ 2.774.999	€ 2.752.374

Programma: openbare orde en veiligheid

Nr.	Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
120	Brandweer en rampenbestrijding	€ 1.574.022	€ 1.598.829	€ 1.609.492	€ 1.587.880	€ 1.530.290	€ 1.527.752
140	Openbare orde en veiligheid	€ 295.843	€ 381.850	€ 389.216	€ 389.216	€ 389.216	€ 389.216
		€ 1.869.865	€ 1.980.679	€ 1.998.708	€ 1.977.096	€ 1.919.506	€ 1.916.968
Baten:							
120	Brandweer en rampenbestrijding	€ 61.217	€ 59.789	€ 85.600	€ 85.600	€ 60.600	€ 60.600
140	Openbare orde en veiligheid	€ 4.569	€ 500	€ 2.250	€ 2.250	€ 2.250	€ 2.250
		€ 65.786	€ 60.289	€ 87.850	€ 87.850	€ 62.850	€ 62.850
	Saldo programma	€ 1.804.079	€ 1.920.390	€ 1.910.858	€ 1.889.246	€ 1.856.656	€ 1.854.118

Programma: verkeer, vervoer en waterstaat

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
210	Wegen, straten en pleinen	€ 2.758.438	€ 2.753.802	€ 1.933.802	€ 1.933.802	€ 1.933.802	€ 1.933.802
211	Verkeersmaatregelen te land	€ 158.065	€ 140.640	€ 123.010	€ 123.010	€ 123.010	€ 123.010
240	Waterkering, afwatering & landaanwinning	€ 180.737	€ 239.484	€ 176.724	€ 176.724	€ 176.724	€ 176.724
		€ 3.097.240	€ 3.133.926	€ 2.233.536	€ 2.233.536	€ 2.233.536	€ 2.233.536
Baten:							
210	Wegen, straten en pleinen	€ 97.954	€ 37.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
211	Verkeersmaatregelen te land	€ 43.099	€ 4.000	€ -	€ -	€ -	€ -
240	Waterkering, afwatering & landaanwinning	€ 45.706	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
		€ 186.759	€ 41.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
	Saldo programma	€ 2.910.481	€ 3.092.926	€ 2.203.536	€ 2.203.536	€ 2.203.536	€ 2.203.536

Programma: economische zaken

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
310	Handel en ambacht	€ 55.026	€ 56.608	€ 52.120	€ 52.120	€ 52.120	€ 52.120
311	Baten marktgelden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
330	Nutsbedrijven	€ 15.207	€ 15.271	€ 24.336	€ 24.336	€ 24.336	€ 24.336
		€ 70.233	€ 71.879	€ 76.456	€ 76.456	€ 76.456	€ 76.456
Baten:							
310	Handel en ambacht	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
311	Baten marktgelden	€ 3.473	€ 4.150	€ 4.650	€ 4.650	€ 4.650	€ 4.650
330	Nutsbedrijven	€ 1.625.335	€ 221.750	€ 1.586.600	€ 195.500	€ 2.109.500	€ 157.500
		€ 1.628.808	€ 225.900	€ 1.591.250	€ 200.150	€ 2.114.150	€ 162.150
	Saldo programma	€ 1.558.575-	€ 154.021-	€ 1.514.794-	€ 123.694-	€ 2.037.694-	€ 85.694-

Programma: onderwijs

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
420	Openb. basisonderwijs, excl. huisvesting	€ 1.412	€ 1.378	€ 1.509	€ 1.509	€ 1.509	€ 1.509
421	Openb.basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 2.119.838	€ 443.660	€ 500.251	€ 492.265	€ 483.726	€ 461.326
422	Bijzonder basisonderwijs, excl. Huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
423	Bijz. basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 2.749.408	€ 496.235	€ 599.166	€ 571.436	€ 563.603	€ 562.339
430	Openb. speciaal onderwijs, excl. huisvesting	€ 5.487	€ 5.945	€ 6.273	€ 6.273	€ 6.273	€ 6.273
480	Gem. baten en lasten van het onderwijs	€ 796.731	€ 928.592	€ 897.942	€ 897.942	€ 897.942	€ 897.942
		€ 5.672.876	€ 1.875.810	€ 2.005.141	€ 1.969.425	€ 1.953.053	€ 1.929.389
Baten:							
420	Openb. basisonderwijs, excl. huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
421	Openb.basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ -	€ 5.000	€ -	€ -	€ -	€ -
422	Bijzonder basisonderwijs, excl. Huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
423	Bijz. basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 14.914	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
430	Openb. speciaal onderwijs, excl. huisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
480	Gem. baten en lasten van het onderwijs	€ 13.192	€ 9.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
		€ 28.106	€ 14.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
Saldo programma		€ 5.644.770	€ 1.861.310	€ 1.997.641	€ 1.961.925	€ 1.945.553	€ 1.921.889

Programma: cultuur en recreatie

<u>Nr.</u> <u>Omschrijving</u>	<u>Rekening</u> <u>2011</u>	<u>Begroting</u> <u>2012</u>	<u>Begroting</u> <u>2013</u>	<u>Begroting</u> <u>2014</u>	<u>Begroting</u> <u>2015</u>	<u>Begroting</u> <u>2016</u>
Lasten:						
510 Openbaar bibliotheekwerk	€ 594.570	€ 564.645	€ 576.682	€ 576.682	€ 576.682	€ 576.682
511 Vormings- en ontwikkelingswerk	€ 213.349	€ 203.835	€ 172.302	€ 172.302	€ 172.302	€ 172.302
530 Sport	€ 2.572.637	€ 1.355.338	€ 1.302.967	€ 1.302.967	€ 1.302.967	€ 1.298.335
531 Groene velden en terreinen	€ 464.797	€ 422.088	€ 482.701	€ 482.701	€ 482.701	€ 482.701
540 Kunst	€ 45.450	€ 37.995	€ 66.008	€ 66.008	€ 66.008	€ 66.008
541 Oudheidkunde / musea	€ 304.781	€ 51.455	€ 52.224	€ 52.224	€ 52.224	€ 52.224
560 Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 1.494.331	€ 3.006.197	€ 1.594.578	€ 1.595.053	€ 1.595.453	€ 1.595.703
580 Overige recreatieve voorzieningen	€ 90.684	€ 118.287	€ 115.193	€ 115.193	€ 115.193	€ 115.194
	€ 5.780.599	€ 5.759.840	€ 4.362.655	€ 4.363.130	€ 4.363.530	€ 4.359.149
Baten:						
510 Openbaar bibliotheekwerk	€ 9.954	€ 9.850	€ 9.950	€ 9.950	€ 9.950	€ 9.950
511 Vormings- en ontwikkelingswerk	€ 14.445	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500
530 Sport	€ 645.931	€ 725.250	€ 709.500	€ 726.250	€ 726.250	€ 726.250
531 Groene velden en terreinen	€ 75.044	€ 88.322	€ 96.100	€ 96.100	€ 96.100	€ 96.100
540 Kunst	€ 158	€ 300	€ 200	€ 200	€ 200	€ 200
541 Oudheidkunde / musea	€ 17.254	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
560 Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 72.272	€ 55.900	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000	€ 57.000
580 Overige recreatieve voorzieningen	€ 26.569	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 861.627	€ 897.122	€ 890.250	€ 907.000	€ 907.000	€ 907.000
Saldo programma	€ 4.918.972	€ 4.862.718	€ 3.472.405	€ 3.456.130	€ 3.456.530	€ 3.452.149

Programma: sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
610	Bijstandsverlening & inkomensvoorziening	€ 1.825.943	€ 2.006.841	€ 2.318.627	€ 2.318.627	€ 2.318.627	€ 2.318.627
611	Werkgelegenheid	€ 874.135	€ 925.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000
613	Uitkeringen echte minima	€ 16.991	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
614	Gemeentelijk minimabeleid	€ 380.830	€ 354.110	€ 441.224	€ 441.224	€ 441.224	€ 441.224
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 506.819	€ 536.809	€ 508.383	€ 508.383	€ 508.383	€ 508.383
622	Wmo	€ 2.033.380	€ 2.020.985	€ 2.177.219	€ 2.167.219	€ 2.167.219	€ 2.167.219
623	Participatiebudget	€ 789.526	€ 826.091	€ 689.773	€ 689.773	€ 689.773	€ 689.773
630	Sociaal - cultureel werk	€ 829.757	€ 977.074	€ 335.974	€ 335.974	€ 335.974	€ 335.974
650	Kinderdagopvang	€ 326.372	€ 460.455	€ 419.780	€ 342.280	€ 342.280	€ 342.280
652	Voorzieningen gehandicapten	€ 1.151.104	€ 1.201.463	€ 1.199.806	€ 1.199.806	€ 1.199.806	€ 1.199.806
		€ 8.734.857	€ 9.333.828	€ 9.020.786	€ 8.933.286	€ 8.933.286	€ 8.933.286
Baten:							
610	Bijstandsverlening & inkomensvoorziening	€ 1.477.431	€ 1.617.750	€ 1.866.250	€ 1.866.250	€ 1.866.250	€ 1.866.250
611	Werkgelegenheid	€ 873.727	€ 925.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000	€ 905.000
613	Uitkeringen echte minima	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
614	Gemeentelijk minimabeleid	€ 70.565	€ 45.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 16.478	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
622	Wmo	€ 283.477	€ 208.000	€ 289.000	€ 289.000	€ 289.000	€ 289.000
623	Participatiebudget	€ 610.961	€ 364.226	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
630	Sociaal - cultureel werk	€ 9.295	€ 28.873	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
650	Kinderdagopvang	€ 32.201	€ 10.700	€ 46.370	€ 35.260	€ 35.260	€ 35.260
652	Voorzieningen gehandicapten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
		€ 3.374.135	€ 3.199.549	€ 3.362.120	€ 3.351.010	€ 3.351.010	€ 3.351.010
	Saldo programma	€ 5.360.722	€ 6.134.279	€ 5.658.666	€ 5.582.276	€ 5.582.276	€ 5.582.276

Programma: volksgezondheid en milieu

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Rekening</u> <u>2011</u>	<u>Begroting</u> <u>2012</u>	<u>Begroting</u> <u>2013</u>	<u>Begroting</u> <u>2014</u>	<u>Begroting</u> <u>2015</u>	<u>Begroting</u> <u>2016</u>
Lasten:							
711	Ambulancevervoer	€ 18.670	€ 17.500	€ 11.175	€ 11.175	€ 11.175	€ 11.175
714	Openbare gezondheidszorg	€ 459.742	€ 452.786	€ 437.229	€ 436.579	€ 433.230	€ 433.230
715	Jeugdgezondheidszorg (uniform deel)	€ 446.192	€ 527.638	€ 540.690	€ 540.690	€ 540.690	€ 540.690
716	Jeugdgezondheidszorg (maatwerk deel)	€ 9.356	€ 38.335	€ 39.320	€ 39.320	€ 39.320	€ 39.320
721	Afvalverwijdering en -verwerking	€ 2.346.173	€ 2.317.756	€ 2.482.235	€ 2.538.335	€ 2.595.535	€ 2.653.885
722	Riolering (gecombineerd)	€ 1.196.127	€ 1.282.643	€ 1.030.936	€ 976.589	€ 882.528	€ 882.528
723	Milieubeheer	€ 687.068	€ 912.130	€ 559.195	€ 559.195	€ 559.195	€ 559.195
724	Lijkbezorging	€ 108.908	€ 122.661	€ 102.948	€ 102.948	€ 102.948	€ 102.948
725	Baten reinigingsrechten & afvalstoffenheffing	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
726	Baten rioolheffing (gecombineerd)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
732	Baten begraafplaatsrechten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
		€ 5.272.236	€ 5.671.449	€ 5.203.728	€ 5.204.831	€ 5.164.621	€ 5.222.971
Baten:							
711	Ambulancevervoer	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
714	Openbare gezondheidszorg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
715	Jeugdgezondheidszorg (uniform deel)	€ 448.104	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
716	Jeugdgezondheidszorg (maatwerk deel)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
721	Afvalverwijdering en -verwerking	€ 173.962	€ 76.100	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
722	Riolering (gecombineerd)	€ 19.956	€ 5.350	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500
723	Milieubeheer	€ 74.023	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
724	Lijkbezorging	€ 25.854	€ 40.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
725	Baten reinigingsrechten & afvalstoffenheffing	€ 2.211.953	€ 2.192.500	€ 2.305.000	€ 2.361.100	€ 2.418.300	€ 2.476.650
726	Baten rioolheffing (gecombineerd)	€ 1.860.196	€ 1.851.350	€ 1.961.500	€ 2.022.250	€ 2.084.800	€ 2.148.750
732	Baten begraafplaatsrechten	€ 53.014	€ 75.750	€ 68.250	€ 68.250	€ 68.250	€ 68.250
		€ 4.867.062	€ 4.241.050	€ 4.500.250	€ 4.617.100	€ 4.736.850	€ 4.859.150
Saldo programma		€ 405.174	€ 1.430.399	€ 703.478	€ 587.731	€ 427.771	€ 363.821

Programma: ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

<u>Nr.</u>	<u>Omschrijving</u>	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
810	Ruimtelijke ordening	€ 946.357	€ 795.227	€ 821.444	€ 821.444	€ 821.444	€ 821.444
820	Woningbouw / -exploitatie	€ 4.889.700	€ 4.408.136	€ 4.603.507	€ 4.543.507	€ 4.535.507	€ 4.529.507
821	Stads- en dorpsvernieuwing	€ 43.402	€ 44.004	€ 55.610	€ 55.610	€ 55.610	€ 55.610
822	Overige volkshuisvesting	€ 711.974	€ 684.332	€ 772.299	€ 772.299	€ 772.299	€ 772.299
823	Bouwvergunningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
830	Bouwgrondexploitatie	€ 1.698.461	€ 6.295.576	€ 4.606.228	€ 337.271	€ 337.271	€ 337.271
		€ 8.289.894	€ 12.227.275	€ 10.859.088	€ 6.530.131	€ 6.522.131	€ 6.516.131
Baten:							
810	Ruimtelijke ordening	€ 128.298	€ 2.250	€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500	€ 41.500
820	Woningbouw / -exploitatie	€ 4.796.999	€ 4.654.000	€ 4.785.000	€ 4.814.000	€ 4.895.000	€ 4.961.000
821	Stads- en dorpsvernieuwing	€ 33.803	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
822	Overige volkshuisvesting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
823	Bouwvergunningen	€ 568.544	€ 450.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000	€ 425.000
830	Bouwgrondexploitatie	€ 1.789.862	€ 6.329.900	€ 4.706.228	€ 412.271	€ 337.271	€ 337.271
		€ 7.317.506	€ 11.436.150	€ 9.957.728	€ 5.692.771	€ 5.698.771	€ 5.764.771
	Saldo programma	€ 972.388	€ 791.125	€ 901.360	€ 837.360	€ 823.360	€ 751.360

Programma: financiering en algemene dekkingsmiddelen

Nr.	Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
911	Geldleningen ca. korter dan 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
913	Overige financiële middelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
914	Geldleningen ca. langer/gelijk aan 1 jaar	€ 75.473	€ 72.487	€ 69.501	€ 66.515	€ -	-
921	Algemene uitkeringen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
922	Algemene baten en lasten	€ 310.800	€ 40.514-	€ 8.497	€ 108.951	€ 123.427-	€ 156.329-
930	Uitvoering Wet WOZ	€ 235.881	€ 280.947	€ 306.387	€ 306.387	€ 306.387	€ 306.387
931	Baten OZB gebruikers	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
932	Baten OZB eigenaren	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
935	Baten forensenbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
937	Baten hondenbelasting	€ 2.609	€ -	€ -	€ -	€ -	-
940	Lasten heffing & invordering gem. belastingen	€ 243.471	€ 210.045	€ 230.924	€ 230.924	€ 230.924	€ 230.924
960	Saldo van de kostenplaatsen	€ 1.012.362	€ 107.898	€ -	€ -	€ -	-
		€ 1.880.596	€ 630.863	€ 615.309	€ 712.777	€ 413.884	€ 380.982
Baten:							
911	Geldleningen ca. korter dan 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
913	Overige financiële middelen	€ 66.737	€ 33.368	€ 33.250	€ 33.250	€ 33.250	€ 33.250
914	Geldleningen ca. langer/gelijk aan 1 jaar	€ 75.473	€ 72.487	€ 69.501	€ 66.515	€ -	-
921	Algemene uitkeringen	€ 16.547.638	€ 16.665.899	€ 16.322.907	€ 16.471.012	€ 15.981.320	€ 16.319.694
922	Algemene baten en lasten	€ 327.399	€ 194.650	€ 219.958	€ -	€ 405.000	€ 405.000
930	Uitvoering Wet WOZ	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-
931	Baten OZB gebruikers	€ 124.262	€ 133.400	€ 142.750	€ 148.750	€ 154.500	€ 160.250
932	Baten OZB eigenaren	€ 1.155.816	€ 1.187.950	€ 1.243.300	€ 1.280.000	€ 1.320.800	€ 1.361.450
935	Baten forensenbelasting	€ 27.273	€ 25.000	€ 27.500	€ 27.500	€ 27.500	€ 27.500
937	Baten hondenbelasting	€ 53.418	€ 54.300	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
940	Lasten heffing & invordering gem. belastingen	€ 52.796	€ 21.750	€ 21.750	€ 21.750	€ 21.750	€ 21.750
960	Saldo van de kostenplaatsen	€ 1.796.650	€ 1.323.236	€ 1.842.125	€ 1.849.326	€ 1.859.681	€ 1.859.681
		€ 20.227.462	€ 19.712.040	€ 19.978.041	€ 19.953.103	€ 19.858.801	€ 20.243.575
	Saldo programma	€ 18.346.866-	€ 19.081.177-	€ 19.362.732-	€ 19.240.326-	€ 19.444.917-	€ 19.862.593-

Financieel resumé programma's

Nr.	Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten:							
0	Algemeen bestuur	€ 3.423.435	€ 3.556.948	€ 3.245.008	€ 3.260.357	€ 3.183.499	€ 3.160.874
1	Openbare orde en veiligheid	€ 1.869.865	€ 1.980.679	€ 1.998.708	€ 1.977.096	€ 1.919.506	€ 1.916.968
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 3.097.240	€ 3.133.926	€ 2.233.536	€ 2.233.536	€ 2.233.536	€ 2.233.536
3	Economische zaken	€ 70.233	€ 71.879	€ 76.456	€ 76.456	€ 76.456	€ 76.456
4	Onderwijs	€ 5.672.876	€ 1.875.810	€ 2.005.141	€ 1.969.425	€ 1.953.053	€ 1.929.389
5	Cultuur en recreatie	€ 5.780.600	€ 5.759.840	€ 4.362.655	€ 4.363.130	€ 4.363.530	€ 4.359.149
6	Sociale voorz. & maatsch. dienstverlening	€ 8.734.857	€ 9.333.828	€ 9.020.786	€ 8.933.286	€ 8.933.286	€ 8.933.286
7	Volksgesondheid en milieu	€ 5.272.237	€ 5.671.449	€ 5.203.728	€ 5.204.831	€ 5.164.621	€ 5.222.971
8	Ruimtelijke ordening & volkshuisvesting	€ 8.289.894	€ 12.227.275	€ 10.859.088	€ 6.530.131	€ 6.522.131	€ 6.516.131
9	Financiering & alg. dekkingsmiddelen	€ 1.880.596	€ 630.863	€ 615.309	€ 712.777	€ 413.884	€ 380.982
		€ 44.091.833	€ 44.242.497	€ 39.620.415	€ 35.261.025	€ 34.763.502	€ 34.729.742
Baten:							
0	Algemeen bestuur	€ 376.609	€ 429.875	€ 408.500	€ 408.500	€ 408.500	€ 408.500
1	Openbare orde en veiligheid	€ 65.786	€ 60.289	€ 87.850	€ 87.850	€ 62.850	€ 62.850
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 186.759	€ 41.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
3	Economische zaken	€ 1.628.808	€ 225.900	€ 1.591.250	€ 200.150	€ 2.114.150	€ 162.150
4	Onderwijs	€ 28.106	€ 14.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
5	Cultuur en recreatie	€ 861.627	€ 897.122	€ 890.250	€ 907.000	€ 907.000	€ 907.000
6	Sociale voorz. & maatsch. dienstverlening	€ 3.374.135	€ 3.199.549	€ 3.362.120	€ 3.351.010	€ 3.351.010	€ 3.351.010
7	Volksgesondheid en milieu	€ 4.867.062	€ 4.241.050	€ 4.500.250	€ 4.617.100	€ 4.736.850	€ 4.859.150
8	Ruimtelijke ordening & volkshuisvesting	€ 7.317.506	€ 11.436.150	€ 9.957.728	€ 5.692.771	€ 5.698.771	€ 5.764.771
9	Financiering & alg. dekkingsmiddelen	€ 20.227.462	€ 19.712.040	€ 19.978.041	€ 19.953.103	€ 19.858.801	€ 20.243.575
		€ 38.933.860	€ 40.257.475	€ 40.813.489	€ 35.254.984	€ 37.175.432	€ 35.796.506
	Saldo baten en lasten voor bestemming	€ 5.157.973	€ 3.985.022	€ 1.193.074-	€ 6.041	€ 2.411.930-	€ 1.066.763-
	- uitgaven/bijdrage aan reserves	€ 3.335.899	€ 1.177.000	€ 2.725.013	€ 1.527.768	€ 3.586.645	€ 1.827.595
	- inkomsten/bijdrage van reserves	€ 9.992.379	€ 5.162.022	€ 1.531.939	€ 1.533.809	€ 1.174.715	€ 760.832
	Saldo mutaties reserves op product 980.01	€ 6.656.480-	€ 3.985.022-	€ 1.193.074	€ 6.041-	€ 2.411.930	€ 1.066.763
	Saldo baten en lasten na bestemming	€ 1.498.507-	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

8.5 Overzicht reserves en voorzieningen

	Saldo per 01-01-2012	Dotaties 2012	Bespaarde rente 2012	Onttrekking 2012	Saldo per 31-12-2012
Algemene reserves					
Algemene reserve	€ 1.423.250			€	€ 1.423.250
Alg.reserve woningbedrijf	€ 5.000.000	€ 391.000	€ 150.000	€ 541.000	€ 5.000.000
Alg. reserve Grondbedrijf	€ 7.500.000		€ 187.500	€ 4.640.226	€ 3.047.274
	€ 13.923.250	€ 391.000	€ 337.500	€ 5.181.226	€ 9.470.524
Vrije reserves					
Nieuwe investeringen	€ 9.598.575	€ -		€ 5.985.503	€ 3.613.072
	€ 9.598.575	€ -	€ -	€ 5.985.503	€ 3.613.072
Bestemmingsreserves					
Rioleringen	€ 8.744.756	€ 854.250		€ 1.066.030	€ 8.532.976
Dorpsuitleg	€ 3.403.955			€ 1.096.315	€ 2.307.640
Afbouw dividend NUON	€ 675.000			€ 175.000	€ 500.000
Voorziening WMO	€ 848.719			€ 90.000	€ 758.719
Automatisering	€ 169.728	€ 120.000		€ 170.859	€ 118.869
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 181.131				€ 181.131
Volkshuisvesting	€ 5.592.355	€ 541.000		€ 490.930	€ 5.642.425
Energiefonds	€ 135.937				€ 135.937
Vereveningsfonds OZB	€ 767.797			€ 93.820	€ 673.977
Afschrijving telemetrie	€ 627.623			€ 30.495	€ 597.128
Sociaal minimum	€ 25.000				€ 25.000
Asfalteren wegen	€ 1.267.847	€ 245.000		€ 795.000	€ 717.847
Elementenverharding	€ 786.893	€ 85.000		€ 230.000	€ 641.893
Frictiekosten	€ 217.698				€ 217.698
Stimuleringsfonds huisvesting	€ 350.000				€ 350.000
Leefbaarheidsfonds	€ 157.247				€ 157.247
	€ 23.951.686	€ 1.845.250	€ -	€ 4.238.449	€ 21.558.487
Totaal aan reserves	€ 47.473.511	€ 2.236.250	€ 337.500	€ 15.405.178	€ 34.642.083
Voorzieningen					
Onderhoud graven	€ 157.619	€ 40.000		€ 26.568	€ 171.051
Bodemzorg Oosteinde	€ 162.190				€ 162.190
Uitvoering vrijwilligersbeleid	€ 45.108				€ 45.108
Onderhoud bibliotheek	€ 170.908	€ 19.159		€ 12.480	€ 177.587
Dubieuze debiteuren	€ 178.187				€ 178.187
Onderhoud peuterspeelzalen	€ 24.152	€ 11.597		€ 2.886	€ 32.863
Glasschade ca. woningbedrijf	€ 22.462				€ 22.462
Onderhoud bruggen	€ 51.100	€ 30.000			€ 81.100
Wijksteunpunt Spierdijk	€ 67.790				€ 67.790
Dubieuze debiteuren algemene dier	€ 69.309				€ 69.309
Onderhoud scholen basisonderwijs	€ 3.863.823	€ 19.750		€ 546.225	€ 3.337.348
Onderhoud sporthal "Koggenhal"	€ 221.542	€ 19.600		€ 101.183	€ 139.959
Onderhoud zwembaden	€ 121.261	€ 29.079		€ 10.394	€ 139.946
Onderhoud gemeentehuizen	€ 562.158	€ 92.500		€ 91.229	€ 563.429
Onderhoud gymnastieklokalen	€ 965.312	€ 51.150		€ 29.846	€ 986.616
Onderhoud verenigingsgebouwen c	€ 454.658	€ 5.750		€ 7.773	€ 452.635
Onderhoud openbare verlichting	€ 556.587	€ 175.000		€ 177.929	€ 553.658
Onderhoud monumenten	€ 247.932	€ 6.525		€ 51.708	€ 202.749
Onderhoud brandweergegades	€ 219.991	€ 15.000		€ 22.321	€ 212.670
Onderhoud gebouwen buitendienst	€ 247.684	€ 20.000		€ 34.496	€ 233.188
Onderhoud recreatievoorzieningen	€ 1.570	€ 1.623		€ 653	€ 2.540
Totaal aan voorzieningen	€ 8.411.343	€ 535.110	€ -	€ 1.115.038	€ 7.829.845
Totaal reserves en voorzieningen	€ 55.884.854	€ 2.771.360	€ 337.500	€ 16.520.216	€ 42.471.928

	Saldo per 01-01-2013	Dotaties 2013	Bespaarde rente 2013	Onttrekking 2013	Saldo per 31-12-2013
Algemene reserves					
Algemene reserve	€ 1.423.250			€	€ 1.423.250
Alg.reserve woningbedrijf	€ 5.000.000	€ 250.000	€ 150.000	€ 400.000	€ 5.000.000
Alg. reserve Grondbedrijf	€ 3.047.274		€ 76.182	€ -	€ 3.123.456
sub-totaal	€ 9.470.524	€ 250.000	€ 226.182	€ 400.000	€ 9.546.706
Vrije reserves					
Nieuwe investeringen	€ 3.613.072	€ 1.350.000		€ 1.286.065	€ 3.677.007
sub-totaal	€ 3.613.072	€ 1.350.000	€ -	€ 1.286.065	€ 3.677.007
Bestemmingsreserves					
Rioleringen	€ 8.532.976	€ 1.050.587		€ 212.000	€ 9.371.563
Dorpsuitleg	€ 2.307.640			€ 297.500	€ 2.010.140
Afbouw dividend NUON	€ 500.000			€ 150.000	€ 350.000
Voorziening WMO	€ 758.719			€ 190.000	€ 568.719
Automatisering	€ 118.869	€ 120.000		€ 202.859	€ 36.010
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 181.131				€ 181.131
Volkshuisvesting	€ 5.642.425	€ 400.000			€ 6.042.425
Energiefonds	€ 135.937				€ 135.937
Vereveningsfonds OZB	€ 673.977			€ 183.807	€ 490.170
Afschrijving telemetrie	€ 597.128			€ 30.495	€ 566.633
Sociaal minimum	€ 25.000				€ 25.000
Asfalteren wegen	€ 717.847	€ 120.000		€ 160.000	€ 677.847
Elementenverharding	€ 641.893	€ 10.000		€ 380.000	€ 271.893
Fricatiekosten	€ 217.698			€ 50.000	€ 167.698
	€ 350.000				€ 350.000
Leefbaarheidsfonds	€ 157.247				€ 157.247
sub-totaal	€ 21.558.487	€ 1.700.587	€ -	€ 1.856.661	€ 21.402.413
Totaal aan reserves	€ 34.642.083	€ 3.300.587	€ 226.182	€ 3.542.726	€ 34.626.126
Voorzieningen					
Onderhoud graven	€ 171.051	€ 40.000		€ 31.464	€ 179.587
Bodemzorg Oosteinde	€ 162.190				€ 162.190
Uitvoering vrijwilligersbeleid	€ 45.108				€ 45.108
Onderhoud bibliotheek	€ 177.587	€ 19.159		€ 7.810	€ 188.936
Dubieuze debiteuren	€ 178.187				€ 178.187
Onderhoud peuterspeelzalen	€ 32.863	€ 11.597		€ 25.650	€ 18.810
Glasschade ca. woningbedrijf	€ 22.462				€ 22.462
Onderhoud bruggen	€ 81.100	€ 30.000			€ 111.100
Wijksteunpunt Spierdijk	€ 67.790				€ 67.790
Dubieuze debiteuren algemene dienst	€ 69.309				€ 69.309
Onderhoud scholen basisonderwijs	€ 3.337.348	€ 19.750		€ 157.980	€ 3.199.118
Onderhoud sporthal "Koggenhal"	€ 139.959	€ 19.600		€ 9.897	€ 149.662
Onderhoud zwembaden	€ 139.946	€ 29.079		€ 45.977	€ 123.048
Onderhoud gemeentehuizen	€ 563.429	€ 92.500		€ 90.307	€ 565.622
Onderhoud gymnastieklokalen	€ 986.616	€ 51.150		€ 21.642	€ 1.016.124
Onderhoud verenigingsgebouwen ca.	€ 452.635	€ 5.750		€ 13.321	€ 445.064
Onderhoud openbare verlichting	€ 553.658	€ 175.000		€ 89.256	€ 639.402
Onderhoud monumenten	€ 202.749	€ 6.525		€ 8.999	€ 200.275
Onderhoud brandweergegates	€ 212.670	€ 15.000		€ 19.626	€ 208.044
Onderhoud gebouwen buitendienst	€ 233.188	€ 20.000		€ 12.160	€ 241.028
Onderhoud recreatievoorzieningen	€ 2.540	€ 1.623		€ 679	€ 3.484
Totaal aan voorzieningen	€ 7.829.845	€ 535.110	€ -	€ 534.089	€ 7.830.866
Totaal reserves en voorzieningen	€ 42.471.928	€ 3.835.697	€ 226.182	€ 4.076.815	€ 42.456.992

	Saldo per 01-01-2014	Dotaties 2014	Bespaarde rente 2014	Onttrekking 2014	Saldo per 31-12-2014
Algemene reserves					
Algemene reserve	€ 1.423.250			€	€ 1.423.250
Alg.reserve woningbedrijf	€ 5.000.000	€ 186.000	€ 150.000	€ 336.000	€ 5.000.000
Alg. reserve Grondbedrijf	€ 3.123.456		€ 78.086	€ -	€ 3.201.542
sub-totaal	€ 9.546.706	€ 186.000	€ 228.086	€ 336.000	€ 9.624.792

Vrije reserves					
Nieuwe investeringen	€ 3.677.007	€ -		€ 1.199.000	€ 2.478.007
sub-totaal	€ 3.677.007	€ -	€ -	€ 1.199.000	€ 2.478.007

Bestemmingsreserves					
Rioleringen	€ 9.371.563	€ 1.117.919		€ 200.000	€ 10.289.482
Dorpsuitleg	€ 2.010.140			€ 297.500	€ 1.712.640
Afbouw dividend NUON	€ 350.000			€ 125.000	€ 225.000
Voorziening WMO	€ 568.719			€ 210.000	€ 358.719
Automatisering	€ 36.010	€ 120.000		€ 202.858	€ 46.848-
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 181.131				€ 181.131
Volkshuisvesting	€ 6.042.425	€ 336.000			€ 6.378.425
Energiefonds	€ 135.937				€ 135.937
Vereveningsfonds OZB	€ 490.170			€ 207.179	€ 282.991
Afschrijving telemetrie	€ 566.633			€ 30.495	€ 536.138
Sociaal minimum	€ 25.000				€ 25.000
Asfalteren wegen	€ 677.847	€ 245.000		€ 340.000	€ 582.847
Elementenverharding	€ 271.893	€ 35.000		€ 95.000	€ 211.893
Friciekosten	€ 167.698			€ 33.500	€ 134.198
	€ 350.000				€ 350.000
Leefbaarheidsfonds	€ 157.247				€ 157.247
sub-totaal	€ 21.402.413	€ 1.853.919	€ -	€ 1.741.532	€ 21.514.800

Totaal aan reserves	€ 34.626.126	€ 2.039.919	€ 228.086	€ 3.276.532	€ 33.617.599
----------------------------	---------------------	--------------------	------------------	--------------------	---------------------

Voorzieningen					
Onderhoud graven	€ 179.587	€ 40.000		€ 27.018	€ 192.569
Bodemzorg Oosteinde	€ 162.190				€ 162.190
Uitvoering vrijwilligersbeleid	€ 45.108				€ 45.108
Onderhoud bibliotheek	€ 188.936	€ 19.159		€ 5.748	€ 202.347
Dubieuze debiteuren	€ 178.187				€ 178.187
Onderhoud peuterspeelzalen	€ 18.810	€ 11.597		€ 2.954	€ 27.453
Glasschade ca. woningbedrijf	€ 22.462				€ 22.462
Onderhoud bruggen	€ 111.100	€ 30.000			€ 141.100
Wijksteunpunt Spierdijk	€ 67.790				€ 67.790
Dubieuze debiteuren algemene dienst	€ 69.309				€ 69.309
Onderhoud scholen basisonderwijs	€ 3.199.118	€ 19.750		€ 144.316	€ 3.074.552
Onderhoud sporthal "Koggenhal"	€ 149.662	€ 19.600		€ 10.717	€ 158.545
Onderhoud zwembaden	€ 123.048	€ 29.079		€ 20.790	€ 131.337
Onderhoud gemeentehuizen	€ 565.622	€ 92.500		€ 129.224	€ 528.898
Onderhoud gymnastieklokalen	€ 1.016.124	€ 51.150		€ 106.659	€ 960.615
Onderhoud verenigingsgebouwen ca.	€ 445.064	€ 5.750		€ 20.883	€ 429.931
Onderhoud openbare verlichting	€ 639.402	€ 175.000		€ 144.688	€ 669.714
Onderhoud monumenten	€ 200.275	€ 6.525		€ 23.512	€ 183.288
Onderhoud brandweergegates	€ 208.044	€ 15.000		€ 14.570	€ 208.474
Onderhoud gebouwen buitendienst	€ 241.028	€ 20.000		€ 19.054	€ 241.974
Onderhoud recreatievoorzieningen	€ 3.484	€ 1.623		€ 887	€ 4.220
Totaal aan voorzieningen	€ 7.830.866	€ 535.110	€ -	€ 670.133	€ 7.695.843

Totaal reserves en voorzieningen	€ 42.456.992	€ 2.575.029	€ 228.086	€ 3.946.665	€ 41.313.442
---	---------------------	--------------------	------------------	--------------------	---------------------

	Saldo per 01-01-2015	Dotaties 2015	Bespaarde rente 2015	Onttrekking 2015	Saldo per 31-12-2015
Algemene reserves					
Algemene reserve	€ 1.423.250			€	€ 1.423.250
Alg.reserve woningbedrijf	€ 5.000.000	€ 275.000	€ 150.000	€ 425.000	€ 5.000.000
Alg. reserve Grondbedrijf	€ 3.201.542		€ 80.039	€ -	€ 3.281.581
	€ 9.624.792	€ 275.000	€ 230.039	€ 425.000	€ 9.704.831
Vrije reserves					
Nieuwe investeringen	€ 2.478.007	€ 1.890.000		€ 796.500	€ 3.571.507
	€ 2.478.007	€ 1.890.000	€ -	€ 796.500	€ 3.571.507
Bestemmingsreserves					
Rioleringen	€ 10.289.482	€ 1.192.796		€ 200.000	€ 11.282.278
Dorpsuitleg	€ 1.712.640			€ 297.500	€ 1.415.140
Afbouw dividend NUON	€ 225.000			€ 100.000	€ 125.000
Voorziening WMO	€ 358.719			€ 175.000	€ 183.719
Automatisering	€ 46.848	€ 120.000		€ 78.250	€ 5.098
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 181.131				€ 181.131
Volkshuisvesting	€ 6.378.425	€ 425.000			€ 6.803.425
Energiefonds	€ 135.937				€ 135.937
Vereveningsfonds OZB	€ 282.991			€ 142.439	€ 140.552
Afschrijving telemetrie	€ 536.138			€ 30.495	€ 505.643
Sociaal minimum	€ 25.000				€ 25.000
Asfalteren wegen	€ 582.847	€ 95.000		€ 260.000	€ 417.847
Elementenverharding	€ 211.893	€ 35.000		€ 160.000	€ 86.893
Friciekosten	€ 134.198				€ 134.198
	€ 350.000				€ 350.000
	€ 157.247				€ 157.247
	€ 21.514.800	€ 1.867.796	€ -	€ 1.443.684	€ 21.938.912
Totaal aan reserves	€ 33.617.599	€ 4.032.796	€ 230.039	€ 2.665.184	€ 35.215.250
Voorzieningen					
Onderhoud graven	€ 192.569	€ 40.000		€ 26.820	€ 205.749
Bodemzorg Oosteinde	€ 162.190				€ 162.190
Uitvoering vrijwilligersbeleid	€ 45.108				€ 45.108
Onderhoud bibliotheek	€ 202.347	€ 19.159		€ 23.665	€ 197.841
Dubieuze debiteuren	€ 178.187				€ 178.187
Onderhoud peuterspeelzalen	€ 27.453	€ 11.597		€ 10.628	€ 28.422
Glasschade ca. woningbedrijf	€ 22.462				€ 22.462
Onderhoud bruggen	€ 141.100	€ 30.000			€ 171.100
Wijksteunpunt Spierdijk	€ 67.790				€ 67.790
Dubieuze debiteuren algemene dienst	€ 69.309				€ 69.309
Onderhoud scholen basisonderwijs	€ 3.074.552	€ 19.750		€ 274.334	€ 2.819.968
Onderhoud sporthal "Koggenhal"	€ 158.545	€ 19.600		€ 64.216	€ 113.929
Onderhoud zwembaden	€ 131.337	€ 29.079		€ 40.949	€ 119.467
Onderhoud gemeentehuizen	€ 528.898	€ 92.500		€ 53.190	€ 568.208
Onderhoud gymnastieklokalen	€ 960.615	€ 51.150		€ 276.469	€ 735.296
Onderhoud verenigingsgebouwen ca.	€ 429.931	€ 5.750		€ 18.442	€ 417.239
Onderhoud openbare verlichting	€ 669.714	€ 175.000		€ 72.438	€ 772.276
Onderhoud monumenten	€ 183.288	€ 6.525		€ 31.977	€ 157.836
Onderhoud brandweergegades	€ 208.474	€ 15.000		€ 60.227	€ 163.247
Onderhoud gebouwen buitendienst	€ 241.974	€ 20.000		€ 54.135	€ 207.839
Onderhoud recreatievoorzieningen	€ 4.220	€ 1.623		€ 901	€ 4.942
Totaal aan voorzieningen	€ 7.695.843	€ 535.110	€ -	€ 1.007.490	€ 7.223.463
Totaal reserves en voorzieningen	€ 41.313.442	€ 4.567.906	€ 230.039	€ 3.672.674	€ 42.438.713

	Saldo per 1-1-2016	Dotaties 2016	Bespaarde rente 2016	Onttrekking 2016	Saldo per 31-12-2016
Algemene reserves					
Algemene reserve	€ 1.423.250			€	€ 1.423.250
Alg.reserve woningbedrijf	€ 5.000.000	€ 364.000	€ 150.000	€ 514.000	€ 5.000.000
Alg. reserve Grondbedrijf	€ 3.281.581		€ 82.040	€ -	€ 3.363.620
	€ 9.704.831	€ 364.000	€ 232.040	€ 514.000	€ 9.786.870
Vrije reserves					
Nieuwe investeringen	€ 3.571.507	€ -		€ 1.679.000	€ 1.892.507
	€ 3.571.507	€ -	€ -	€ 1.679.000	€ 1.892.507
Bestemmingsreserves					
Rioleringen	€ 11.282.278	€ 1.256.746		€ 200.000	€ 12.339.024
Dorpsuitleg	€ 1.415.140			€ 297.500	€ 1.117.640
Afbouw dividend NUON	€ 125.000			€ 100.000	€ 25.000
Voorziening WMO	€ 183.719			€ -	€ 183.719
Automatisering	€ 5.098	€ 120.000		€ 67.250	€ 47.652
Stads- en dorpsvernieuwing	€ 181.131				€ 181.131
Volkshuisvesting	€ 6.803.425	€ 514.000			€ 7.317.425
Energiefonds	€ 135.937				€ 135.937
Vereveningsfonds OZB	€ 140.552			€ -	€ 140.552
Afschrijving telemetrie	€ 505.643			€ 30.495	€ 475.148
Sociaal minimum	€ 25.000				€ 25.000
Asfalteren wegen	€ 417.847	€ 95.000		€ 495.000	€ 17.847
Elementenverharding	€ 86.893	€ 35.000		€ 95.000	€ 26.893
Friciekosten	€ 134.198				€ 134.198
	€ 350.000				€ 350.000
	€ 157.247				€ 157.247
	€ 21.938.912	€ 2.020.746	€ -	€ 1.285.245	€ 22.674.413
Totaal aan reserves	€ 35.215.250	€ 2.384.746	€ 232.040	€ 3.478.245	€ 34.353.790
Voorzieningen					
Onderhoud graven	€ 205.749	€ 40.000		€ 41.063	€ 204.686
Bodemzorg Oosteinde	€ 162.190				€ 162.190
Uitvoering vrijwilligersbeleid	€ 45.108				€ 45.108
Onderhoud bibliotheek	€ 197.841	€ 19.159		€ 29.393	€ 187.607
Dubieuze debiteuren	€ 178.187				€ 178.187
Onderhoud peuterspeelzalen	€ 28.422	€ 11.597		€ 2.643	€ 37.376
Glasschade ca. woningbedrijf	€ 22.462				€ 22.462
Onderhoud bruggen	€ 171.100	€ 30.000			€ 201.100
Wijksteunpunt Spierdijk	€ 67.790				€ 67.790
Dubieuze debiteuren algemene dienst	€ 69.309				€ 69.309
Onderhoud scholen basisonderwijs	€ 2.819.968	€ 19.750		€ 14.563	€ 2.825.155
Onderhoud sporthal "Koggenhal"	€ 113.929	€ 19.600		€ 71.246	€ 62.283
Onderhoud zwembaden	€ 119.467	€ 29.079		€ 10.066	€ 138.480
Onderhoud gemeentehuizen	€ 568.208	€ 92.500		€ 49.156	€ 611.552
Onderhoud gymnastieklokalen	€ 735.296	€ 51.150		€ 53.680	€ 732.766
Onderhoud verenigingsgebouwen ca.	€ 417.239	€ 5.750		€ 10.882	€ 412.107
Onderhoud openbare verlichting	€ 772.276	€ 175.000		€ 97.437	€ 849.839
Onderhoud monumenten	€ 157.836	€ 6.525		€ 16.855	€ 147.506
Onderhoud brandweergegates	€ 163.247	€ 15.000		€ 51.105	€ 127.142
Onderhoud gebouwen buitendienst	€ 207.839	€ 20.000		€ 153.104	€ 74.735
Onderhoud recreatievoorzieningen	€ 4.942	€ 1.623		€ 670	€ 5.895
Totaal aan voorzieningen	€ 7.223.463	€ 535.110	€ -	€ 601.193	€ 7.157.380
Totaal reserves en voorzieningen	€ 42.438.713	€ 2.919.856	€ 232.040	€ 4.079.438	€ 41.511.170

8.6 Meerjaren investeringsoverzicht

Meerjaren investeringschema 2012 t/m 2016

Nr.	Omschrijving	Investeringsbedragen				Jaarlasten				Ten laste van		
		2013	2014	2012	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Nw.Invest.
Nieuw beleid												
Investerings met economisch nut												
120	Brandweer											
	Realisatie brandweerkazerne						€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	40.000	activeren 40 jaar
	Reorganisatie brandweer (Variant D)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 25.000-	€ 35.000-	€ 45.000-	€ 55.000-	€ 55.000-		
421	Huisvesting openbaar onderwijs											
	Huisvestingsprogramma 2013	€ 135.200										87.200 € 48.000
423	Huisvesting bijzonder onderwijs											
	Huisvestingsprogramma 2013	€ 65.240										26.440 € 38.800
530	Sport											
	Aanpassen Koggenhal en Koggenbad	p.m.					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Aanpassing sportaccommodaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.							p.m.
	Glijbaan zwembad "Buitenmeere"	€ 50.000										activeren 15 jaar
560	Recreatie											
	Uitvoeringsprogramma structuurvisie	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000							€ 800.000
	Accommodatiebeleid	€ 20.000										€ 20.000
620	Maatschappelijke begeleiding ca.											
	Jongerenvoorziening (mobiel)	€ 25.000				€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	2.500	activering 10 jaar
650	Kinderopvang											
	Voorzieningen huisvesting 2013	€ 3.270										€ 3.270
723	Milieu											
	<i>Uitvoeringsprogramma Duurzaam Klimaatbeleid:</i>											
	- Gemeentelijk woningbedrijf	€ 75.000										t.l.v. woningbedrijf
	- Fonds gemeentelijke gebouwen nieuwbouw	€ 250.000										€ 500.000
	- Revolving Fund Starterwoningen (nieuwbouw)	€ 500.000										activering, geen kapitaallasten
	- Aanvullende middelen "Ambitieuus"	€ 37.250	€ 37.250	€ 37.250	€ 37.250							€ 111.750
	- Gemeentelijk woningbedrijf	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000							t.l.v. woningbedrijf
	- Leningen en participaties	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	

Nr.	Omschrijving	Investeringsbedragen				Jaarlasten				Ten laste van			
		2013	2014	2012	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Nw.Invest.	overigen
724	Begraafplaatsen												
	Nieuwe openb. begraafplaats De Goorn	p.m.											
822	Leges omgevingsvergunning												
	Benchmark kosten dekking leges	€ 25.000										25.000	
	Reg. Uitvoeringsdienst (RUD)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.			
	Totaal economisch nut	€ 1.435.960	€ 287.250	€ 287.250	€ 287.250	€ -	€ 22.500-	€ 7.500	€ 2.500-	€ 12.500-	€ 12.500-	€ 1.070.390	€ 590.070
	Totaal maatschappelijk nut	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal nieuw beleid	€ 1.435.960	€ 287.250	€ 287.250	€ 287.250	€ -	€ 22.500-	€ 7.500	€ 2.500-	€ 12.500-	€ 12.500-	€ 1.070.390	€ 590.070

Nr.	Omschrijving	Investeringsbedragen				Jaarlasten				Ten laste van	
		2013	2014	2012	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2017

Bestaand beleid / onderhoud

Investerings met maatschappelijk nut

140 Openbare orde en veiligheid													
Handhaving Drank- en Horecawet	€	25.000	€	25.000	€	25.000	€	25.000					
									in begroting opgenomen. Zie 6.140.10 (openbare orde en veiligheid)				
210 Onderhoud wegen													
Handelskade	€	160.000									€	160.000	
Dokter Lohmanstraat	€	525.000								€	525.000		
Kosterijstraat	€	60.000									€	60.000	
Gabrielstraat	€	180.000									€	180.000	
Haverkampstraat	€	95.000									€	95.000	
Pastoor van Haasterstraat	€	155.000								€	155.000		
Het Rietje	€	45.000									€	45.000	
Het Hoog / Kathoek			€	120.000								€	120.000
Anemonenstraat			€	70.000								€	70.000
Irisstraat			€	75.000								€	75.000
Ranonkelstraat			€	75.000								€	75.000
Van Wassenaerstraat			€	130.000						€	130.000		
Poststraat			€	135.000						€	135.000		
J. Oomsstraat			€	95.000								€	95.000
Parkeerterrein EDO, Jaagweg, Het Hoog					€	100.000						€	100.000
Julianastraat					€	95.000						€	95.000
Kwelder					€	65.000						€	65.000
De Tocht					€	115.000						€	115.000
Lepelaar					€	45.000						€	45.000
Het West							€	570.000			€	570.000	
Poel							€	165.000				€	165.000
Butter							€	195.000			€	195.000	
Dobber							€	110.000				€	110.000
Braken							€	220.000				€	220.000
Burg. Beemsterboerstraat							€	135.000			€	135.000	
Burg. Beststraat							€	90.000			€	90.000	
Bosstraat							€	95.000				€	95.000
Fiets- en voetgangersvoorzieningen	€	100.000	€	100.000	€	100.000	€	100.000			€	400.000	
211 Verkeersregelingen													
Verkeersmaatr. buiten bebouwde kom	€	65.000	€	65.000	€	65.000	€	65.000			€	195.000	
Verkeersmaatr. binnen bebouwde kom	€	150.000	€	150.000	€	150.000	€	150.000			€	450.000	
240 Afwatering													
Onderhoud beschoeiingen	€	42.375	€	50.750	€	32.750	€	32.750			€	158.625	
620 Flankerend & ouderenbeleid													
Vervanging stoffering wijksteunpunten					€	17.500					€	17.500	

Nr.	Omschrijving	Investeringsbedragen				Jaarlasten				Ten laste van			
		2013	2014	2012	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Nw.Invest.	overigen
714	Gezondheidszorg												
	Aanpassing/uitbreiding gezondheidsbeleid	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000		
	Alcohol NEE-contracten	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000		
722	Riolering												
	Renovatie rioleringen en gemalen	€ 212.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000							€	812.000
	Totaal maatschappelijk nut	€ 1.822.375	€ 1.298.750	€ 1.018.250	€ 2.160.750	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 3.156.125	€ 2.797.000
	Investerings met economisch nut												
120	Brandweer												
	Aanschaffingen brandweer	€ 152.000	€ 86.000	€ 58.000	€ 247.000	€ 15.200	€ 23.800	€ 29.600	€ 54.300	€ 54.300			activeren 10 jaar
KP's	Kostenplaatsen												
	Automatiseringsplan	€ 225.000	€ 216.000	€ 132.000	€ 128.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -			Kap.lasten dekking uit NI + Autmat.
	Materieel Buitendienst	€ 92.000	€ 152.000	€ 114.000	€ 51.500	€ 11.500	€ 30.500	€ 44.750	€ 51.188	€ 51.188			activeren 8 jaar
	Totaal met economisch nut	€ 469.000	€ 454.000	€ 304.000	€ 426.500	€ -	€ 26.700	€ 54.300	€ 74.350	€ 105.488	€ 105.488	€ -	€ -
	Totaal bestaand beleid c.q. onderhoud	€ 2.291.375	€ 1.752.750	€ 1.322.250	€ 2.587.250	€ 8.000	€ 34.700	€ 62.300	€ 82.350	€ 113.488	€ 113.488	€ 3.156.125	€ 2.797.000
	Totaal investeringen en lasten	€ 3.727.335	€ 2.040.000	€ 1.609.500	€ 2.874.500	€ 8.000	€ 12.200	€ 69.800	€ 79.850	€ 100.988	€ 100.988	€ 4.226.515	€ 3.387.070
	Totaal economisch nut	€ 1.904.960	€ 741.250	€ 591.250	€ 713.750	€ -	€ 4.200	€ 61.800	€ 71.850	€ 92.988	€ 92.988	€ 1.070.390	€ 590.070
	Totaal maatschappelijk nut	€ 1.822.375	€ 1.298.750	€ 1.018.250	€ 2.160.750	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 3.156.125	€ 2.797.000
		€ 3.727.335	€ 2.040.000	€ 1.609.500	€ 2.874.500	€ 8.000	€ 12.200	€ 69.800	€ 79.850	€ 100.988	€ 100.988	€ 4.226.515	€ 3.387.070

8.7 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten & lasten 2013 - 2016

Programma	Product	Omschrijving	20 13		20 14		20 15		20 16	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Economische zaken	Nutsbedrijven	Verkoop aandelen NUON		€ 1.350.000				€ 1.895.000		
Financiering & dekkingsmiddelen	Mutaties reserves	Bijdrage reserves verkoop aandelen NUON	€ 1.350.000				€ 1.895.000			
			<u>€ 1.350.000</u>	<u>€ 1.350.000</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ 1.895.000</u>	<u>€ 1.895.000</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

